

Euroopa Ülemkogu 2011. aastal

Euroopa Ülemkogu 2011. aastal

Selle brošüüri on koostanud nõukogu peasekretariaat.

www.european-council.europa.eu

Luxembourg: Euroopa Liidu Väljaannete Talitus, 2012

ISBN 978-92-824-3442-0

doi:10.2860/39528

ISSN 1977-3161

© Euroopa Liit, 2012

Teabe taasesitamine on lubatud, kui viidatakse algallikale.

Printed in Belgium

TRÜKITUD ÖKOPABERILE.

Sisukord

„Euroopa Ülemkogu 2011. aastal”,

Euroopa Ülemkogu eesistuja Herman Van Rompuy

Euroopa proovikivi	5
Euroala stabiilsus	6
Majanduskasv ja töökohtade loomine	10
Euroopa Liit maailmas	13
Iga eesmärk nõuab aega	16
Edasised sammud	21
Euroopa Ülemkogu järeldused ning riigipeade ja valitsusjuhtide avaldused	23

EUROPEAN COUNCIL
BRUSSELS 9 DECEMBER 2011

CONSEIL EUROPÉEN
BRUXELLES 9 DÉCEMBRE 2011

Welkomme Croatia! Bienvenue à la Croatie! Dobro došla Hrvatska!

Euroopa Ülemkogu tervitab liidu 28. liikmesriiki Horvaatiat, detsember 2011

Euroopa proovikivi

Viimase aasta jooksul on euroala riigivõlakriis muutunud veelgi pingelisemaks. See on kõige tõsisem proovikivi, millega Euroopa Liit on üle pika aja silmitsi seisnud. Viimase 12 kuu jooksul on Euroopa riikide juhid kõigist 27 liikmesriigist võtnud vastu nii eraldi kui ühiselt olulisi otsuseid, et seda tormi vaigistada. Me oleme kõik pühendunud kindlalt eurokriisi lahendamisele. Teame, et kiiret lahendust pole ning et tee saab olema pikk ja raske. Kuid me oleme jätkuvalt veendunud, et 60 aasta jooksul toimunud Euroopa integratsiooni saavutusi on vaja kaitsta ning tuleviku jaoks tuleb rajada kindel alus.

„Euroopa Ülemkogu 2011. aastal” kajastab institutsiooni tegevust 2011. aastal, mis on minu eesistujana tegutsemise teine aasta. Kogu tähelepanu tuli pöörata euroala stabiilsusele ja meie majanduse olukorrale ning samuti meid ümbritsevale muutuvale geopoliitilisele maastikule, eelkõige araabia kevade tõttu.

Euroopa Ülemkogu toob laua ümber kokku liidu kõrgeimad juhid: 27 liikmesriikide riigipead ja valitsusjuhti, komisjoni presidendi ja Euroopa Ülemkogu eesistuja. Koos seame me poliitilised prioriteedid, paneme paika liidu strateegilise kursi ja võtame vastutuse kriisiolukordades.

2011. aastal tervitasime uusi kolleege ja jätsime hüvasti endistega, tulenevalt valitsuse vahetumisest Iirimaa, Soomes, Portugalis, Taanis, Kreekas, Itaalias ja Belgias. Mõned nendest muutustest olid seotud otseselt riigivõlakriisiga. Kahe riigi kolleegid nõustusid euroala finantsstabiilsuse säilitamiseks korraldama ennetähtaegsed parlamendivalimised: Hispaanias selleks, et aidata taastada turgude usaldust, ning Slovakkias selleks, et täita lubadust anda panus tugevama tulemüüri loomisse. Need on kõik märgid sellest, kuidas Euroopa ja liikmesriikide poliitika on praeguseks omavahel väga tihedalt segunenud.

Lissaboni lepingu kohaselt tuleb aastas korraldada vähemalt neli Euroopa Ülemkogu kohtumist. Asjaolude tõttu on meil tulnud teha koostööd tihedamalt. 2011. aastal toimus viis ametlikku Euroopa Ülemkogu kohtumist, üks mitteametlik kohtumine, üks mitteametlik Euroopa Ülemkogu liikmete kohtumine ning lisaks neli eraldi euroala riigipeade ja valitsusjuhtide tippkohtumist, mida ma samuti juhataisin.

Liidu juhtide kohtumiste põhjal võin tunnustada, et isegi kui meie arutelud on teinekord väga otsekohesed, on olemas tugev ja põhimõtteline poliitiline tahe töötada kui võrdsed, aidata üksteist ja liikuda edasi liiduna, võttes täiel määral arvesse olukorda igas riigis. Meie eesmärk on olnud kogu aeg leida kollektiivse solidaarsuse ja isikliku vastutuse vahel õige tasakaal, kui kaitstakse ühiseid Euroopa hüvesid, olgu nendeks ühisraha, siseturg või ühine piir. Ühtsuse ja mitmekesisuse vaheliste pingete lahendamine jääb ka edaspidi liidu igapäevaseks tegevuseks.

Euroala stabiilsus

Euroala finantsstabiilsuse tagamine oli ka käesoleval aastal enamiku kohtumiste üldine eesmärk. Meie ülesanne on olnud kogu aeg kaheosaline: võtta erakorralisi meetmeid, näiteks luua või muuta paremaks päästefonde, kujundades samal ajal järk-järgult ka uut majanduse juhtimist edasiste probleemide vältimiseks. Lähenemise, finantsdistiipliini ja integratsiooni nimel oleme teinud jõupingutusi terve aasta – alates 1. jaanuarist, mil tervitasime rahaliidu 17. liiget Eestit, kuni detsembri lõpuni, kui me määrasime kindlaks, kuidas sätestada euroala rangemad eeskirjad uues fiskaalstabiilsusliidus.

Nende raskete otsuste eest, mida me oleme ühiselt teinud, on võtnud vastutuse kõik kolleegid. Otsused rangete eelarvemeetmete ja majandusreformide elluviimiseks on võetud vastu kogu Euroopas ning eelkõige kohandamisprogramme rakendavates riikides – Kreekas, Iirimaal ja Portugalis – ning turusurvega silmitsi seisvates riikides, näiteks Hispaanias ja Itaalias. Poliitilist julgust ja riigimehelikkust läks vaja nii kokkuhoiumeetmete kaitsmisel kui ka siis, kui tuli veenda vastumeelestatud parlamente ja avalikku arvamust märkimisväärseid laene toetama.

2008.–2009. aasta üleilmse finants- ja majanduskriisi uue peatükina alanud riigivõlakriis on tabanud meid rängalt kahel põhjusel. Esiteks on toonud see päevavalgele mõnede Euroopa riikide majanduse struktuursed nõrkused, näiteks valitsemissektori või erasektori mittejätkusuutliku võlataseme või väheneva konkurentsivõime. Seetõttu seadsime me prioriteediks struktuurse majanduskasvu ja töökohtade loomise edendamise. Teiseks on kriis paljastanud süsteemsed puudujäägid majandus- ja rahaliidus eneses. Seetõttu oleme me keskendunud – lisaks euroala

finantsstabiilsuse kaitsmiseks viivitamatult võetavatele meetmetele – euroala struktuurse usaldusväärse taastamisele. Lootuste üleskütmine tippkohtumisest, mis annaks lõpliku lahenduse, ei aita. Selleks tööks kulub veel aega ja rohkem kohtumisi järgmisel aastal.

Kriisi edasikandumise peatamine

Viimasele 12 kuule tagasi vaadates tundub, et oluline muutus toimus suve jooksul, kusjuures pöördepunkti kujunes august. Esimesel poolaastal tegime me mõistliku enesekindlusega tööd, et parandada vahendeid, milles me leppisime põhimõtteliselt kokku juba 2010. aasta lõpus. Teisel poolaastal sundisid aga halvenevad turutingimused meil oma reageeringut ümber kujundama, pidades silmas kriisi sügavust.

2011. aasta veebruaris, märtsis ja juunis toimunud kohtumistel töötasime välja ja võtsime vastu tervikliku majandusmeetmete paketi. See hõlmas rangemat eelarve ja makromajanduslikku järelevalvet, tõhusamaid päästemehhanisme, majanduskasvu ja konkurentsivõimet soodustavaid reforme, võlakergendust ja finantssektori olukorra parandamist.

Juuli alguseks sundisid halvenevad tingimused kõige enam riskidele avatud riikides, eelkõige Kreekas, meid tõestama, et euroala suudab sellisena tegelda finantskriisi edasikandumise riskiga. Olukord arenes mitmetest liikmesriikide võlakriisidest edasi süsteemseks, ohustades euroala kui terviku stabiilsust. Ma kutsusin 21. juuliks kokku euroala juhtide kohtumise, mis osutus määravaks. Me leppisime kokku teises Kreeka abiprogrammis, mida rahastavad ELi liikmesriigid ja IMF ning mis sisaldab erandkorras ka erasektori vabatahtlikku osalust. Samuti leppisime kokku kriisi

edasikandumise peatamise meetmetes, tõhustades eelkõige EFSFi päästefondi.

Vahetu reaktsioon tippkohtumise tulemustele oli positiivne, kinnitades turgudele, et euroala suudab raskustele vastu tulla. Augusti alguses aga kriis süvenes, kui levisid väärarusaam ja hirm, et erasektori osalus Kreeka puhul võib seada pretседendi ka teiste euroala riikide jaoks. Kahtlusi tekkis ka paketi rakendamise osas. Kokkuvõttes osutasid need hirmud põhjendamatuks. Kõik 17 euroala riiki kiitsid paketi oma parlamendis kolme kuu jooksul heaks, mis on poliitilise mõõdupuu järgi muljet avaldav saavutus, isegi kui turgude meelest tegutseti liiga aeglasti. Kuid kahju oli juba tekitatud. Volatiilsus turgudel hakkas suurenema, euroala ühe suurima majanduse intressimäärad hakkasid järsult tõusma ning samal ajal suurendasid turgude ebakindlust Ameerika Ühendriikide Kongressis USA võimaliku maksejõuetuse üle toimunud vaidlused. Peale selle oli kogu maailmas majanduskasv järsult aeglustumas. Kõik need probleemid avaldasid vastastikku üksteisele negatiivset mõju.

Oktoobris toimus rida kohtumisi, kus meil tuli edasi arendada otsuseid nüüdseks juba tuttavates küsimustes, mis vajasisid lahendamist: Kreeka võla jätkusuutlikkus, tulemüüri loomine kriisi edasikandumise vastu, pangandussektor, majanduskasv. Lisaks sellele võtsid üksikud liikmesriigid, nagu Itaalia, kohustuse teha olulisi jõupingutusi oma eelarve konsolideerimiseks ja konkurentsivõime suurendamiseks, mis aitas taastada usaldust.

2011. aasta viimasel kohtumisel detsembris leppisime kokku olulistest küsimustes, et tuua euroala välja ohtlikust olukorrast. Arendasime edasi ja täpsustasime oma lühiajalisi

stabiliseerimisvahendeid, näiteks täiendavate vahendite andmine IMFi ja erasektori osalemist käsitleva lähenemisviisi läbivaatamine seoses ESMi lepinguga, viies selle rangelt kooskõlla IMFi põhimõtete ja tavadega. Kreeka jääb selles osas erandjuhtumiks. Samuti pidasime põhjalikuma arutelu euro kriisi suhtes rakendatavate süsteemsete meetmete üle, mille tulemuseks on nn fiskaalkokkulepe. Oktoobris palusid euroala juhid mul koostada aruande ja tegevuskava selle kohta, kuidas tugevdada majandusliitu. 8.–9. detsembri pikal öisel kohtumisel tulime kolleegidega kokku, et otsustada edasise tegevuse üle. Jõudsime kiiresti kokkuleppele eesmärgi suhtes, kuid nagu Euroopa Liidus – mis tugineb ju lepingutele, protokollidele ja seadustele – sageli juhtub, osutus õiguslike vahendite valimine delikaatseks küsimuseks. Lõpuks otsustasime, et oma eelarvedistsipliini ja majanduspoliitika koordineerimise parandamiseks allkirjastavad euroala liikmed eraldi lepingu. Kõik tulevased euroala liikmed teatasid kavatsusest sellega ühineda, mis iseenesest on parim usaldusavaldus ühisraha tuleviku suhtes.

Distsipliin ja ühtlustamine

Usaldusväärsed riigieelarved on rahaliidu stabiilsuse tagamiseks hädavajalikud. Seepärast karmistas Euroopa Liit 2011. aasta jooksul oma eelarve-eeskirju ja järelevalvemehhanisme. Euroopa Ülemkogu andis sellele tööle otsustava tõuke, jälgides hoolikalt selles valdkonnas tehtavat õigusloomelist tegevust, mille olime käivitanud aasta varem, ning luues uue võimaluse töö jätkamiseks. Kui meil oleks kriisi alguses olnud võimalik kasutada kõiki praeguseid vahendeid, oleksime saanud vältida palju kahju.

Esiteks karmistatakse fiskaalkokkuleppe abil otsustavalt põhilisi eelarve-eeskirju. Euroala riigid kohustuvad hoidma oma eelarveid tasakaalus, kusjuures maksimaalne struktuuriline puudujääk võib ulatuda 0,5 protsendini, mis on praegusest karmim nõue. Osalevad riigid võtavad selle nõude oma siseriiklikesse õigusaktidesse üle enne 2012. aasta lõppu, tehes seda eelistatavalt põhiseaduse või samaväärse õigusakti tasandil. Pole paremaid piiranguid kui enesepiirangud.

Eeskirjade täitmise karmistamiseks on lisaks suurendatud institutsioonilist survet. Sanktsioonid muutuvad pooleldi automaatseks nii korrigeerival kui ka ennetaval tasandil. Fiskaalkokkuleppes osalejad leppisid kokku, et juhul kui nad rikuvad eelarvepuudujäägi eeskirju, rakendatakse nende endi poolt kindlaks määratud automaatset kohandamist. Lisaks vaatab komisjon eelarveprojektid läbi varasemas etapis.

Abiprogrammiga hõlmatud riikidele antava finantstoetuse suhtes kohaldatakse rangeid makromajanduslikke tingimusi, nagu praegu Kreeka, Iirimaa ja Portugali puhul. Suurendatakse komisjoni rolli meetmete järelevalves ja jõustamises.

Kuigi usaldusväärne eelarve on kriisi vältimise vajalik tingimus, on mõned riigid kogenud valusalt, et sellest ei piisa. Seepärast hakkab Euroopa Liit 2012. aastast alates lisaks stabiilsuse ja kasvu paktis ette nähtud valitsemissektori võlale ja eelarvepuudujäägile jälgima ka varade hinnamullidega seotud ohte ja kaubanduse tasakaalustamatust. Lisaks sellele hakkab komisjon analüüsima kõiki olulisemaid majanduspoliitilisi reforme, mis võivad mõjutada euroala teisi liikmesriike.

Riigid, millel on ühine raha, ei saa endale lubada majanduslikke erinevusi nagu varem. Märtsis loodud laiendatud euroala pakti juhtmõtteks oli ühtlustamise suurendamine. 23 liikmesriiki võtsid vabatahtliku kohustuse töötada samas suunas sellistes valdkondades nagu tööturu reformid, pensionid ja sotsiaaltoetused ning pankade ja majapidamiste

võlad. Need struktuurireformid on hädavajalikud, et suunata Euroopa Liit tagasi jätkusuutliku ja tööhõivet suurendava majanduskasvu teele.

Ühise huvi küsimus

Kriis on loonud uue vaatenurga üksteise tulemuste hindamiseks – suurema ühisvastutuse tunde. Majanduse juhtimise reform on selles osas mitmetahuline. See on ühtaegu nii institutsiooniline surve, vastastikune surve kui ka turusurve, mis ei lase meil uuesti sellistesse raskustesse sattuda.

Euroopa poliitiliste juhtide surve üksteisele on muutunud palju tugevamaks. Seda mitte üksnes uue institutsioonilise struktuuri tõttu, vaid ka aset leidnud sündmuste tõttu. Säilitades stabiilsuse euroalal tervikuna, kaitsevad riigijuhid töökohti ja majanduskasvu omaenda riigis; nende riikide juhtidel, kes peavad osalema nende maksumaksjate poolt kinnimakstavates laenudes, on tugev motivatsioon teostada karmi vastastikust järelevalvet. Riigijuhtidevahelised võlateemalised telefonivestlused on muutunud pea igapäevasteks, andes sellisele abstraktsele mõistele nagu vastastikune sõltuvus vägagi konkreetse sisu. Meie kõigi valvsuse säilitamisel on olulist rolli etendanud avalikkuse ja ajakirjanduse poolne kontroll.

Kokkuvõtteks võib öelda, et oleme 20 kuuga saavutanud palju. Praegu arutlusel olevate täiendavate sammudega varustab Euroopa Liit enda vahenditega, mille abil viia ellu täpselt 20 aastat tagasi Maastrichtis aluslepingutesse lisatud juhtpõhimõtet: „Liikmesriigid käsitlevad oma majanduspoliitikat kui ühise huvi küsimust”. 2012. aastal analüüsime täiendavalt, kuidas süvendada meie majandusliitu – esitan selle küsimuse kohta aruande Euroopa Ülemkogu märtsis toimival kohtumisel. Minu arvates on oluline näidata, et me mitte üksnes ei karista eeskirjade eirajaid, vaid ka ühendame oma poliitilised meetmed. Me peame näitama, et euro on midagi rohkemat kui rahaühik – see on pöördumatu projekt, meie ühine saatus.

Euroopa Ülemkogu liikmed kõnelemas ajakirjanikega

Majanduskasv ja töökohtade loomine

Euroopas on inimesed üha rohkem mures oma töökohta, säästude ja oma laste tuleviku pärast. Liit peab neile muredele vastama. Lisaks kriisi vahetute mõjude käsitlemisele oleme koostanud ka majanduskasvu ja töökohtade loomise strateegia järgmiseks aastakümneks.

Pikaajalistel meetmetel võib olla ka positiivne lühiajaline mõju, eelkõige kui kriisist väljumise võtmeks on usaldusväarsuse taastamine. Väljavaade jätkusuutlikule majanduskasvule võib aidata oluliselt kaasa usalduse taastamisele, töökohtade loomisele ja võla katmisele.

Kuna paljude liikmesriikide eelarveseisund on raske, ei ole lahenduseks majanduskasvu stimuleerimine tuludest rohkem kulutamise kaudu. Me saame siiski palju ära teha. Oleme innustanud seadma liikmesriikide ja Euroopa eelarvetes esikohale kulutused majanduskasvu suurendavates valdkondades, oleme andnud tõuke majanduse struktuurireformideks igas liikmesriigis ning oleme otsustanud süvendada siseturgu kui ühte konkurentsivõime suurendamise vahendit. Oleme veendunud, et kõik kolm lähenemisviisi võivad anda suuri tulemusi.

Märtsis ja juunis hindasime esimese Euroopa poolaasta – majanduspoliitika koordineerimise uue raamistiku – kontekstis üksteise edusamme nii eelarvepuudujäägi kui ka võla vähendamise, aga ka majanduskasvu soodustavate reformide osas. Komisjon esitas kompromissitud hinnangud ning ranged soovitusel, mida Euroopa juhid isiklikult lubasid rakendada.

Euroopa Ülemkogu oktoobri kohtumisel keskenduti meie ühise majanduskasvu tegevuskava hoogustamisele. Me otsustasime kiirendada neid ühtse turu akti

meetmeid, mis aitavad luua töökohti ja kiirendada majanduskasvu lühiajalisest keskpika perspektiivini, tehes näiteks väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate jaoks lihtsamaks laenusaamise ja töötajate töölevõtmise. Olulisel kohal on digitaalne ühtne turg. Leppisime ka kokku, et kogu ELi keskrahastamine peab võimalikult suures ulatuses keskenduma majanduskasvuga seotud meetmetele. Seda tuleks kohaldada praeguse eelarve (2007–2013) suhtes nii palju kui võimalik ning sellest peaks kindlasti saama liidu juhtpõhimõtte järgmiseks seitsmeaastaseks eelarveperioodiks (2014–2020). Me jätkame tööd neis küsimustes oma järgmise aasta märtsis toimival kohtumisel, võttes aluseks komisjoni iga-aastase majanduskasvu analüüsi ja ametisse asuva eesistujariigi Taani panuse.

Energeetika ja innovatsioon

Innovatsioon ja energeetika on tulevase majanduskasvu ja jõukuse võtmesõnad. Need kaks teemat puudutavad praeguseid peamisi ühiskondlikke väljakutseid: atraktiivsed töökohad, hea tervise juures vananemine, keskkonnasäästlik ja vähese CO₂-heitega majandus, kindel energiavarustus. Seepärast otsustasin, et peaksime veebruaris need teemad arutlusele võtma. Nii energeetika kui ka innovatsiooni osas oleme andnud tugeva strateegilise impulsi ning teinud olulisi otsuseid, millel on konkreetsed tähtajad. Riskikapital: ettepanekud esitatakse 12 kuu jooksul. Ühtne teadusruum: luuakse 2014. aastaks. Integreeritud energiaturg: hakkab täielikult toimima 2014. aastaks. Kõigi liikmesriikide gaasi- ja elektrivõrkude omavaheline ühendamine: hakkab toimima 2015. aastaks. Tähtis on ka kavandamine pikemas perspektiivis ning seepärast kutsusime üles koostama strateegia, mis käsitleb vähese CO₂-heitega majandusele üleminekut

2050. aastaks, et luua raamistik meie tegevusele energia ja kliimamuutuste valdkonnas.

Vahetult pärast Jaapanis Fukushima toimunud traagilisi sündmusi kerkis olulise probleemina esile tuumaohutus. Euroopa Ülemkogu märtsi kohtumisel võtsime selge kohustuse rakendada (ja pidevalt täiustada) kõrgeimaid ohutusstandardeid ELis ja meie naabruses. Selle tulemusena töötati välja ja rakendati ambitsioonikas tuumajaamade vastupidavustestide programm Euroopas ja partnerriikides eesmärgiga tagada tuumajaamade ohutus.

Kasvu taastamine: ülemaailmne vastutus

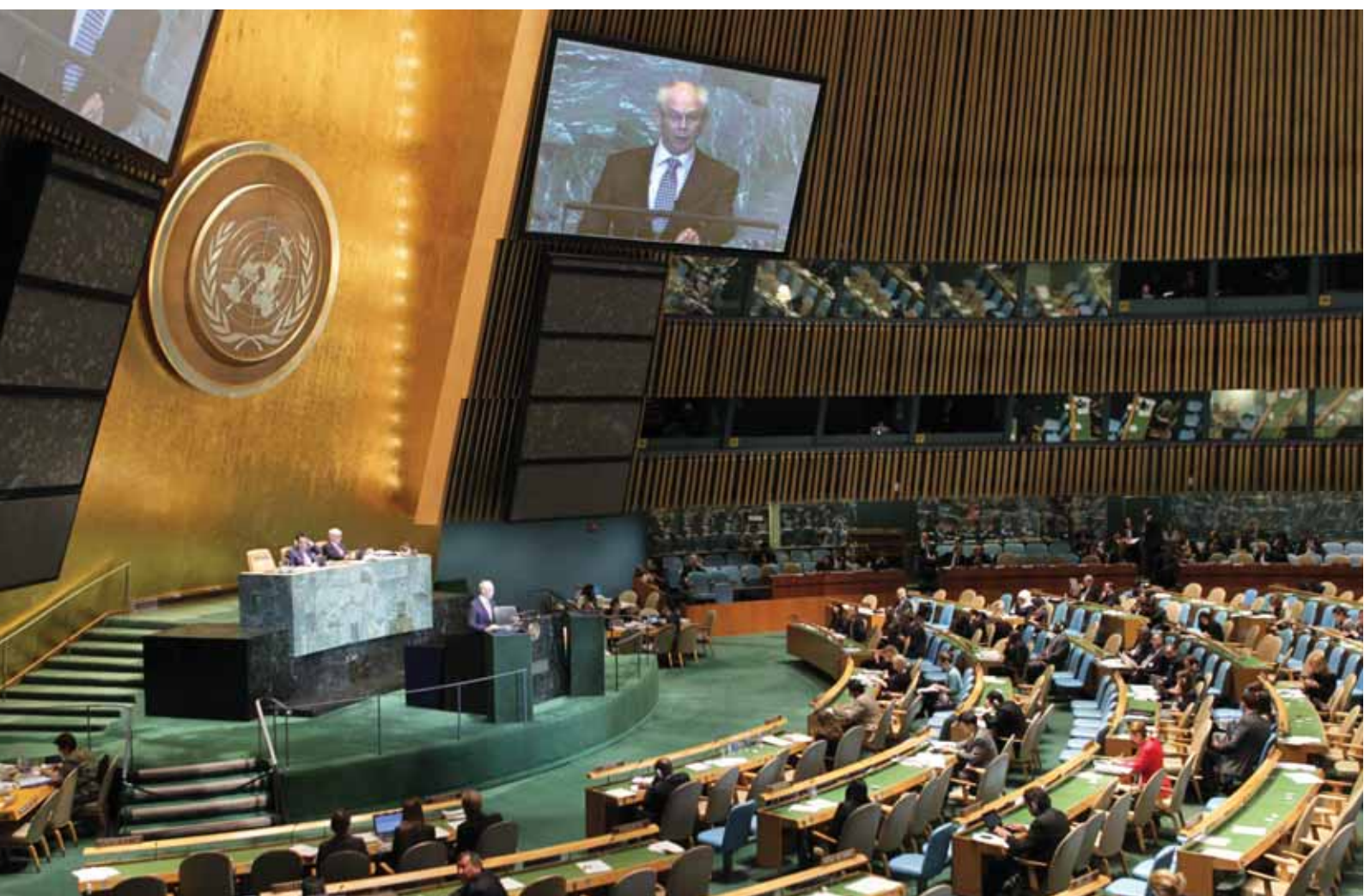
Kõik juhid on täielikult teadlikud sellest, et Euroopa tööhetk on saabunud. Finantskriis on kiirendanud mõningaid pikaajalisi suundumusi. Ülemaailmne majandusjõud on kandumas tärkava turumajandusega riikidesse ja Vaikse ookeani piirkonda. Seetõttu tooks tavapärase tegevus meie jaoks kaasa järkjärgulise suhtelise mahajäämuse. Siiski kujutab jõukuse

taseme kasv kogu maailmas endast ka võimalust. Me saame tõhustada oma kaubandust ja meelitada ligi rohkem välisinvesteeringuid. Siinkohal on oma osa vabakaubanduslepingutel. Oma majanduskasvu poole püüdlemisel peaksime keskendama jõupingutused nende partnerite majanduskasvu ära kasutamisele, kelle turud laienevad märgatava kiirusega. Seetõttu arutasime oma oktoobri kohtumisel ka seda, kuidas neid suhteid strateegilisemalt ära kasutada.

Oleme teadlikud, et teiste riikide elanikud vaatavad ootusega meie poole, kuna meie probleemid võivad mõjutada nende töökohti, pensione või sääste. Ka meie ootame, et teised olulise majandusega riigid võtaksid vastutuse oma sisemiste probleemide eest. Nende huvides on, et Euroopa Liit ja eelkõige euroala saaksid neist raskustest üle. Aga sama palju on Euroopal huvi selle vastu, et USA stabiliseeriks oma riigivõlga seotud olukorra või et Hiina elavdaks siseriiklikku nõudlust ja muudaks vahetuskursi paindlikumaks. Kõik peavad oma kodu korda saama. Seda teemat on arutatud pidevalt kõigil rahvusvahelistel kohtumistel.

Euroopa Ülemkogu eesistuja ÜRO Peaassamblee ees, 22. september 2011

Euroopa Liit maailmas

Araabia maailm – araabia kevadest tänaesse päeva

Araabia riikides 2011. aastal toimunud ülestõusud on märgiks sellest, et toimumas on kõige pöördelisem geopoliitiline muutus pärast külma sõja lõppu. Meie silme all, otse teisel pool Euroopa lõunapiiri, rullub lahti elav ajalugu. Meeleavaldajate taotlused olid omased kogu maailma noortele: töökohad ja õiglus, sõnaõigus oma riigi poliitikas, sotsiaalne õiglus, lootus elu paranemisele. Võtsime endale algusest peale kohuse kasutada kõiki meie käsutuses olevaid vahendeid, et tagada nende dramaatiliste muutuste positiivne tulemus, aidata kaasa sellele, et araabia kevadest saaks tõeline uus algus.

Kuigi piirkonnas toimusid nii positiivsed kui negatiivsed arengud, said kõige enam muret tekitavaks veebruarisündmused Liibüas. Otse teispool Vahemerde oli võimul riigipea, kes tulistas oma rahva pihta, ning riik, mis oli lähedal kodusõjale ja kus ähvardas puhkeda humanitaarkriis. Me ei saanud tegutsematult pealt vaadata, kui puhkemas oli veresaun. Ma korraldasin Liibüa sündmuste käsitlemiseks 11. märtsil 2011 erakorralise ülemkogu kohtumise, mis oli neljas omataoline erakorraline kohtumine viimase kümne aasta jooksul. Eelmised kolm toimusid pärast 11. septembri 2001. aasta rünnakut ning seoses Iraagi sõja ja Gruusia sõjaga. Leppisime ühehäälselt kokku, et Liibüa rahva turvalisus tuleb tagada kõigi vajalike vahendite abil. Samuti sõnastasime kolm tingimust, mis võimaldas ÜRO Julgeolekunõukogul võtta mõned päevad hiljem vastu otsustava resolutsiooni 1973 Liibüa rahva kaitsmise kohta. Sellest resolutsioonist omakorda sai vundament rahvusvahelise üldsuse tegevusele, mis toimub piirkonna toetusel ja Euroopa riikide juhtimisel.

Kõik piirkonna riigid seisavad silmitsi suurte väljakutsetega: leppimine ja uuele poliitilisele korrale üleminek, riigi uuesti ülesehitamine. Alates Marokost ja Tuneesiast kuni Egiptuse ja Jordaaniani on käimas reformid. Oleme valmis toetama nende samme demokraatlike muutuste suunas ja majandusreformide elluviimisel. Just see on põhjus, miks Euroopa Liit pakkus selle piirkonna riikide jaoks välja partnerluse demokraatia ja ühise heaolu nimel.

Kahjuks ei ole kõik araabia kevade järelmid rõõmustavad. Vägivald Jeemenis valmistab endiselt muret. Eelkõige vastuvõetamatu olukord Süürias pani meid kiiresti tegutsema, et kutsuda rahvusvahelist üldsust üles osalema karmide sanktsioonide kehtestamises.

Araabia maailm on muutumas. Need muutused võtavad aega. Diktaatori kukutamise ees ei looda demokraatiat. Nii nagu vabade valimiste korraldamine ei tee olematuks töötust. Me räägime üleminekutest. Seepärast pakub Euroopa Liit pikaajalist toetust, et tagada araabia riikide inimeste soovide täitumine ka tegelikkuses.

Siinpool Vahemerde

Oma lõunanaabrite kõrval ei unusta me idanaabreid. 29.–30. septembril Varssavis toimunud teine idapartnerluse tippkohtumine oli kinnitus sellest, et me soovime ka edaspidi hoida tihedaid suhteid selliste riikidega nagu Moldova, Ukraina ja Gruusia ning viia edasi nende poliitilist assotsieerimist ja majanduslikku integreerimist Euroopa Liiduga. Me rõhutasime, et selle protsessi kiirus ja ulatus iga kuue idapartneri puhul sõltub sellest, kuidas need riigid suudavad järgida demokraatlike põhimõtteid ja õigusriigi põhimõtet.

Juunikuisel ülemkogu kohtumisel saavutatud kokkulepe avas tee Horvaatia Euroopa Liiduga ühinemise lepingu allkirjastamiseks detsembris. Horvaatia saamine liidu 28. liikmesriigiks 2013. aastal kinnitab Lääne-Balkani riikide tulevikku liidu rüpes. Me mitte ainult ei avanud ametlikult ust Horvaatiale, vaid teatasime ka selgelt, et ei sulge ust teistele riikidele. Euroopa Ülemkogu eeldab, et Serbia saab kandidaatriigi staatuse 2012. aasta veebruaris ja läbirääkimised Montenegroga algavad 2012. aasta juunis.

Juunis arutasime rändeteemat. Olin osutanud selle küsimuse olulisusele juba üheksa kuud varem, kuid see muutus eriti põletavaks seoses araabia kevadega. Meie välispiiri tõhus haldamine on samuti tähtis selleks, et inimesed saaksid vabalt liikuda *liidu piires*, mis on üks Euroopa integratsiooni põhisaavutusi. Kriisiolukordadele paremini reageerimiseks otsustasime lisada Schengeni mehhanismi kaitseklausli. Selleks et mitte ohustada vaba liikumist kui üht põhiõigust, kohaldatakse klauslit üksnes rangetel tingimustel. Samuti leppisime kokku, et edukas rändepoliitika algab väljaspool ELi piire. Seetõttu hõlmavad meie naabritega loodud uued partnerlused ka rände, liikuvuse ja julgeoleku aspekte. Parim viis rändesurve vähendamiseks meie piiridel on aidata ehitada noortel oma tulevikku nende endi kodumaal.

Tegutsedes üle maailma

Euroopa Ülemkogul on endiselt ülesanne olla liidu strateegiliseks suunanäitajaks. Välisküsimused on olnud arutlusel peaaegu kõigil meie kohtumistel ning teemad on olnud väga erinevad, alustades Euroopa seisukohtade ettevalmistamisest kahe- või mitmepoolseteks tippkohtumisteks, näiteks G8 või G20 kohtumisteks, ja lõpetades ühiste mureküsimuste, näiteks Iraani tuumaprogrammi või kliimamuutustega. Püüame oma tegevusse kaasata oma strateegilisi partnereid, eelkõige Ameerika Ühendriike, Venemaad ja Hiinat (kuhu ma tegin mais ametliku visiidi) ning teisi tärkava turumajandusega riike. Me toetasime Jaapanit tema jõupingutustes tulla toime kolmikkatastroofiga märtsis: maavärina, tsunami ja tuumaõnnetuse tagajärgedega.

Kokkuvõtlikult: Euroopa Liit teeb rahvusvahelisel areenil edusamme. Saavutatud on läbimurdeid, nagu näiteks äsja omandatud tugevam staatus ÜROs, mis andis mulle käesoleva aasta septembris privileegi esineda esmakordselt ÜRO Peaassamblee ees Euroopa Liidu nimel. Just niimoodi – luues sammhaaval pretsedente – teeb Euroopa edusamme nii selles kui muudes valdkondades.

Tippkohtumised ja kohtumised kolmandate riikidega

Iga eesmärk nõuab aega

2011. aasta esimene poolaasta, Euroopa Liidu Nõukogu eesistuja on Ungari

Muutlikus ja ebakindlas maailmas võivad stabiilsed poliitilised institutsioonid luua kindlust ja järjepidevust ning aidata meil kujundada oma saatust. Liidu institutsioonid on üsna noored: kõige vanemad institutsioonid tähistavad järgmisel aastal 60. aastapäeva, mis ei ole võrreldav paljude liikmesriikide sajanditevanuste parlamentide, nõukogude ja kohtutega. Kuid neil on ühised püüdlused: juhtida muutusi, leevendada šokke, seada uusi suuniseid.

Institutsioonidel on selle rolli täitmiseks siiski vaja oma elu ja oma aega. Erand ei ole ka Euroopa Ülemkogu, millest sai Lissaboni lepingu jõustumisel ametlikult institutsioon. Tänu minu ametikohale antud uuele järjepidevusele on Euroopa Ülemkogu võimeline paremini juhtima muutusi, andma suuniseid või võtma konkreetseid järelmeetmeid varasematele otsustele.

2011. aastal olid paljud Euroopa poliitika vaatlejad üllatunud asjaolust, et turgude tempo ei ole võrdne demokraatia tempoga. Turgudel on tõepoolest eelis liikuda edasi hiirekliki kiirusel. Demokraatlikes protsessides kulub tulemuse saavutamiseks sageli pikki kuid. See ajaline konflikt on osutunud oluliseks väljakutseks. Seda enam, et poliitilises ajakavas tuleb eristada kolme aspekti. Parlamentaarsedel demokraatiatel kulub aeg, mille määravad kindlaks seadusandlikud menetlused, hääletamised, vajadus saavutada häälteenus. Aeg, mis kulub avaliku arvamuse saamiseks, pidades silmas, et üldsus laseb end veenda alles siis, kui on muutusi realselt kogunud. Lisaks sellele kokkulepitud meetmete rakendamiseks kulub aeg: see on äärmiselt oluline ka näiteks struktuurireformide puhul. Sellega seoses tekitab nõue kiirendada ELi otsuste tegemist mõnikord lihtsalt

2011. aasta teine poolaasta, Euroopa Liidu Nõukogu eesistuja on Poola

umbusaldust. Paljude huvide ja tundlike teemade kõigile vastuvõetavasse kindlasse otsusesse ühendamise võtab aega. Kas uue maja projekt peaks valmima ühe nädalaga? Aeg on poliitikute ehitusmaterjal.

Institutsiooni esimese alalise eesistujana olen algusest peale loonud head töösuhted kõigi teiste Euroopa institutsioonidega. 2011. aastal osutus nende üsna järjekindlate suhete abil loodud isiklik usaldus äärmiselt oluliseks. Nii on see olnud Euroopa Komisjoni presidendi José Manuel Barroso, eurorühma esimehe Jean-Claude Junckeri, kõrge esindaja Catherine Ashton ja Euroopa Parlamendi presidendi Jerzy Buzekiga. Samuti on olnud rõõm töötada nõukogu 2011. aasta kahe eesistujaga: kõigepealt Ungari peaministri Viktor Orbani ja seejärel Poola peaministri Donald Tuskiga. Mõlemad on toonud läbirääkimistelaua äärde uut hoogu ja Euroopa vaimsust. Ma külastasin

ka praktiliselt kõiki Euroopa Ülemkogu liikmeid nende pealinnades. Pidades pidevat dialoogi, kohtuvad 27 riigipead ja valitsusjuhti isegi sagedamini väljaspool Brüsselit, osaliselt meie euroala puudutava töö tõttu. Lisaks nimetas Euroopa Ülemkogu Mario Draghi Euroopa Keskpanga presidendiks; tema ametiaeg algas novembris ning me oleme veendunud, et ta on sama usaldusväärne juht kui tema eelkäija Jean-Claude Trichet.

Seistes silmitsi liidu materiaalset ja sümboolset südant eurot mõjutavate probleemidega, tegutsesid kõik koostöö, austuse ja jagatud vastutuse vaimus. Selle üks näide on kokkulepe eelarve ja makromajanduse alase tugevama järelevalve ja distsipliini üle. Tänu rakkerühma tööle, mida Euroopa Ülemkogu palus mul 2010. aasta märtsis juhtida, esitas komisjon seadusandlikud ettepanekud, mida Euroopa Parlament

ja nõukogu intensiivselt arutasid (viimane kolmel nõukogu eesistumisperioodil). Seadusandjate vaheliseks viimaseks tüliõunaks oli „ümbepööratud häälteenamus”, millest oli saanud automaatsema otsuste tegemise sümbol. See takistus kõrvaldati 2011. aasta juulis toimunud euroala tippkohtumisel, kui kõik euroala liikmesriikide juhid tunnistasid kohustuste usaldusväärse täitmise olulisust. Meetmed jõustusid 13. detsembril 2011 ning aitavad nüüdsest ennetada tulevast ebakindlust.

Käesoleva aasta jooksul oleme arendanud ka euroala institutsioonilist raamistikku. Oleme otsustanud korraldada euroala tippkohtumisi regulaarsemalt, vähemalt kaks korda aastas, ning mitte üksnes pingete tekkimise korral. Neid kohtumisi juhivad euroala tippkohtumise eesistuja, kelle valivad euroala liikmesriikide juhid samal ajal, kui 27 liikmesriiki valivad

Euroopa Ülemkogu eesistuja. Tugevdatud on ka euroala rahandusministrite tööd toetavaid olemasolevaid haldusstruktuure.

Palju on räägitud euroala liikmete ja ülejäänud liikmesriikide vahelistest suhetest. Minu argument on lihtne. On loomulik, et ühist valuutat – mis on liidus norm, mitte erand – jagavad liikmesriigid peavad tegema mõningaid ühiseid otsuseid. Probleemid tekkisid seetõttu, et nendevahelist vastastikust sõltuvust alahinnati. Siiski on ka oluline tagada 27 liikmesriigi ühtse turu terviklikkus. See annab liidule ühtsuse ning on aluseks meie jõukusele ja meie rollile maailmas. Seega peame mõlema liikmesriikide kombinatsiooni ja mis tahes vahepealsete vormide vahelised seosed hoidma võimalikult tugevad. See nõuab mõnikord loovust, kuid usalduse vaimus on koos võimalik palju ära teha.

Eli riigipeade ja valitsusjuhtide kohtumised Euroopa eri paigus

Edasised sammud

Maailm muutub kiiresti ja nii ka Euroopa koht selles. Aeglased majanduslikud ja demograafilised ülemaailmsed suundumused kiirenevad ning muutuvad nähtavamaks ja konkreetsemaks, tekitades meile uusi väljakutseid.

Nende väljakutsetega silmitsi seistes võime tugineda usaldusega poliitilisele tahtele, mida me möödunud aasta jooksul üles näitasime, tehes mitmeid olulisi otsuseid meie valuuta ja jõukuse säilitamiseks, keskendudes järjepidevalt töökohtade loomisele ja majanduskasvule ning seistes oma väärtuste eest maailmas. Me võime tugineda usaldusega ka julgusele ja vastupidavusele, mida eurooplased on näidanud üles raskuste ja kokkuhoiu perioodil: noored nõuavad tungivalt muutusi, kõrgkoolilõpetajad asutavad ettevõtteid, kodanikud näitavad üles solidaarsust ja tahet tegutseda üldsuse huvides.

2012. aastal jätkab Euroopa Ülemkogu tegemist kiireloomuliste ja oluliste küsimustega, tegutsedes kompromissi ja vastutuse vaimus. Kaalul on palju.

Liidu rohkem kui 500 miljonit kodanikku elavad kõige jõukamas, parimate sotsiaalsete tingimustega ning kõige suuremat vabadust ja turvalisust pakkuvas maailmajaos. Poliitiliste juhtide ja eurooplaste endi tehtud otsused määravad meie tulevase heaolu, samuti meie sotsiaalse ja majandusliku mudeli saatuse. See on inimväärikust austav tsivilisatsioon, maailmajaagu, mille põhimõtteks on ühtsus mitmekesisuses.

Võti tulevikku on muutusi juhtivate jõudude õige rakendamine. See on Euroopa Ülemkogu olemasolu eesmärk. Pidades silmas 60 aasta pikkust ajalugu, millele liit oma ainulaadsetes püüdlustes saab tagasi vaadata, ning olenemata sellest, millise tee me leiame või kujundame, olen ma veendunud, et sisemiste pingete ja välise survega tegelemisel jätkab Euroopa enda uuendamist, liikudes paremuse poole.

HERMAN VAN ROMPUY

Euroopa Ülemkogu järelused ning riigipeade ja valitsusjuhtide avaldused

Euroopa Ülemkogu, 4. veebruar 2011	25
Euroopa Ülemkogu erakorraline kohtumine, 11. märts 2011	30
Euroala liikmesriikide riigipeade ja valitsusjuhtide avaldus, 11. märts 2011	32
Euroopa Ülemkogu, 24.–25. märts 2011	37
Euroopa Ülemkogu, 23.–24. juuni 2011	50
Euroala liikmesriikide riigipeade ja valitsusjuhtide avaldus, 21. juuli 2011	56
Euroopa Ülemkogu, 23. oktoober 2011	58
ELi riigipeade ja valitsusjuhtide avaldus, 26. oktoober 2011	63
Euroala liikmesriikide riigipeade ja valitsusjuhtide avaldus, 26. oktoober 2011	64
Euroala liikmesriikide riigipeade ja valitsusjuhtide avaldus, 9. detsember 2011	70
Euroopa Ülemkogu, 9. detsember 2011	72
Tugevama majandusliidu suunas. Vahearuanne Euroopa Ülemkogule, 6. detsember 2011	75

EUROOPA ÜLEMKOGU, 4. VEEBRUAR 2011

JÄRELDUSED

1. Peale viivitamatu tegutsemise, mis on vajalik majandus- ja finantskriisi kõige põletavamate väljakutsetega toimetulekuks, on oluline jätkata tugeva aluse ehitamist jätkusuutliku ja töökohti loova majanduskasvu jaoks. See on möödunud aasta juunis vastu võetud töökohtade loomise ja majanduskasvu Euroopa 2020. aasta strateegia eesmärk. Täna keskendus Euroopa Ülemkogu kahele sektorile – energeetika ja innovatsioon –, mis on Euroopa tulevase majanduskasvu ja jõukuse jaoks võtmetähtsusega. Ülemkogu leppis kokku mitmes prioriteetses meetmes, mille rakendamine aitab oluliselt edendada majanduskasvu ja töökohtade loomist ning parandada Euroopa konkurentsivõimet.

I. ENERGEETIKA

2. Ohutu, kindel, säästev ja taskukohane energia, mis aitab suurendada Euroopa konkurentsivõimet, on endiselt Euroopa prioriteet. Sellele eesmärgile lisaväärtuse andmiseks saab ja tuleb tegutseda ELi tasandil. Aastate jooksul on ELi energiapoliitika põhisuundadega tehtud palju tööd, sealhulgas seatud kauguleulatuvad energia- ja kliimaeesmärgid ning võetud vastu terviklik õigusaktide pakett nende eesmärkide toetamiseks. Euroopa Ülemkogu rõhutas oma tänasel kohtumisel ELi pühendumust saavutada need eesmärgid mitmete tegevusele suunatud järelduste kaudu, mis on toodud allpool.
3. EL vajab täielikult toimivat, ühendatud ja integreeritud energia siseturgu. Seepärast peavad liikmesriigid kiiresti ja täielikult rakendama energia siseturu alased õigusaktid, pidades täielikult kinni kokkulepitud tähtaegadest. Nõukogu ja Euroopa Parlamenti kutsutakse üles töötama selle nimel, et võtta peatselt vastu komisjoni ettepanek energiaturu integreeritust ja läbipaistvust käsitleva määruse kohta.
4. Siseturg tuleks täielikult välja kujundada 2014. aastaks, et võimaldada gaasi- ja elektrienergia vaba liikumist. Eelkõige on selleks vaja, et siseriiklikud reguleerivad asutused ja põhi-võrguettevõtjad hoogustavad koostöös Energeetikasektorit Reguleerivate Asutuste Koostööametiga tööd turgude liitmise ja suunistega ning kõikides Euroopas võrkudes kohaldatavate võrgueeskirjade väljatöötamisega. Liikmesriike koos Euroopa standardiorganisatsioonide ja asjaomase tööstusharuga kutsutakse üles kiirendama tööd eesmärgiga võtta vastu elektrisõidukite laadimissüsteemide tehnilised normatiivid 2011. aasta keskpaigaks ning arukate võrkude ja arvestite normatiivid 2012. aasta lõpuks. Komisjon annab energia siseturu toimimisest regulaarselt aru, pöörates erilist tähelepanu tarbijatele, sealhulgas kõige haavatavamatele tarbijatele, kooskõlas nõukogu 3. detsembri 2010. aasta järeldustega.
5. Kooskõlas energiainfrastruktuuri käsitlevas komisjoni teatistes kindlaksmääratud prioriteetidega tuleb Euroopa energiainfrastruktuuri moderniseerimiseks ja laiendamiseks ning võrkude piiriüleseks ühendamiseks teha väga suuri jõupingutusi. See on oluline tagamaks, et liikmesriikidevaheline solidaarsus muutuks toimivaks, et oleks võimalik kasutada alternatiivseid tarne- ja transiidikanaleid ja energiaallikaid ning et arendataks edasi taastuvaid energiaallikaid, nii et need suudaksid konkureerida traditsiooniliste energiaallikatega. Oluline on lihtsustada ja tõhustada uue infrastruktuuri ehitamiseks vajalikke loamenetlusi, austades samas siseriiklikku pädevust ja siseriiklikke menetlusi. Euroopa Ülemkogu jääb ootama komisjonilt vastava ettepaneku esitamist. Erinevad liikmesriikide algatused turgude ja energiavõrkude integreerimiseks piirkondlikul tasandil ning komisjoni teatistes märgitud algatused aitavad kaasa eesmärgi saavutamisele ja väärivad toetust. Ükski ELi liikmesriik ei tohiks pärast 2015. aastat jääda eraldatuks Euroopa gaasi- ja elektrivõrkudest ega tunda muret selle pärast, et tema energiajulgeolekut ohustab asjakohaste ühenduste puudumine.
6. Suurema osa infrastruktuuri investeeringute rahastamiskuludest peab kandma turg ning kulutused kaetakse tasude abil. Väga tähtis on edendada investeerimist soodustavat reguleerivat raamistikku. Erilist tähelepanu tuleks pöörata sellele, et tasud kehtestataks läbipaistval ja mittediskrimineerival viisil ning rahastamisvajadustega kooskõlas oleval tasemel, ning asjakohasele kulude eraldamisele piiriülestele investeeringutele, suurendades konkurentsi ja konkurentsivõimet ning võttes arvesse mõju tarbijatele. Mõned projektid, mis on küll õigustatud varustuskindluse või solidaarsuse seisukohast, kuid mis ei ole turupõhise rahastamise jaoks piisavalt atraktiivsed, võivad vajada erasektori rahastamise võimendamiseks siiski piiratud mahus avaliku sektori rahastamist. Sellised projektid tuleks valida selgete ja läbipaistvate kriteeriumide põhjal. Komisjonil palutakse anda nõukogule 2011. aasta juuniks aru tõenäoliselt vajatavate investeeringusummade kohta ning teha ettepanekuid selle kohta, kuidas täita rahastamisvajadusi ja tegeleda infrastruktuuri investeerimisel esinevate takistustega.
7. Veelgi suurema varustuskindluse tagamiseks tuleks käsitleda Euroopa potentsiaali seoses traditsiooniliste ja mittraditsiooniliste (kildagaas ja põlevkivi) fossiilkütuste säästva puurimise ja kaevandamisega.

8. Investeeringimine energiatõhususse parandab konkurentsivõimet ning toetab energiavarustuse kindlust ja keskkonnasõbralikkust väikeste kulutustega. Euroopa Ülemkogu poolt 2010. aasta juunis 2020. aastaks seatud 20% energiatõhususe eesmärk, mille saavutamise suunas praegu ei liiguta, tuleb täita. See nõuab otsustavat tegutsemist, et kasutada ära märkimisväärne potentsiaal energia suuremaks kokkuhoiduks seoses hoonete, transpordivahendite, toodete ja tootmisprotsessidega. Alates 1. jaanuarist 2012 peaksid kõik liikmesriigid lisama ELi peamise eesmärgiga kooskõlas olevad energiatõhususe standardid asjakohaste üldkasutatavate hoonete ja avalike teenuste riigihangetesse. Nõukogu kutsutakse üles nõuetekohaselt analüüsima komisjoni esitatavat ettepanekut uue energiatõhususe kava kohta, milles kirjeldatakse üksikasjalikumalt mitmeid kogu energia tarneahela poliitikaid ja meetmeid. Nõukogu vaatab ELi energiatõhususe eesmärgi täitmise läbi 2013. aastaks ja kaalub vajaduse korral lisameetmeid.
9. Komisjoni kutsutakse üles tugevdama oma koostööd liikmesriikidega taastuvenergia direktiivi rakendamisel, eelkõige seoses sidusate siseriiklike toetuskavade ja koostöömehhanismidega.
10. EL ja liikmesriigid edendavad investeerimist taastuvenergiasse ning ohutusse ja säästvasse vähese süsinikdioksiidihetega tehnoloogiasse ning keskenduvad Euroopa energiatehnoloogia strateegilises kavas kehtestatud tehnoloogiaprioriteetide elluviimisele. Komisjoni kutsutakse üles esitama uusi algatusi arukate võrkude, sealhulgas keskkonnasõbralike sõidukite väljaarendamisega seotud võrkude, energiasalvestite, säästvate biokütuste ja linnades energia kokkuhoiu võimaluste kohta.
11. ELi ja liikmesriikide tegevust tuleb paremini koordineerida, et tagada järjepidevus ja sidusus ELi välissuhetes peamiste tootja-, transiidi- ja tarbijariikidega. Komisjonil palutakse esitada 2011. aasta juuniks teatis varustuskindluse ja rahvusvahelise koostöö kohta, mille eesmärgiks on veelgi tugevdada ELi välistegevuse järjepidevust ja sidusust energia valdkonnas. Liikmesriike kutsutakse üles teavitama komisjoni alates 1. jaanuarist 2012 kõigist uutest ja olemasolevatest kahepoolsetest energeetikaalastest lepingutest kolmandate riikidega; komisjon teeb selle teabe asjakohasel kujul kättesaadavaks kõikidele teistele liikmesriikidele, võttes arvesse vajadust kaitsta tundlikku äriteavet. Kõrget esindajat kutsutakse üles võtma oma töös energijulgeoleku mõõdet täielikult arvesse. Samuti peaks energijulgeolek olema täiel määral kajastatud ELi naabruspoliitikas.
12. Kooskõlas aluslepingutega peaks EL tegema algatusi asjakohastel rahvusvahelistel foorumitel ja arendama peamiste partneritega ja strateegiliste koridoride naabruses vastastikku kasu toovaid energiapartnerlusi, mis hõlmavad mitmesuguseid küsimusi, sealhulgas reguleerivat lähene-

misviisi kõikides ühist huvi pakkuvates küsimustes, näiteks energijulgeolek, ohutus ja säästvad vähese süsinikusisaldusega tehnoloogiad, energiatõhusus, investeerimiskeskond ning kõrgeimate tuumaohutusstandardite säilitamine ja edendamine. Euroopa Liit peaks innustama naaberrikke võtma vastu liidu asjakohased energia siseturu eeskirjad, eelkõige laiendades ja süvendades energiatühenduse asutamislepingut ning edendades piirkondlike koostööalgatusi. Euroopa 2020. aasta energiastrateegia raames tuleks samuti välja töötada meetmed, mis on vajalikud võrdsete tingimuste tagamiseks ELi energiatootjate ja väljaspool Euroopa Majanduspiirkonda asuvate tootjate vahel. Euroopa peab mitmekesistama oma tarnekanaleid ja -allikaid. Komisjoni kutsutakse seepärast üles tegema jätkuvalt jõupingutusi, et hõlbustada suurte gaasikoguste transpordiks strateegiliste koridoride väljakujundamist, nagu näiteks lõunakoridor.

13. Võimalikult kiiresti tuleks jätkata tööd selle nimel, et kujundada partnerlus- ja koostöölepingu järgse protsessi üle peetavate läbirääkimiste osana välja usaldusväärne, läbipaistev ja eeskirjadel põhinev partnerlus Venemaaga energiavaldkonnas ühist huvi pakkuvates küsimustes, pidades samuti silmas käimasolevat tööd seoses moderniseerimispartnerluse ja energiadialoogiga.
14. EL teeb koostööd kolmandate riikidega, et käsitleda energiahindade volatiilsust, ning edendab seda tööd G20 raames.
15. Euroopa Ülemkogu loodab, et arendatakse edasi vähese süsinikdioksiidihetega majandusele ülemineku 2050. aasta strateegiat, millega nähakse ette raamistik pikaajaliseks tegevuseks energiasektoris ja sellega seotud sektorites. Selleks et saavutada IPCC hinnangul arenenud riikidele ettenähtud vajaliku heitkoguste vähendamise kontekstis ELi eesmärk vähendada kasvuhoonegaaside heitkoguseid võrreldes 1990. aastaga 2050. aastaks 80–95%, nagu lepitati kokku 2009. aasta oktoobris, läheb vaja energiasüsteemide revolutsiooni, mis peab algama kohe. Piisavat tähelepanu tuleks pöörata sellele, et määrata kindlaks vaheetapid 2050. aasta eesmärgi suunas liikumisel. Euroopa Ülemkogu jätkab arengu regulaarselt jälgimist.

II. INNOVATSIOON

16. Investeeringimine haridusse, teadustegevusse, tehnoloogiasse ja innovatsiooni on oluline majanduskasvu soodustav tegur ning uuenduslikud ideed, mida saab muuta uuteks turustatavateks toodeteks ja teenusteks, aitavad tekitada majanduskasvu ja kvaliteetseid töökohti. Euroopa Ülemkogu kutsus üles rakendama strateegilist ja ühtset lähenemisviisi, et hoogustada innovatsiooni ja kasutada täiel määral Euroopa intellektuaalset kapitali, mis tooks kasu kodanikele, ettevõtetele – eelkõige VKEdel – ja teadlas-

- tele. Euroopa Ülemkogu jälgib selle töö edenemist Euroopa 2020. aasta strateegia järelemeetmete raames.
17. Sellega seoses võttis Euroopa Ülemkogu teadmiseks suundumused ja arengud, mida kajastab komisjoni praegune innovatsioonitegevuse tulemustabel. Euroopa Ülemkogu kutsus komisjoni üles töötama kiiresti välja ühtse integreeritud näitaja, mis võimaldaks paremini jälgida innovatsiooni valdkonnas tehtavaid edusamme. Euroopa Ülemkogu jälgib ka edaspidi eespool nimetatud küsimustega seotud töö edenemist.
 18. Innovatsioon aitab tulla toime kõige olulisemate ühiskondlike väljakutsetega, millega me silmitsi seisame. Ühiskonnale kasu toovate innovatiivsete lahenduste kiirema turulejõudmise tagamiseks tuleb kasutada Euroopa ekspertteadmisi ja ressursse ühtsel viisil ning edendada ELi ja liikmesriikide vahelist koostööd. Tuleks välja töötada ühised programmid. Sellega seoses on oluliseks sammuks täisväärtusliku eluperioodi pikendamist käsitleva innovatsioonipartnerluse katseprojekti käivitamine. Nii pikaajaliste kui ka igal aastal kindlaks määratavate konkreetsete eesmärkide saavutamiseks on vaja nõukogupoolset regulaarset järelevalvet. Nõukogu võtab vastu vajalikud poliitilised otsused tulevaste innovatsioonipartnerluste kohta enne nende käivitamist.
 19. Euroopa vajab talentide ja investeeringute ligimeelitamiseks ühtset teadusruumi. Seetõttu tuleb olemasolevad puudused kiiresti kõrvaldada ja Euroopa teadusruumi loomine 2014. aastaks lõpule viia, et tekiks tõeline teadmiste, teadustegevuse ja innovatsiooni ühisturg. Eelkõige tuleks teha jõupingutusi selleks, et parandada teadlaste liikuvus- ja karjäärivõimalusi, magistrantide ja doktorantide liikuvust ning suurendada Euroopa atraktiivsust välisriikide teadlaste jaoks. Lisaks tuleks paremini levitada teavet avaliku sektori rahastatava teadus- ja arendustegevuse kohta, austades samal ajal intellektuaalomandi õigusi – eelkõige luues ELi rahastatavat teadus- ja arendustegevust käsitleva andmekogu, mis oleks ühendatud siseriiklikul tasandil rahastatavaid teadus- ja arendustegevuse programme käsitlevate samalaadsete andmekogudega.
 20. Tuleks soodustada erasektori investeeringuid innovatiivsetesse toodetesse ja teenustesse, eelkõige raamtingimuste parandamise kaudu. Sellega seoses palutakse komisjonil:
 - esitada ettepanekud, mille eesmärk on kiirendada, lihtsustada ja ajakohastada standardimismenetlusi ning eelkõige võimaldada muuta tööstuse poolt väljatöötatud standardid teataval tingimustel Euroopa standarditeks;
 - anda juhiseid riigihankeid käsitlevate direktiivide kohaldamise kohta; üldisemalt peaksid riigihanked olema paremini suunatud suurema nõudluse loomisele innovatiivsete toodete ja teenuste järele;
 - viia 2011. aasta jooksul läbi asjaomaste riigiabi raamistike vaheläbivaatamine;
 - uurida võimalusi intellektuaalomandi õiguste väärtustamise vahendi loomiseks Euroopa tasandil, eelkõige selleks, et hõlbustada VKEde juurdepääsu teadusturule, ning esitada selle kohta nõukogule aruanne 2011. aasta lõpuks.
 21. Komisjonil palutakse teha kiiresti edusamme digitaalmajanduse võtmetähtsusega valdkondades, et tagada digitaalse ühtse turu loomine 2015. aastaks, sealhulgas edendama ja kaitsma loovust, arendama e-kaubandust ning parandama avaliku sektori asutuste antava teabe kättesaadavust.
 22. Tuleks teha igakülgseid jõupingutusi riskikapitali piirülest toimumist tõkestavate õiguslike ja halduslike takistuste kõrvaldamiseks. Komisjonil palutakse esitada 2011. aasta lõpuks ettepanekud järgmistele küsimustele kohta:
 - kogu ELi hõlmava, Euroopa Investeeringufondile ja muudele asjakohastele finantseerimisasutustele tugineva ja riikide turukorraldajaid kaasava riskikapitalisüsteemi loomine;
 - riskijagamisrahastu mahu suurendamine;
 - ning kuidas saaks kõige paremini täita kiiresti kasvavate innovatiivsete ettevõtete vajadusi turupõhise lähenemisviisi abil. Sellega seoses palutakse komisjonil samuti analüüsida väikettevõtjate innovatiivse teadustegevuse programmi (*Small Business Innovation Research Scheme*) loomise teostatavust.
 23. Liikmesriigid peaksid eelarve konsolideerimisel pidama esmatähtsaks jätkusuutlikku majanduskasvu toetavate kulutuste tegemist sellistes valdkondades nagu teadustegevus ja innovatsioon, haridus ja energeetika.
 24. Selliste jõupingutustega peaksid kaasnema liikmesriikide teadustegevuse ja innovatsioonisüsteemide tõhususe suurendamisele suunatud selged reformimeetmed. Siseriiklikul tasandil tuleb liikmesriigid meelde oma valmisolekut suunata vähemalt 50% heitkogustega kauplemise süsteemist saadud tulust kliimateemaliste meetmete, sealhulgas innovatiivsete projektide rahastamisse. Liikmesriigid peaksid ka parandama olemasolevate struktuurifondide kasutamist teadus- ja innovatsiooniprojektide jaoks.
 25. On ülimalt oluline lihtsustada teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooni edendamisele suunatud ELi vahendeid, et hõlbustada nende kasutusele võtmist parimate teadlaste ja kõige innovatiivsemate ettevõtete poolt – selleks on eelkõige vaja, et asjaomased institutsioonid jõuaksid kokkuleppele uue tasakaalu leidmises usalduse ja kontrollimise vahel ning riskide võtmise ja riskide vältimise vahel. Komis-

jonil palutakse esitada sellekohased ettepanekud aasta lõpuks, tagades sealjuures, et kõik erinevad teadustegevuse ja innovatsiooni rahastamisvahendid toimiksid koos ühises strateegilises raamistikus. Tuleks uurida võimalusi selliste rahastamismehhanismide väljatöötamiseks, mille abil on võimalik rahastada teadustegevuse ja innovatsiooni arendamise seisukohalt tähtsaid üleeuroopalisi suurprojekte. Eriti oluline on parandada avaliku sektori kulutuste tõhusust siseriiklikul ja ELi tasandil. Sellega seoses tuleks võtta aasta lõpuks vastu lihtsustatud finantsmäärus, et tagada tõhusad mehhanismid ELi poliitikate elluviimiseks.

III. MAJANDUSE OLUKORD

26. Euroopa Ülemkogu analüüsis majanduse olukorda ja märkis, et majanduse üldine väljavaade on paranemas, kuigi esineb veel olulisi probleeme. Ülemkogu leppis kokku enne Euroopa Ülemkogu märtsi kohtumist võetavates sammudes.
27. Euroopa Ülemkogu kutsus nõukogu üles jõudma märtsis üldisele kokkuleppele komisjoni majanduse juhtimist käsitlevate seadusandlike ettepanekute suhtes, tagades rakkerühma soovitude täieliku elluviimise, et saavutada juuni lõpuks Euroopa Parlamendiga lõplik kokkulepe. See võimaldab tugevdada stabiilsuse ja kasvu pakti ning rakendada uut makromajanduslikku raamistikku.
28. Ülemkogu kutsus Euroopa Pangandusjärelevalvet ja muid asjakohaseid asutusi üles viima läbi põhjalikke stressitestid ning kutsus liikmesriike üles tagama ELi riigiabi eeskirjadele vastavalt selliste konkreetsete kavade kehtestamine, millega käsitleda pankasid, mis on stressitestide käigus näidanud üles haavatavust.
29. Euroopa poolaasta raames ja komisjoni esitatud iga-aastase majanduskasvu analüüsi põhjal määrab märtsis kohtuv Euroopa Ülemkogu kindlaks struktuurireformide ja eelarve konsolideerimise prioriteetidid stabiilsus- või lähenemisprogrammide järgmiseks etapiks ning prioriteetidid ELi pädevusvaldkondade, sealhulgas ühtse turu jaoks. Sellest tulenevalt ja lähtuvalt Euroopa 2020. aasta strateegia koondsuunistest palutakse liikmesriikidel esitada aprillis oma riiklikud reformikavad ning samuti stabiilsus- või lähenemisprogrammid.
30. Märtsis kohtuv Euroopa Ülemkogu võtab samuti vastu lõpliku otsuse aluslepingu piiratud määral muutmise kohta, et luua Euroopa stabiilsusmehhanism.
31. Euroopa Ülemkogu tervitas käesolevatele järeldustele lisatud euroala riigipeade ja valitsusjuhtide ning ELi institutsioonide avaldust.

IV. VÄLISSUHTED

32. Euroopa Ülemkogu võttis vastu avalduse Egiptuse ja asjaomase piirkonna kohta (II lisa).
33. Euroopa Ülemkogu rõhutas, et Vahemere piirkonnas toimuvad arengud muudavad veelgi pakilisemaks vajaduse austada varasemaid rahulepinguid ning teha kiiresti edusamme Lähis-Ida rahuprotsessis. Ülemkogu väljendas ootust, et 5. veebruaril 2011 Münchenis toimuv neliku kohtumisel antakse märkimisväärne panus sellesse protsessi.
34. Euroopa Ülemkogu kinnitas välisasjade nõukogu 31. jaanuaril vastu võetud järeldused Valgevene kohta, sealhulgas otsuse piiravate meetmete kehtestamise kohta. Euroopa Liit kordab taas oma kindlat pühendumust tugevdada oma sidemeid Valgevene kodanikuühiskonnaga. Euroopa Liit järgib jätkuvalt kriitilise lähenemisviisi poliitikat, kasutades selleks muu hulgas dialoogi ja idapartnerlust, mis sõltub demokraatia põhimõtete, õigusriigi ja inimõiguste austamisest. Välisasjade nõukogu analüüsis olukorda Valgevenes regulaarselt ning on valmis vastavalt vajadusele kaaluma täiendavaid sihipäraseid meetmeid kõigis valdkondades.

II LISA

EUROALA RIIGIPEADE JA VALITSUSJUHTIDE NING ELI INSTITUTSIOONIDE AVALDUS

Tulenevalt oma 2010. aasta detsembri avaldusest ning rõhutades oma valmisolekut teha kõik vajalik euroala kui terviku stabiilsuse tagamiseks, vaatavad euroala riigipead ja valitsusjuhid ning ELi institutsioonid läbi edusammud, mida on tehtud tervikliku strateegia rakendamisel, mille eesmärk on säilitada finantsstabiilsus ja tagada, et euroala väljuks kriisist endisest tugevamana.

Kõnealune strateegia sisaldab seadusandlikku paketti majanduse juhtimise, stressitestide ja finantssektori tervendamise kohta ning Euroopa poolaasta rakendamist. Lisaks leppisid nad kokku järgmistes sammudes, mis on osaks märtsis lõplikult vastu võetavast üldisest paketist:

- Kreekat ja Iirimaa käsitlevate olemasolevate programmide jätkuvalt edukas elluviimine;
- komisjoni poolt koostöös EKPga tehtav hindamine euroala liikmesriikide poolt eelarvepositsioonide ja kasvuväljavaadete tugevdamiseks võetud meetmete rakendamisel tehtud edusammude kohta;
- eurorühma konkreetset ettepanekud Euroopa finantsstabiilsusmehhanismi tugevdamiseks, et tagada piisava toetuse andmiseks vajalik tõhusus;

- Euroopa stabiilsusmehhanismi tegevuspõhimõtete lõplik kinnitamine eurorühma eesistuja juhtimisel kooskõlas detsembris kokku lepitud volitustega.

Majanduse juhtimise uuele raamistikule tuginedes võtavad riigipead ja valitsusjuhid edasisi samme, mille abil saavutada euroala majanduspoliitika koordineerimise uus kvaliteet, et parandada konkurentsivõimet, saavutades seeläbi suurema lähenemise taseme ilma ühtset turgu kahjustamata. Koordineerimises kutsutakse osalema ka euroalasse mittekuuluvaid liikmesriike. Euroopa Ülemkogu eesistuja alustab euroala riigipeade ja valitsusjuhtidega konsultatsioonide pidamist ning annab selle kohta aru, määratledes kooskõlas aluslepinguga konkreetset edasised sammud. Selleks teeb ülemkogu tihedat koostööd Euroopa Komisjoni presidendiga. Eesistuja tagab, et sellesse protsessi kaasatakse asjast huvitatud euroalasse mittekuuluvate liikmesriikide riigipead ja valitsusjuhid.

II LISA

AVALDUS EGIPTUSE JA ASJAOMASE PIIRKONNA KOHTA

Euroopa Ülemkogu jälgib sügava murega olukorra halvenemist Egiptuses. Ülemkogu mõistis teravalt hukka vägivalda ning vägivalda kasutajad ja sellele õhutajad. Ülemkogu rõhutas kõikide kodanike õigust avaldada vabalt ja rahumeelselt meelt õiguskaitseasutuste asjakohase kaitse all. Kõik teabe vaba liikumise takistamise katsed, sealhulgas ajakirjanike ja inimõiguste kaitsjate vastu suunatud rünnakud ja nende hirmutamise, on vastuvõetamatud.

Euroopa Ülemkogu kutsus Egiptuse võime üles vastama Egiptuse rahva püüdlustele poliitilise reformi, mitte repressioonidega. Kõik osapooled peaksid ilmutama va shoitust ja vältima edasist vägivalda ning alustama kavakohast üleminekut laiapõhjalise valitsemise moodustamisele. Euroopa Ülemkogu rõhutas, et see üleminekuprotsess peab algama kohe. ELi ja Egiptuse suhted peavad põhinema assotsieerimislepingus sätestatud põhimõtetel ja võetud kohustustel.

Euroopa Ülemkogu tervitas asjaolu, et Tuneesia ja Egiptuse rahvas väljendab rahumeelselt ja väärilt oma õiguspäraseid, demokraatlikke, majanduslikke ja sotsiaalseid püüdlusi, mis on kooskõlas nii Euroopa Liidus kui kogu maailmas edendavate väärtustega. Euroopa Ülemkogu rõhutas, et kodanike demokraatlikele püüdlustele tuleks reageerida dialoogi ja poliitilise reformiga, austades täiel määral inimõigusi ja põhivabadusi, ning vabade ja ausate valimistega. Ülemkogu kutsus kõiki osapooli üles alustama selleks sisulist dialoogi.

Euroopa Liit on kindlalt otsustanud täielikult toetada demokraatlikule valitsemistavale, pluralismile, parematele majandusliku jõukuse võimalustele ja sotsiaalsele kaasatusele üleminekut ning suuremat piirkondlikku stabiilsust. Euroopa Ülemkogu on pühendunud uue partnerluse loomisele, mis hõlmab tõhusamat toetust tulevikus nendele riikidele, kes püüdlavad poliitiliste ja majanduslike reformide suunas, sealhulgas Euroopa naabruspoliitika ja Vahemere Liidu kaudu.

Sellega seoses Euroopa Ülemkogu:

- palus kõrgel esindajal edastada meie sõnumi tema eelseisval visiidil Tuneesiasse ja Egiptusesse;
- kutsus kõrget esindajat üles töötama selle partnerluse raames välja meetmete paketi, mille eesmärk on pakuda Euroopa Liidu toetust ülemineku- ja ümberkorraldusprotsessi jaoks (demokraatlike institutsioonide tugevdamine, demokraatliku valitsemistava ja sotsiaalse õigluse edendamine ning abi vabade ja ausate valimiste läbiviimise ettevalmistamiseks), ning siduma Euroopa naabruspoliitika ja Vahemere Liidu tugevamalt nende eesmärkidega; ja
- kutsus kõrget esindajat ja komisjoni üles kiiresti kohandama Euroopa Liidu vahendeid, tegema kättesaadavaks humanitaarabi ning pakkuma välja meetmeid ja projekte piirkonnas koostöö, kaubavahetuse ja investeringute soodustamiseks, eesmärgiga edendada majanduslikku ja sotsiaalset arengut, sealhulgas andma Tuneesiale nn edasijõudnud riigi staatuse.

EUROOPA ÜLEMKOGU ERAKORRALINE KOHTUMINE, 11. MÄRTS 2011

AVALDUS

1. Täna toimus Euroopa Ülemkogu erakorraline kohtumine, et arutada olukorda Liibüas ja ELi lõunapoolsetes naaberriikides ning määrata kindlaks ELi tulevase poliitika ja tegevuse poliitiline suund ja prioriteedid.
2. Demokraatlike ülestõusudega kaasnevad dramaatilised muutused ELi lõunapoolsetes naaberriikides, pakkudes uut lootust ning võimalust ehitada üles tulevik, mille aluseks on demokraatia, pluralism, õigusriigi põhimõte, inimõigused ja sotsiaalne õiglus. Areng ja demokraatia käivad käsi-käes. Euroopa Ülemkogu tunnustab asjaomase piirkonna inimeste julgust ning kinnitab veel kord, et nad peavad saama rahumeelsel ja demokraatlikul viisil oma tuleviku üle otsustada.
3. Kõik piirkonna riigid peavad viima läbi või kiirendama poliitilisi ja majanduslikke reforme. Euroopa Liit toetab kõiki samme, mille eesmärk on liikuda demokraatliku ümberkorraldamise, rahumeelset muutust võimaldavate poliitiliste süsteemide, majanduskasvu ja jõukuse ning majanduse arengust saadava tulu proportsionaalsema jaotumise suunas. Sellega seoses tervitab Euroopa Ülemkogu soojalt Maroko kuninga teadaannet nõuandekomitee loomise kohta, et valmistada ette põhiseaduse muutmist, nii et muudetud põhiseaduse saaks esitada heakskiitmiseks Maroko rahvale. Partnerite edusammud ümberkorraldamise suunas tagavad ELi toetuse. Kuna üheks peaeesmärgiks on tugevate demokraatlike institutsioonide väljakujundamine, siis on ülimalt oluline rõhustada Euroopa ja asjaomase piirkonna vahelisi parlamentaarseid sidemeid.
4. Seoses Tuneesiaga tervitab Euroopa Ülemkogu teadaannet, et 24. juulil 2011 toimuvad põhiseadusliku kogu valimised. Sellega seoses on EL valmis tihedas koostöös Tuneesia ametivõimudega pakkuma vajalikku toetust, sealhulgas Tuneesia edasijõudnud riigi staatuse kaudu. EL on nõus niipea, kui Tuneesia ametivõimud on selleks valmis, pakkuma toetust Tuneesia ees seisvate majanduslike ja sotsiaalsete väljakutsetega tegelemiseks. Euroopa Liit on majandusliku ja sotsiaalse arengu edendamise nimel valmis pikaajaliseks osalemiseks. Tuneesia rahva väljendatud solidaarsus Liibüast põgenevate pagulaste suhtes väärib suurimat kiitust ja toetust.
5. Euroopa Ülemkogu toetab demokraatiale üleminekut Egiptuses. Ülemkogu tervitab esimeste põhiseaduse muutmise ettepanekute õigeaegset esitamist ning innustab Egiptuse ametivõime olema jätkuvalt pühendunud poliitilistele reformidele ja looma õhkkonna põhjalikuks demokraatlikuks üleminekuks, sealhulgas kaotama eriolu-
- korra. Euroopa Liit on valmis andma oma täielikku toetust vastavalt Egiptuse rahva prioriteetidele ning on alustanud dialoogi Egiptuse hiljuti ametisse nimetatud valitsusega.
6. Olukord Liibüas valmistab endiselt tõsist muret. Me väljendame oma tugevat solidaarsust Liibüa rahva ja kannatanutega. Mõistame otsustavalt hukka vägivaldsed repressioonid, mida Liibüa režiim oma kodanike vastu rakendab, ning ulatusliku ja süstemaatilise inimõiguste rikkumise. Me tervitame ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsiooni 1970 ja Liibüa olukorra käsitlemise suunamist Rahvusvahelisse Kriminaalkohtusse. Jõu kasutamine tsiviilelanikkonna vastu, eriti sõjaliste vahendite abil, on vastuvõetamatu ja tuleb kohe lõpetada. Inimeste turvalisus tuleb tagada kõigi vajalike vahendite abil. Euroopa Ülemkogu on tõsiselt mures tsiviiliskite vastu suunatud rünnakute, sealhulgas õhurünnakute pärast. Tsiviilelanikkonna kaitsmiseks kaaluvad liikmesriigid kõiki võimalusi, tingimusel et selleks on olemas tõendatud vajadus, selge õiguslik alus ja asjaomase piirkonna toetus. Jõu kasutamise eest vastutavad isikud võetakse vastutusele ja seisavad silmitsi tõsiste tagajärgedega. Me teeme kriisile reageerimisel koostööd ÜRO, Araabia Liiga, Aafrika Liidu ja meie rahvusvaheliste partneritega. Me kutsume üles korraldama kiiresti Araabia Liiga, Aafrika Liidu ja Euroopa Liidu vahelist tippkohtumist.
7. Kolonel Gaddafi peab viivitamata võimust loobuma. Tema režiim on kaotanud kogu legitiimsuse ja see ei ole ELi jaoks enam vestluspartner. Euroopa Liit võttis vastu piiravad meetmed Liibüa juhtkonna vastu ning üksuste vastu, kellele kuuluvad režiimi kontrolli all olevad märkimisväärsed varad, ning on valmis võtma vastu täiendavaid sanktsioone.
8. Eesmärk on, et Liibüa alustaks kiiresti kavakohast üleminekut demokraatiale, kasutades selleks laiapõhjalist dialoogi. Euroopa Liit tervitab ja julgustab Benghaziis asuvat ajutist rahvuslikku üleminekunõukogu, keda ta peab enda poliitiliseks vestluspartneriks. Euroopa Liit on valmis aitama Liibüal üles ehitada põhiseaduslikku riiki ja edendada õigusriigi põhimõtteid. Euroopa Liit on valmis reageerima Liibüa rahva taotlustele, et aidata taaskäivitada Liibüa majandust.
9. Humanitaarhädalukord Liibüas ja tema piiril on saavutamata muret tekitavaid mõõtmeid ning seda süvendab toimuvast tulenev massiline rändeliikumine. Endiselt on esmatähtis tagada ELi kodanike ja lahingute eest põgeneda soovivate muude riikide kodanike turvaline evakueerimine. Euroopa Liit ja liikmesriigid on mobiliseerinud humanitaarabi ning on pühendunud sellele, et täiendavalt aidata

Liibüa rahvast ja riigipiiri ületavaid pagulasi, tehes tihedat koostööd ÜRO pagulaste ülemvoliniku, humanitaar-asjade koordinaatsioonibüroo, Rahvusvahelise Migratsiooniorganisatsiooni, Rahvusvahelise Punase Risti Komitee / Rahvusvahelise Punase Risti ja Punase Poolkuu Seltside Föderatsiooni ja valitsusväliste organisatsioonidega. Euroopa Liit kutsub kõiki asjaomaseid pooli üles võimaldama humanitaarabiasutustele ja -korraldajatele juurdepääsu igasse piirkonda, kus abi vajatakse, ning on valmis nende tööd toetama. Selleks tõhustab Euroopa Liit oma koordineerimist, et tagada vahendite ja võimete sidus ja tõhus kasutamine kooskõlas humanitaarabi andmise põhimõtetega.

10. Liikmesriigid, keda rändevood kõige otsesemalt puudutavad, vajavad meie konkreetset solidaarsust. EL ja liikmesriigid on valmis olukorra arenedes andma vajalikku toetust. EL jälgib, eelkõige operatsiooni Frontex Hermes 2011 kaudu, jätkuvalt hoolega sündmuste mõju rändevoogudele asjaomase piirkonna sees ja sellest väljapoole. Eelkõige kutsutakse liikmesriike tungivalt üles andma vastavalt vajadusele Frontexi käsutusse täiendavaid humanitaar- ja tehnilisi vahendeid. Komisjoni kutsutakse üles tegema kättesaadavaks täiendavad vahendid. Euroopa Ülemkogu kutsub üles jõudma kiiresti kokkuleppele agentuuri suutlikkuse suurendamist käsitlevas määruses.
11. Euroopa Liit konsulteerib asjaomase piirkonna riikidega rahalise ja tehnilise toetuse üle, et tõhustada piiride kontrolli ja haldamist ning meetmeid, mille abil hõlbustada rändajate tagasisaatmist oma päritoluriikidesse. Euroopa Ülemkogu kutsub justiits- ja siseküsimuste nõukogu üles viivitamata kohtuma. Lisaks sellele kutsutakse nõukogu üles esitama koostöös komisjoniga enne juunis toimuvat Euroopa Ülemkogu kava rände- ja pagulasvoogude juhtimise suutlikkuse arendamise kohta.
12. Tuleks edendada põhjalikku rännet käsitlevat lähenemisviisi, mis on kooskõlas ELi üldise lähenemisviisiga. Sellega seoses peab Euroopa Liit tegelema ka liikuvusest tulenevate väljakutsetega ning edendama inimestevahelisi kontakte, kasutades selliseid vahendeid nagu liikuvuspartnerlus kõigi partneritega, kelle reformiprotsessid on piisaval arengutasemel ja kes teevad koostööd inimkaubanduse ja ebaseadusliku sisserände vastases võitluses. Komisjoni kutsutakse üles esitama ettepanekuid Euroopa ja Vahemere lõunaosa noorte vaheliste kontaktide edendamiseks.
13. Üldisemal tasandil vaadatakse kiiresti läbi olemasolevad partnerlus- ja abiprogrammid, tehes tihedat koostööd meie

partneritega piirkonnas, et praeguste vajadustega paremini tegeleda. Sellega seoses peaksid komisjon ja kõrge esindaja pidama esmatähtsaks riigikeskseid ja tulemuspõhiseid lähenemisviise.

14. Keskpikka perspektiivi silmas pidades kutsub Euroopa Ülemkogu üles looma kõnealuse regiooniga uue partnerluse kookõlas ülemkogu 4. veebruari 2011. aasta deklaratsiooniga. Sellega seoses tervitab ülemkogu üldiselt komisjoni ja kõrge esindaja ühist teatist, milles tehakse ettepanek luua partnerlus Vahemere lõunapiirkonnaga demokraatia ja ühise jõukuse nimel, mis põhineb diferentseeritud ja stiimulitepõhisel lähenemisviisil, koondades kokku kõik ELi vahendid. Selline partnerlus peaks rajanema tihedamal majanduslikul integratsioonil, laiema turule juurdepääsul ja poliitilisel koostööl. Ülemkogu kutsub nõukogu üles vaatama kiiresti läbi teatistes sisalduvad ettepanekud ja eelkõige tingimused, mille alusel saab ELi poolt tema partneritele antavat toetust tõhustada. Ülemkogu jääb ootama nende tulevast teatist Euroopa naabruspoliitika kohta.
15. Samuti on äärmiselt tähtis anda riikidele vahendid oma majanduse ülesehitamiseks ja ajakohastamiseks. Majandusareng ja tööalased väljavaated, eelkõige noorte jaoks, on äärmiselt olulised, et hoida demokraatiat stabiilsena. Nõukogu peaks leppima kiiresti kokku töösolevad ettepanekud, mis käsitlevad Euroopa – Vahemere piirkonna päritolureegleid, ning komisjonil palutakse esitada ettepanekud, mis võimalikke edasisi viise kaubanduse ja välismaiste otseinvesteeringute edendamiseks piirkonnas lühiajalises, keskpikas ja pikas perspektiivis. Samuti on oluline taaselavdada piirkonna turismisektorit. Nõukogu peaks kiiresti kaaluma Euroopa Investeeringupanga (EIP) tagasisaadavaid vahendeid käsitlevaid komisjoni ettepanekuid ning otsima täiendavaid võimalusi EIP üldise finantstoetuse andmise suutlikkuse suurendamiseks. Oluline on koordineerimine teiste rahvusvaheliste finantseerimisasutusega.
16. Toimunud õppust võttes on Euroopa Liit valmis vaatama läbi ka liidu missioonid Vahemere piirkonnas, eesmärgiga edendada piirkonnas demokraatiat ja stabiilsust. Uus tõuge tuleb anda konkreetsetele meetmetele ja projektidele, et tugevdada demokraatlikke institutsioone ja sõnavabadust, sealhulgas takistamatut juurdepääsu internetile, tugevdada kodanikuühiskonda, toetada majandust, vähendada vaesust ja tegeleda sotsiaalse ebaõiglusega.
17. Euroopa Liit on teadlik nende sündmuste ulatuslikumast poliitilisest ja majanduslikust mõjust laiemale piirkonnale ja kutsub üles Lähis-Ida rahuprotsessi taaselavdama.

Euroala liikmesriikide riigipeade ja valitsusjuhtide avaldus, 11. märts 2011

Euroala liikmesriikide riigipead ja valitsusjuhid võtsid vastu järgmised järeldused.

1. Kinnitatud on euroala pakt, millega kehtestatakse majanduspoliitika tõhusam koordineerimine konkurentsivõime ja lähenemise parandamiseks (lisatud). Pakt esitatakse Euroopa Ülemkogu 24.–25. märtsi 2011. aasta kohtumisele, et euroalasse mittekuuluvad liikmesriigid saaksid teatada, kas nad kavatsevad paktis osaleda. Samal ajal teatavad euroala liikmesriigid esimestest meetmetest, mida nad kohustuvad järgmisel aastal pakti alusel rakendama.
2. Euroala liikmesriikide riigipead ja valitsusjuhid hindasid alates Euroopa Ülemkogu 4. veebruari 2011. aasta kohtumisest kriisile terviklikul reageerimisel tehtud edusamme, eesmärgiga viia töö selle paketiga lõpule Euroopa Ülemkogu 24.–25. märtsi kohtumiseks.
3. Riigipead ja valitsusjuhid tunnustavad Kreekas ja Iirimaa käimasolevate IMFi/ELi programmide rakendamisel tehtud edusamme ning tugevat pühendumust, mida on näidanud:
 - Kreeka, et jätkata rangeid struktuurireforme, suurendada nende rakendamise suutlikkust, viia täielikult ja kiiresti lõpule oma väljakuulutatud 50 miljardi euro suurune erastamise ja kinnisvara arendamise programm ning et kehtestada range ja stabiilne eelarveraamistik, millel on tugevaim võimalik õiguslik alus, mille otsustab Kreeka valitsus; ning
 - Iirimaa, et kehtestada range ja stabiilne eelarveraamistik võimalikult tugeval õiguslikul alusel ja pidada kinni eelarve sihtmärkidest kulude vähendamise ja tulude suurendamise abil vastavalt programmis ettenähtule.
4. Tuginedes oma 4. veebruari avaldusele, mis käsitleb komisjoni poolt koostöös EKPga tehtud hindamist eelarvepositsioonide ja kasvuväljavaadete tugevdamiseks võetud meetmete rakendamise kohta, tunnustavad riigipead ja valitsusjuhid mitmes riigis tehtud edusamme. Eelkõige tunnustavad ja toetavad riigipead ja valitsusjuhid, komisjoni president ja EKP president Portugali poolt täna teatavaks tehtud kaugleulatuvate meetmete paketti, mis käsitleb eelarve-, rahandus- ja struktuurireforme.
5. Euroala liikmesriikide riigipead ja valitsusjuhid kutsuvad rahandusministreid üles viima lõpule töö Euroopa stabiilsusmehhanismi ja Euroopa finantsstabiilsusvahendiga Euroopa Ülemkogu 24.–25. märtsi 2011. aasta kohtumiseks. Selle töö käigus tuleks rangelt järgida ja täielikult rakendada Euroopa Ülemkogu 2010. aasta detsembri järeldusi ja eurorühma 28. novembri 2010. aasta avaldust, milles määratakse kindlaks Euroopa stabiilsusmehhanismi

üldised põhimõtted (vt II lisa). Järgmised järeldused tuginevad järgmiste teemade üle peetud aruteludele:

- *Rahastamismaht*

Euroopa stabiilsusmehhanismi tegelik laenumaht on kokku 500 miljardit eurot. Euroopa finantsstabiilsusvahendilt Euroopa stabiilsusmehhanismile üleminekul ei ületa konsolideeritud laenumaht seda summat. Euroopa stabiilsusmehhanismi tegelik laenumaht tagatakse, kehtestades sissemakstud kapitali, sissenõutava kapitali ja tagatiste kombinatsiooni asjakohases vahekorras. Kehtestatakse ajakava kapitali järkjärguliseks sissemaksmiseks, austades täielikult riikide parlamentaarseid menetlusi.

Kuni Euroopa stabiilsusmehhanismi jõustumiseni tehakse Euroopa finantsstabiilsusvahendi kokkulepitud laenumaht 440 miljardit eurot täielikult kättesaadavaks.

- *Rahastamisvahendid*

Euroala liikmesriikide riigipead ja valitsusjuhid tulevad meelde, et Euroopa stabiilsusmehhanismiga antakse finantsabi euroala liikmesriigi taotlusel ja kui sellist sekumist peetakse vältimatuks, et tagada kogu euroala stabiilsus. Koik sellekohased otsused tehakse ühehäälselt asjaomase liikmesriigi jätkusuutliku võlteenindusvõime analüüsi alusel, mille viivad läbi komisjon ja IMF koostöös EKPga. Finantsabi suhtes kohaldatakse ranget tingimuslikkust makromajandusliku kohandamiskava kohaselt.

Euroopa stabiilsusmehhanismi ja Euroopa finantsstabiilsusvahendi finantsabi antakse laenudena. Selleks et maksimeerida Euroopa stabiilsusmehhanismi ja Euroopa finantsstabiilsusvahendiga antava toetuse kulutõhusust, võivad nimetatud mehhanism ja vahend samuti erandina sekkuda võlakohustuste esmasturul, range tingimuslikkusega programmi kontekstis.

- *Rahastamistingimused*

Euroopa finantsstabiilsusvahendi hinnastamisepõhimõtteid tuleks leevendada, et võtta paremini arvesse laenu saavate riikide võla jätkusuutlikkust, jättes hinna siiski kõrgemaks vahendi rahastamiskuludest, koos sobiva riskimarginaaliga ning kooskõlas IMFi hinnastamisepõhimõtetega. Samu põhimõtteid kohaldatakse Euroopa stabiilsusmehhanismi suhtes.

Sellel taustal ja võttes arvesse Kreeka poolt tema kohandamiskava raames võetud kohustusi, kohandatakse Kreeka laenude intressimäära 100 baaspunkti võrra. Lisaks sellele

pikendatakse Kreekale kava alusel antavate laenude lunastustähtaega 7,5 aastani kooskõlas IMFiga.

Rahandusministrid määravad kindlaks nende otsuste rakendamise korra.

6. Kõik liikmesriigid tagavad, et neil on ELi riigiabi andmise eeskirjadega kooskõlas olevad konkreetset kavad, et tegeleda iga pangaga, kelle puhul suveks lõpule viidav stressitestimine näitab haavatavust.
7. Riigipead ja valitsusjuhid kutsuvad rahandusministreid üles viima lõpule töö majanduse juhtimist käsitleva kuue komisjoni seadusandliku ettepanekuga ning leppima enne märtsi lõppu kokku üldises lähenemisviisis, millega tagatakse rakerühma soovitude täielik rakendamine. Sellega seoses lepivad riigipead ja valitsusjuhid kokku selles, et kehtestatakse arvuline sihtväärtus võla vähendamiseks (1/20), mida tuleb hinnata kõiki asjakohaseid tegureid arvestades, nagu on välja toodud komisjoni ettepanekus, ning et see peaks kuuluma täielikult kõnealusesse paketti. Kõik riigipead ja valitsusjuhid toetavad siseriiklike eelarveraamistikke käsitleva direktiivi eelnõu vastuvõtmist. Stabiilsuse ja kasvu paketi meetmete üle otsustamisel oodatakse nõukogult reeglina komisjoni soovitude järgimist või oma seisukoha kirjalikult selgitamist.
8. Riigipead ja valitsusjuhid lepivad kokku, et tuleks kaaluda finantstehingute maksu kehtestamist ning arendada seda ideed edasi euroalal, ELis ja rahvusvahelisel tasandil.

I LISA

EUROALA PAKT MAJANDUSPOLIITIKA TÕHUSAM KOORDINEERIMINE KONKURENTSIVÕIME JA LÄHENEMISE PARANDAMISEKS

Euroala riikide riigipead ja valitsusjuhid on otsustanud võtta vastu euroala pakti, et tugevdada rahaliidu majandussammast, saavutada euroalal majanduspoliitika koordineerimise uus kvaliteet ning parandada konkurentsivõimet, mille tulemuseks on lähenemise kõrgem tase. Käesolevas paktis keskendutakse peamiselt valdkondadele, mis kuuluvad liikmesriikide pädevusse ning on olulised konkurentsivõime suurendamiseks ja kahjuliku tasakaalustamatuse vältimiseks. Konkurentsivõime on ülimalt oluline, et aidata ELil saavutada keskpikas ja pikas perspektiivis kiirem ja jätkusuutlikum kasv, suurendada kodanike sissetulekuid ja säilitada meie sotsiaalsed mudelid. Euroalasse mittekuuluvaid liikmesriike kutsutakse vabatahtlikkuse alusel paktis osalema.

See uuendatud jõupingutus, mille eesmärk on majanduspoliitika tõhusam koordineerimine konkurentsivõime ja lähenemise parandamiseks, rajaneb neljal põhimõttel:

- a. Pakt on kooskõlas olemasoleva majanduse juhtimisega ELis ja tugevdab seda, pakkudes samas lisaväärtust. See on kooskõlas olemasolevate vahenditega (ELi 2020. aasta strateegia, Euroopa poolaasta, koondsuunised, stabiilsuse ja kasvu pakt ning makromajandusliku järelevalve uus raamistik). See hõlmab spetsiaalset püüdlust minna juba olemasolevast kaugemale ning sisaldab konkreetseid kohustusi ja meetmeid, mis on juba kokku lepitudest ambitsioonikamad ja millega kaasneb rakendamise ajakava. Nimetatud uued kohustused lisatakse hiljem riiklikesse reformikavadesse ja stabiilsusprogrammidesse ning nende suhtes kohaldatakse regulaarse järelevalve raamistikku, kusjuures komisjonil on kohustuste rakendamise järelevalves tugev ja keskne roll ning raamistikus osalevad ka kõik nõukogu asjakohased koosseisud ja eurorühm. Euroopa Parlament täidab täiel määral oma rolli kooskõlas oma pädevusega. Sotsiaalpartnerid on ELi tasandil täielikult kaasatud kolmepoolse sotsiaalpartnerite tippkohtumise kaudu.
- b. Pakt on sihipärane, tegevusele orienteeritud ning selles käsitletakse konkurentsivõime ja lähenemise edendamise seisukohast esmatähtsaid poliitikavaldkondi. Selles keskendutakse meetmetele, mille puhul kuulub pädevus liikmesriikidele. Väljavalitud poliitikavaldkondade puhul lepatakse riigipeade ja valitsusjuhtide tasandil kokku ühistes eesmärkides. Paktis osalevad liikmesriigid kasutavad nende eesmärkide saavutamiseks oma poliitikameetmete kombinatsiooni, võttes arvesse nende ees seisvaid konkreetseid väljakutseid.
- c. Igal aastal võtab iga riigipea või valitsusjuht konkreetset riiklikud kohustused. Seda tehes võtavad liikmesriigid arvesse parimaid tavasid ja sihttasemeid võrreldes parimaid tulemusi näitavate riikidega, seda nii Euroopa raames kui ka võrreldes teiste strateegiliste partneritega.

Kohustuste rakendamise ja ühiste poliitikaeesmärkide saavutamise edenemise üle teostavad poliitilist järelevalvet euroala riikide riigipead ja valitsusjuhid ning osalevad riigil igal aastal, tuginedes komisjoni aruandele. Lisaks võtavad liikmesriigid endale kohustuse konsulteerida oma partneritega enne iga võimaliku ülekanduva mõjuga olulist majandusreformi.
- d. Euroala liikmesriigid on täielikult pühendunud ühtse turu rajamise lõpuleviimisele, mis on ülimalt oluline konkurentsivõime edendamiseks ELis ja euroalal. Nimetatud protsess on täielikus vastavuses aluslepinguga. Pakt austab täielikult ühtse turu terviklikkust.

Meie eesmärgid

Euroala liikmesriigid kohustuvad võtma kõiki vajalikke meetmeid järgmiste eesmärkide saavutamiseks:

- Konkurentsivõime edendamine

- Tööhõive edendamine
- Riigi rahanduse jätkusuutlikkuse täiendav tugevdamine
- Finantsstabiilsuse tagamine.

Iga osalev liikmesriik esitab konkreetsete meetmed, mida ta võtab nende eesmärkide saavutamiseks. Kui liikmesriik suudab tõestada, et ühes või teises valdkonnas ei ole vaja meetmeid võtta, siis ta neid ei lisa. Ühiste eesmärkide saavutamiseks vajalike konkreetsete poliitikameetmete valik jääb iga riigi vastutada, kuid erilist tähelepanu pööratakse allpool nimetatud võimalike meetmete kogumile.

Konkreetsed poliitilised kohustused ja järelevalve

Eespool nimetatud ühiste eesmärkide saavutamisel tehtud edusammude üle teostavad poliitilist järelevalvet riigipead või valitsusjuhitud mitmete näitajate alusel, mis hõlmavad konkurentsivõimet, tööhõivet, riigi rahanduse jätkusuutlikkust ja finantsstabiilsust. Riigid, kes seisavad mõnes neist valdkondadest silmitsi oluliste väljakutsetega, tehakse kindlaks ning nad peavad võtma kohustusiks nende väljakutsetega kindlaksmääratud aja jooksul tegeleda.

a. Konkurentsivõime edendamine

Edusamme hinnatakse palkade ja tootlikkusega seotud muutuste ning konkurentsivõime kohandamise vajaduste põhjal. Selleks, et hinnata, kas palgad arenevad kooskõlas tootlikkusega, teostatakse aeg-ajalt ühiku tööjõukulude jälgimist, võrreldes neid teiste euroala riikide ja tähtsamate võrreldavate kaubanduspartnerite arengutega. Igas riigis hinnatakse tööjõu ühikukulusi majanduse puhul teravikuna ning iga olulisema sektori puhul (tootmine, teenused ning avatud ja suletud sektorid). Oluline ja pidev tööjõukulude suurenemine võib tuua kaasa konkurentsivõime languse, eriti kui sellega käib kaasas jooksevkonto puudujäägi suurenemine ja ekspordi turuosa vähenemine. Konkurentsivõime suurendamise meetmed on vajalikud kõigis riikides, kuid erilist tähelepanu pööratakse neile riikidele, kellel esineb selles osas suuri probleeme. Selleks et tagada tasakaalustatud ja laialdane majanduskasv kogu euroalal, nähakse ette konkreetsete õigusaktid ja ühised algatused tootlikkuse edendamiseks mahajäänud piirkondades.

Iga riik vastutab konkreetsete poliitikameetmete eest, mida ta võtab konkurentsivõime soodustamiseks, kuid erilist tähelepanu pööratakse järgmistele reformidele:

- järgides sotsiaalse dialoogi ja töösuhete siseriiklikke traditsioone, meetmed kulude suundumuste ja tootlikkuse vahel kooskõla tagamiseks, näiteks:
 - palgakujunduspoliitika ning vajaduse korral läbirääkimisprotsessi tsentraliseerituse taseme ja indekseerimismehhanismide läbivaatamine, säilitades sotsiaalpartnerite sõltumatuse kollektiivläbirääkimiste protsessis;
 - tagada, et palgakokkulepped avalikus sektoris toetaksid konkurentsivõime alaseid pingutusid erasektoris (pida-

des silmas asjaolu, et avaliku sektori palgad toimivad olulise signaalina).

- ii) tootlikkuse suurendamise meetmed, näiteks:
 - suletud sektorite edasine avamine riigi tasandil võetavate meetmetega, et kaotada põhjendamatud piirangud erialateenuste ja jaemüügisektori osas, selleks et soodustada konkurentsi ja tõhusust täies kooskõlas ühenduse *acquis'*ga;
 - konkreetsete jõupingutused haridussüsteemide parandamiseks ning teadus- ja arendustegevuse, innovatsiooni ja infrastruktuuri edendamiseks;
 - meetmed ettevõtluskeskkonna parandamiseks, eelkõige VKEde jaoks, täpsemalt bürokraatia kõrvaldamise ning reguleeriva raamistiku (nt pankrotiseadused, äriseaduslik) parandamise teel.

b. Tööhõive edendamine

Hästi toimiv tööturg on euroala konkurentsivõime alus. Edusamme hinnatakse järgmiste näitajate põhjal: pikaajalise ja noorte töötuse määr ning tööturul osalemise määr.

Iga riik vastutab konkreetsete poliitikameetmete eest, mida ta võtab tööhõive edendamiseks, kuid erilist tähelepanu pööratakse järgmistele reformidele:

- tööturu reformid turvalise paindlikkuse edendamiseks, mitteametliku töötamise vähendamiseks ja tööturul osalemise suurendamiseks;
- elukestev õpe;
- maksureformid, nagu tööjõumaksude vähendamine töötamise tasuvaks muutmiseks, säilitades samas üldise maksutulu, ning meetmete võtmine, et hõlbustada leibkonnas teist palka saavate isikute osalemist tööturul.

c. Riigi rahanduse jätkusuutlikkuse tugevdamine

Selleks et tagada stabiilsuse ja kasvu pakki täielik rakendamine, pööratakse suurimat tähelepanu järgmisele.

- Pensionide, tervishoiu ja sotsiaalkindlustushüvitiste jätkusuutlikkus

Seda hinnatakse peamiselt jätkusuutlikkuse mahajäämuse¹ näitajate alusel. Nende näitajate abil mõeldakse võlataseme jätkusuutlikkust, tuginedes praeguste poliitikatele, eelkõige pensioniskeemidele, tervishoiu- ja tervisekindlustussüsteemidele ning võttes arvesse demograafilisi näitajaid.

Pensionide ja sotsiaalkindlustushüvitiste jätkusuutlikkuse ja piisavuse tagamiseks vajalikud reformid võiksid hõlmata järgmist:

¹ Jätkusuutlikkuse mahajäämus on komisjoni ja liikmesriikide poolt kokkulepitud näitaja riigi rahanduse jätkusuutlikkuse hindamiseks.

- pensionisüsteemi vastavusse viimine riigi demograafilise olukorraga, näiteks viies tegeliku pensioniea vastavusse keskmise eeldatava elueaga või suurendades tööturul osalemise määra;
- ennetähtaegselt pensionile jäämise skeemide piiramine ja vanemate töötajate (eelkõige üle 55aastaste töötajate) töölevõtmiseks suunatud stiimulite kasutamine.

• Siseriiklikud eelarve-eeskirjad

Euroala liikmesriigid teevad endale ülesandeks võtta stabiilsuse ja kasvu paktsi kehtestatud ELi eelarve-eeskirjad üle siseriiklikusse õigusesse. Liikmesriikidele jääb võimalus valida, millist konkreetset siseriiklikku õigusakti kasutada, kuid nad tagavad, et see on oma laadilt piisavalt tugevasti siduv ja püsiv (nt põhiseadus või raamseadus). Eeskirja täpse sõnastuse otsustab samuti iga riik (nt võib eeskiri võtta nn võlapiduri, esmase eelarveseisundiga seotud reegli või kulutuste tegemise eeskirja kuju), kuid see peaks tagama eelarvedistsipliini nii riigi kesktasandil kui sellest madalamatel tasanditel. Komisjonil on õigus, arvestades täielikult riikide parlamentide eelisõigust, nõuda, et enne konkreetse eelarve-eeskirja vastuvõtmist temaga konsulteeritakse tagamaks, et riigi eeskiri on kooskõlas ELi eeskirjadega ja toetab neid.

d. Finantsstabiilsuse tagamine

Tugev finantssektor on euroala üldise stabiilsuse jaoks võtmetähtsusega. On alustatud finantssektori järelevalve ja reguleerimise ELi raamistiku põhjalikku reformi.

Sellega seoses pühenduvad liikmesriigid sellele, et jõustada siseriiklikud õigusnormid pangakriiside lahendamiseks, austades täielikult ühenduse *acquis'* d. Korrapäraselt tehakse rangeid ja ELi tasandil koordineeritud pankade stressiteste. Lisaks sellele kutsutakse Euroopa Süsteemsete Riskide Nõukogu eesistujat ja eurorühma esimeest üles teavitama riigipäid ja valitsusjuhte korrapäraselt euroala makromajandusliku finantsstabiilsuse ja makromajanduse suundumustega seotud küsimustest, mis vajavad konkreetset reageerimist. Eelkõige jälgitakse iga liikmesriigi puhul pankade, kodumajapidamiste ja finantssektoriväliste ettevõtete erasektori laene.

Lisaks eespool nimetatud küsimustele pööratakse tähelepanu maksupoliitika koordineerimisele.

Otsene maksustamine jääb liikmesriikide pädevusse. Maksupoliitika pragmaatiline koordineerimine on oluline element tugevaks majanduspoliitiliseks koordineerimiseks euroalal, et toetada eelarve konsolideerimist ja majanduskasvu. Sellega seoses seavad liikmesriigid endale ülesandeks alustada struktureeritud arutelusid maksupoliitika küsimustes, eelkõige selleks, et tagada heade tavade vahetamine, kahjulike tavade vältimine ning pettustega ja maksudest kõrvalehoidumisega võitlemist käsitlevate ettepanekute esitamine.

Ettevõtete ühise tulumaksubaasi väljaarendamine võiks olla tuluneutraalne samm edasi selles suunas, et tagada riikide maksusüsteemide sidusus, austades samas liikmesriikide maksustrateegiaid, ning aidata kaasa eelarve jätkusuutlikkusele ja Euroopa ettevõtete konkurentsivõimele.

Komisjonil on kavas esitada lähinädalatel seadusandlik ettepanek ettevõtete ühise konsolideeritud tulumaksubaasi kohta.

Konkreetsed iga-aastased kohustused

Selleks et näidata välja tõelist pühendumust muutustele ning tagada vajalik poliitiline impulss meie ühiste eesmärkide saavutamiseks, lepivad euroala liikmesriigid igal aastal kõige kõrgemal tasandil kokku konkreetsete meetmete kogumis, mis tuleb võtta järgneva 12 kuu jooksul. Konkreetsete rakendatavate poliitika-meetmete valiku üle otsustab iga riik ise, kuid valiku tegemisel võetakse eelkõige arvesse eespool nimetatud küsimusi. Neid kohustusi kajastatakse samuti iga-aastastes riiklikes reformikavades ja stabiilsusprogrammides, mida komisjon, nõukogu ja eurorühm hindavad Euroopa poolaasta raames.

Edasised sammud

Pakti võtavad Euroopa Ülemkogu 24. märtsi kohtumisel ametlikult vastu euroala liikmesriigid ja need euroalasse mittekuuluvad liikmesriigid, kes seda soovivad. Selleks valmis liikmesriigid peaksid teatama juba 24. märtsiks konkreetsetest kohustustest järgmiseks 12 kuuks. Igal juhul tuleks konkreetsed kohustused lisada aprillis esitatavatesse riiklikes reformikavadesse ja stabiilsusprogrammidesse ning need esitatakse juunis kogunevale Euroopa Ülemkogule.

II LISA

TULEVASE MEHHAANISMI ÜLDISED PÕHIMÕTTED EURORÜHMA 28. NOVEMBRI 2010. AASTA AVALDUS

„Hiljutised sündmused on näidanud, et ühe liikmesriigi finantsprobleemid võivad üsna kiiresti ähvardada erinevaid kanaleid pidi kogu Euroopa Liidu makromajanduslikku finantsstabiilsust, seda eriti euroalal, kus riikide majandus ja eelkõige finantssektorid on omavahel tihedalt seotud.

Kogu praeguse kriisi vältel on euroala liikmesriigid näidanud üles kindlat tahet võtta otsustavaid ja koordineeritud meetmeid, et tagada vajaduse korral finantsstabiilsus kogu euroalal ja taastada jätkusuutlik majanduskasv.

Eeskätt on loodud Euroopa finantsstabiilsusvahend, et võimaldada anda kiiret ja tõhusat likviidsusabi koos Euroopa finantsstabiilsusmehhanismi ja Rahvusvahelise Valuutafondiga (IMF), tuginedes

rangetele majandus- ja eelarvepoliitika kohanduste programmidele, mida asjaomased liikmesriigid peavad rakendama, ning tagades võla jätkusuutlikkuse.

Euroopa Ülemkogu leppis 28.–29. oktoobril kokku vajaduses luua finantsstabiilsuse tagamiseks kogu euroalal alaline kriisilahendusmehhanism. Eurorühma ministrid leppisid kokku, et see Euroopa stabiilsusmehhanism peaks põhinema Euroopa finantsstabiilsusvahendil ja olema suuteline tegema euroala liikmesriikidele kättesaadavaks finantsabi pakette range tingimuslikkuse alusel, võttes aluseks praeguse Euroopa finantsstabiilsusvahendi eeskirjad.

Euroopa stabiilsusmehhanism täiendab uut tugevdatud majandusjuhtimise raamistikku, eesmärgiga teostada tõhusat ja põhjalikku majandusjärelvalvet, pöörates tähelepanu ennetamisele ja vähendades oluliselt kriiside tekke võimalust tulevikus.

Eeskirju kohandatakse, et näha ette erasektori võlausaldajate üksikjuhtumipõhine osalemine, tagades täieliku kooskõla IMFi põhimõtetega. Igal juhul kaasneb selleks, et kaitsta maksumaksjate raha ja saata erasektori võlausaldajatele selge sõnum, et nende nõuded on madalamat järku kui valitsussektori nõuded, Euroopa stabiilsusmehhanismi laenuga eelisvõlausaldaja staatus, olles madalamat järku üksnes IMFi laenuga võrreldes.

Euroala liikmesriigile antav abi põhineb rangel majandus- ja eelarvepoliitika kohanduste programmil ning põhjalikul võla jätkusuutlikkuse analüüsil, mille teostavad Euroopa Komisjon ja IMF koostöös Euroopa Keskpankaga.

Selle põhjal teevad eurorühma ministrid ühehäälselt otsuse abi andmise kohta.

Kui komisjoni ja IMFi poolt koostöös Euroopa Keskpankaga teostatud võla jätkusuutlikkuse analüüsi alusel peetakse riiki maksejõuliseks, ergutatakse erasektori võlausaldajaid säilitama

oma krediidipositsiooni vastavalt rahvusvahelistele eeskirjadele ja täielikult kooskõlas IMFi tavadega. Juhul kui mõni riik peaks ootamatult maksejõuetuna näima, peab asjaomane liikmesriik pidama kooskõlas IMFi tavadega oma erasektori võlausaldajatega läbirääkimisi ulatusliku restruktureerimiskava üle, et taastada võla jätkusuutlikkus. Kui nende meetmete abil suudetakse taastada võla jätkusuutlikkus, võib Euroopa stabiilsusmehhanism pakkuda likviidsusabi.

Selle protsessi hõlbustamiseks lisatakse alates 2013. aasta juunist euroala riikide kõigi uute võlakirjaklaenude tingimustesse standardseid ja identsed ühise tegutsemise klauslid, et säilitada turu likviidsus. Need klauslid, sealhulgas agregeerimisklauslid, mis võimaldavad läbirääkimistel käsitleda kõiki liikmesriigi emiteeritud võlaväärtpabereid koos, peaksid olema kooskõlas nende klauslitega, mis on ühise tegutsemise klausleid käsitleva G10 aruande kohaselt tavalised Ühendkuningriigi ja USA õiguses. See võimaldaks võlausaldajatel teha kvalifitseeritud häälteenamusega otsus, lepatakse kokku õiguslikult siduvas maksetingimuste muudatuses (maksepuhkus, tähtaja pikendamine, intressimäära kärpimine ja/või väärtusekärbe), kui võlgnik ei ole suuteline võlga tasuma.

Liikmesriigid püüavad keskmises perspektiivis pikendada oma uute emiteeritavate võlakirjade lunastustähtaega, et vältida suuremahulise refinantseerimise vajadust lühikese perioodi jooksul.

Selle raamistiku üldist tõhusust hindab komisjon koostöös Euroopa Keskpankaga 2016. aastal.

Kordame veel, et mis tahes erasektori osalemine nendel tingimustel ei toimu enne 2013. aasta keskpaika.

Euroopa Ülemkogu eesistuja Herman Van Rompuy on kinnitanud, et aluslepingu piiratud määral muutmist käsitlevas ettepanekus, mille ta esitab Euroopa Ülemkogule selle järgmisel kohtumisel, võetakse täna tehtud otsust arvesse.”

EUROOPA ÜLEMKOGU, 24.–25. MÄRTS 2011

JÄRELDUSED

Avaldame sügavat kaastunnet massiliste inimohvrite pärast Jaapanis ning väljendame oma solidaarsust Jaapani rahvale ja valitsusele. ELi kodanikud on mõtetes koos tuhandete leinavate peredega ja sadade tuhandete inimestega, kes peavad hakkama oma elu ja kogukondi üles ehitama. Me tunnustame Jaapani ametivõimude kiiret ja otsustavat tegutsemist. Tuletades meelde kestvat sõprust ning tihedaid poliitilisi ja majanduslikke sidemeid ELi ja Jaapani vahel, toetame me kindlalt Jaapanit tema püüdlustes eesiseivaid raskusi ületada.

* * *

Euroopa on viimaste kuude jooksul läbi elanud tõsise finantskriisi. Kuigi majanduse elavnemine on saanud Euroopas hoo sisse, on ohud säilinud ning me peame jätkama otsustavat tegutsemist. Me võtsime täna vastu tervikliku meetmetepaketi, mis peaks võimaldama meil finantskriisist lõplikult jagu saada ja jätkata teed jätkusuutliku majanduskasvu suunas. Nimetatud paketiga tugevdatakse Euroopa Liidu majanduse juhtimist ja tagatakse püsiv stabiilsus kogu euroalal. Samuti leppisime ELi tasandil kokku võtta jõulisi meetmeid majanduskasvu stimuleerimiseks, tugevdades ühtset turgu, vähendades üldist regulatiivset koormust ja edendades kaubandust kolmandate riikidega.

Me arutasime tõsist olukorda Liibüas, väljendades oma rahulolu ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsiooni 1973 vastuvõtmise üle ja rõhutades oma kindlat tahet aidata kaasa selle rakendamisele. Seoses lõunapoolsete naaberriikidega kinnitasime veel kord oma pühendumust kujundada välja uus partnerlus asjaomase piirkonnaga ning kutsusime üles kiiresti rakendada 11. märtsil 2011 seatud suuniseid; me leppisime kokku esimesed konkreetset sammud lõunapoolsete naaberriikide toetamiseks lühiajalises perspektiivis. Lõpuks arutasime seda, mida meil oleks Jaapanis toimunud sündmustest õppida, eelkõige seoses tuumaohutusega.

* * *

I. MAJANDUSPOLIITIKA

1. Euroopa Ülemkogu võttis täna vastu tervikliku meetmetepaketi, mille eesmärk on reageerida kriisile, säilitada finantsstabiilsus ning panna alus arukale, jätkusuutlikule, sotsiaalselt kaasavale ja töökohti loovale majanduskasvule. See tugevdab nii euroala kui ka Euroopa Liidu majanduse juhtimist ja konkurentsivõimet.

Euroopa poolaasta rakendamine: Euroopa 2020, eelarve konsolideerimine ja struktuurireformid

2. Euroopa Ülemkogu kinnitas Euroopa poolaasta uues raamistikus eelarve konsolideerimise ja struktuurireformide prioriteetidid¹. Euroopa Ülemkogu rõhutas vajadust pidada esmatähtsaks eelarvete usaldusväärsuse ja riigi rahanduse jätkusuutlikkuse taastamist, tööturureformide abil töötuse määra vähendamist ning uute jõupingutuste tegemist majanduskasvu toetamiseks. Kõik liikmesriigid määratlevad need prioriteetidid konkreetsete meetmetena, mis lisatakse nende stabiilsus- või lähenemisprogrammidesse

ja riiklikesse reformikavadesse. Selle alusel esitab komisjon aegsasti oma ettepanekud riigipõhiste arvamuste ja soovitude kohta, et need oleks võimalik enne juunis toimuvat Euroopa Ülemkogu kohtumist vastu võtta.

3. Eelkõige esitavad liikmesriigid mitmeaastase konsolideerimiskava, mis hõlmab konkreetseid eelarvepuudujäägi, tulude ja kulutustega seotud eesmärgi, nende eesmärkide saavutamise strateegiat ja nimetatud strateegia rakendamise ajakava. 2012. aasta eelarvepoliitika eesmärk peaks olema usalduse taastamine, tuues võla arengu tagasi jätkusuutlikule teele ning tagades, et puudujääk oleks nõukogus kokku lepitud tähtajaks uuesti väiksem kui 3% SKPst. Enamikel juhtudel eeldab see eelarve iga-aastast struktuurilist kohandamist, mis on märgatavalt suurem kui 0,5% SKPst. Konsolideerimispingutused tuleks koondada perioodi algusesse nendes liikmesriikides, kes seisavad silmitsi väga suure struktuurse eelarvepuudujäägi või valitsemissektori väga suure või kiirelt kasvava võlaga.
4. Eelarve konsolideerimiseks tehtavaid jõupingutusi tuleb täiendada majanduskasvu soodustavate struktuurireformidega. Sel eesmärgil rõhutavad liikmesriigid oma pühendumust Euroopa 2020. aasta strateegiale. Eelkõige rakendavad liikmesriigid meetmeid, mille eesmärk on:

¹ Kooskõlas nõukogu 15. veebruari ja 7. märtsi 2011. aasta järeldustega ning komisjoni iga-aastase majanduskasvu analüüsi alusel. Vt ka eesistujariigi 16. märtsi 2011. aasta kokkuvõtvat aruannet.

- suurendada töötamise atraktiivsust;
 - aidata töötutel tööturule naasta;
 - võidelda vaesuse vastu ja edendada sotsiaalsel kaasatust;
 - investeerida haridusse ja koolitusse;
 - leida sobiv tasakaal turvalisuse ja paindlikkuse vahel;
 - reformida pensionisüsteemi;
 - meelitada ligi erakapitali majanduskasvu rahastamiseks;
 - hoogustada teadustegevust ja innovatsiooni
 - ning võimaldada kulutõhusat juurdepääsu energiale ja tõhustada energiatõhususe poliitikat.
5. Liikmesriigid määravad kindlaks põhilised meetmed, mida on vaja võtta Euroopa 2020. aasta strateegia peamiste eesmärkide saavutamiseks, nagu 2010. aasta juunis kokku lepitud. Liikmesriigid esitavad ka poliitikameetmed kahjuliku ja püsiva makromajandusliku tasakaalustamatuse korrigeerimiseks ning konkurentsivõime parandamiseks.
 6. Kõnealuste poliitikate rakendamisel ja selleks, et tagada laialdane kaasatus, säilitatakse tihedat koostööd Euroopa Parlamendi ning teiste ELi institutsioonide ja nõuandvate organitega (Majandus- ja Sotsiaalkomitee, Regioonide Komitee), kaasates täiel määral riikide parlamendid, tööturu osapooled, piirkonnad ja muud sidusrühmad.
 7. Ühtsel turul on täita oluline roll majanduskasvu ja tööhõive suurendamisel ning konkurentsivõime edendamisel. Euroopa Ülemkogu tervitab komisjoni kavatsust esitada ühtse turu akt ning kutsus Euroopa Parlamenti ja nõukogu üles võtma 2012. aasta lõpuks vastu esimese esmatähtsate meetmete kogumi, et anda ühtsele turule uut hoogu. Erilist rõhku tuleks panna meetmetele, mille abil tekitatakse majanduskasvu ja töökohti ning saavutatakse konkreetseid tulemusi kodanike ja ettevõtete jaoks. Samuti tuleks panna rõhku digitaalse ühtse turu rajamise lõpuleviimisele. Nii Euroopa kui ka liikmesriikide tasandil tuleks vähendada üldist regulatiivset koormust, eelkõige VKEde jaoks. Komisjon esitab selle küsimuse kohta aruande suveks. Euroopa Ülemkogu tervitas ka komisjoni kavatsust esitada ettepanekud selle kohta, kuidas vabastada mikroettevõtteid teatavatest tulevastest nõuetest. Euroopa Ülemkogu kutsus komisjoni teatise „Ühtse teenusteturu toimivuse parandamine” alusel liikmesriike üles täielikult rakendama teenuste direktiivi ning komisjoni ja liikmesriike võtma vajaduse korral täiendavaid meetmeid teenuste siseturu toimimise parandamiseks.
 8. Ühtse turu välismõõde on samuti oluline ning keskenduda tuleks vaba, õiglase ja avatud kaubanduse edendamisele, pöörates tähelepanu WTO Doha vooru lõpetamisele ja vabakaubanduslepingute sõlmimisele 2011. aastal, kooskõlas Euroopa Ülemkogu 16. septembri 2010. aasta järeldustega. Kiiresti tuleks jätkata tööd seoses komisjoni

aruandega, milles määratakse kindlaks prioriteetidid kaubandustõkete kõrvaldamiseks kolmandate riikidega toimivas kaubanduses.

Juhtimise tugevdamine

9. Majanduse juhtimist käsitleva kuue seadusandliku ettepaneku pakett on keskse tähtsusega, et tagada tugevam eelarvedistsipliin ja vältida makromajanduslikku tasakaalustamatust. Pakett hõlmab stabiilsuse ja kasvu paketi reformi, mille eesmärk on tõhustada eelarvepoliitika järelevalvet ning kohaldada jõustamise meetmeid järjepidevamalt ja senisest varasemal etapil, samuti siseriiklike eelarvereamistikke käsitlevaid uusi sätteid ja uut makromajanduslike tasakaalunihete järelevalvet.
10. Euroopa Ülemkogu väljendab heameelt selle üle, et nõukogu lepiti kokku kõnealuseid ettepanekuid käsitlevas üldises lähenemisviisis, mis avab tee läbirääkimisteks Euroopa Parlamendiga. Euroopa Ülemkogu kutsus üles jätkama tööd selle nimel, et ettepanekud 2011. aasta juunis vastu võtta.

Majanduspoliitika koordineerimise uue kvaliteedi tagamine: laiendatud euroala pakt

11. Euroala riikide riigipeade ja valitsusjuhtide poolt kokku lepitud laiendatud euroala paktiga, millega on ühinenud Bulgaaria, Leedu, Läti, Poola, Rumeenia, Taani (vt I lisa), tugevdatakse täiendavalt majandus- ja rahaliidu majandussammast ning saavutatakse majanduspoliitika koordineerimise uus kvaliteet, eesmärgiga parandada konkurentsivõimet, millega saavutatakse omakorda lähenemise kõrgem tase, mis tugevdab meie sotsiaalset turumajandust. Pakt on ühinemiseks avatud teistele liikmesriikidele. Pakt austab täielikult ühtse turu tervikkust.
12. Paktiga ühinenud liikmesriikidelt nõutakse, et nad teeksid paktis esitatud näitajate ja põhimõtete alusel teatavaks järgneva 12 kuu jooksul võetavate konkreetsete meetmete kogumi. Mitu liikmesriiki on juba teatanud oma esimestest kohustustest. Kõik osalevad liikmesriigid esitavad oma kohustused võimalikult kiiresti ja igal juhul õigel ajal, et need saaks lisada aprillis esitatavatesse stabiilsus- või lähenemisprogrammidesse ja riiklikesse reformikavadesse ning hinnata neid juunis toimival Euroopa Ülemkogu kohtumisel.

Pangandussektori tervendamine

13. Euroopa Pangandusjärelevalve ja asjakohased ametiasutused viivad läbi stressitestide. Euroopa Ülemkogu rõhutab, et tulemuste parema järjepidevuse ja kvaliteedi saavutamiseks on ülimalt oluline vastastikune hindamine, mis tuleb viia läbi tihedas koostöös siseriiklike järelevalveasutuste, Euroopa Süsteemsete Riskide Nõukogu, komisjoni ja

Euroopa Keskpangaga. Tagatakse pankade kõrgetasemeline avalikustamiskohustus, sealhulgas kohustus avaldada teavet riikide võlakohustuste kohta.

14. Liikmesriigid valmistavad enne tulemuste avaldamist ette konkreetseid ja põhjalikud strateegiad haavatavate finantseerimisasutuste restruktureerimiseks, mis hõlmavad muu hulgas erasektoripõhiseid meetmeid (otsene turupõhine rahastamine või varade müük), kuid samuti riigiabi eeskirjadele vastavat kindlat raamistikku vajaduse korral valitsuse toetuse andmiseks.
15. Nagu 2010. aasta juunis toimunud Euroopa Ülemkogu kohtumisel kokku lepitud, tuleks täiendavalt analüüsida ja edasi arendada ideed võtta kasutusele ülemaailmne finantstehingute maks. Euroopa Ülemkogu võtab teatavaks komisjoni kavatsuse esitada hiljemalt 2011. aasta sügiseks aruanne finantssektori maksustamise kohta.

Euroala stabiilsusmehhanismide tugevdamine

16. Tuletades meelde euroalal finantsstabiilsuse tagamise tähtsust, võttis Euroopa Ülemkogu vastu otsuse, millega muudetakse Euroopa Liidu toimimise lepingut seoses Euroopa stabiilsusmehhanismi loomisega. Euroopa Ülemkogu kutsub üles alustama kiiresti siseriiklikke heakskiitmismenetlusi, pidades silmas otsuse jõustumist 1. jaanuaril 2013.
17. Euroopa Ülemkogu tervitab euroala riikide riigipeade ja valitsusjuhtide poolt 11. märtsil vastu võetud otsuseid ja kinnitab ESMi põhimõtted (vt II lisa). Euroopa stabiilsusmehhanismi käsitleva lepingu ja Euroopa finantsstabiilsusvahendit käsitleva kokkuleppe muudatuste ettevalmistamine, et tagada mehhanismi tegelik laenuandmisvõime summas 440 miljardit eurot, viiakse lõpule selliselt, et oleks võimalik mõlema kokkuleppe samaaegne allkirjastamine enne 2011. aasta juuni lõppu.

II. LIIBÜA / LÕUNAPOOLSED NAABERRIIGID

18. Euroopa Ülemkogu arutas olukorda Liibüas ja kiitis heaks järeldused, mis võeti vastu välisasjade nõukogu 21. märtsi istungil. Tuletades meelde oma 11. märtsi avaldust, väljendas Euroopa Ülemkogu rahulolu ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsiooni 1973 vastuvõtmise üle, milles väljendatakse kaitsmise kohustuse põhimõtet, ja rõhutas oma kindlat tahet aidata kaasa selle rakendamisele. Ülemkogu tunneb samuti heameelt 19. märtsil toimunud Pariisi tippkohtumise kui otsustava panuse üle resolutsiooni rakendamise. Ülemkogu mõistis hukka ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsioonide 1970 ja 1973 eiramise Liibüa režiimi poolt ning vägivaldsed ja julmad repressioonid, mida režiim jätkuvalt rakendab oma kodanike suhtes. Ülemkogu märkis, et jul-

geolekunõukogu mandaadi kohaselt võetud meetmed aitavad oluliselt kaasa rünnakuohus tsiviilelanike ja tsiviilelanikega asustatud alade kaitsmisele ning aitavad säästa tsiviilelanike elusid. Kui tsiviilelanikud tunnevad ennast ohutult ja turvaliselt ega pea enam kartma rünnakuhtu ja kui täidetakse ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsiooni 1973 eesmäärke, sõjalised operatsioonid lõpetatakse.

Euroopa Ülemkogu rõhutas araabia maade ning eelkõige Araabia Liiga olulist rolli ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsiooni 1973 rakendamise aktiivses toetamises ja kriisile poliitilise lahenduse leidmises.

19. Kooskõlas ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsiooniga 1973 intensiivistab Euroopa Liit koos Araabia Liiga, ÜRO ja Aafrika Liiduga oma jõupingutusi, et leida kriisile lahendus, mis vastab Liibüa rahva seaduslikele nõudmistele. Euroopa Ülemkogu kordas oma üleskutset kolonel Gaddafi loobuda viivitamata võimust, et Liibüa saaks laiapõhjalise dialoogi abil kiiresti alustada korra kohast ja Liibüa juhitud üleminekut demokraatialle, võttes arvesse ka vajadust tagada Liibüa suveräänsus ja territoriaalne terviklikkus. EL on valmis edendama seda dialoogi, sealhulgas rahvusliku üleminekunõukoguga, ning toetama uut Liibüat majanduslikult ja abistama teda uute institutsioonide ülesehitamisel koos ÜRO, Araabia Liiga, Aafrika Liidu ja teistega.
20. Euroopa Liit on tegutsenud kiiresti, et rakendada ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsioonidega 1970 ja 1973 kehtestatud sanktsioone, sealhulgas lisades uued isikud ja üksused ELi autonoomsesse nimekirja isikutest ja üksustest, kelle suhtes kohaldatakse piiravaid meetmeid. Euroopa Liit on valmis alustama ja võtma täiendavaid sanktsioone, sealhulgas meetmeid tagamaks, et nafta- ja gaasitulu ei jõuaks Gaddafi režiimi kättesse. Liikmesriigid esitavad ÜRO Julgeolekunõukogule samaseid ettepanekuid.
21. Jätakuvalt tekitab tõsist muret humanitaarolukord Liibüas ja Liibüa piiril. EL jätkab humanitaarabi osutamist kõigile kannatanutele, tehes seda tihedas koostöös kõigi asjaomaste humanitaarabisutuste ja valitsusväliste organisatsioonidega. EL on kiirendanud ja jätkab humanitaarabi / kodanikukaitse operatsioonide planeerimist, kasutades selleks muu hulgas mereveovahendeid.
22. Euroopa Ülemkogu märkis rahuloluga, et sujuvalt viidi läbi 19. märtsil Egiptuses toimunud põhiseaduse muudatuste referendum, mis on oluline samm avatuma ja demokraatlikuma poliitilise süsteemi suunas.
23. Märkides, et iga riigi olukord on erinev, väljendas Euroopa Ülemkogu sügavat muret olukorra pärast Süürias, Jeemenis ja Bahreinis, mõistis rangelt hukka vägivalla ägenemise ja jõu kasutamise meelevaldajate vastu ning kutsus kõiki

asjaosalisi tungivalt üles alustama viivitamata ja eeltingimusi seadmata sisukat ja konstruktiivset dialoogi. Ülemkogu kiitis heaks välisasjade nõukogu poolt 21. märtsil vastu võetud järeldused.

24. Kiiresti tuleks jätkata tööd, et kujundada välja uus partnerlus kõnealuse piirkonnaga, kooskõlas Euroopa Ülemkogu 11. märtsi 2011. aasta avaldusega. Kõnealune partnerlus luuakse tihedama majandusliku integratsiooni ja poliitilise koostöö ning laiema turule juurdepääsu alusel ning selle puhul järgitakse diferentseeritud ja tulemustel põhinevat lähenemisviisi. Esimeste sammudena 11. märtsi paketi rakendamisel ning komisjoni ja kõrge esindaja ühisteatise alusel kutsub Euroopa Ülemkogu tegema kiireid edusamme seoses järgmisega:
 - EL ja selle liikmesriigid kiirendavad humanitaarabi andmist;
 - käimasolevad abiprogrammid Vahemere lõunapiirkonna riikides vaadatakse läbi ning suunatakse ümber, konsulteerides võimaluse korral asjaomaste riikidega;
 - Euroopa Investeeringupanga operatsioonide ülemäärane poliitilisi reforme läbiviivates Vahemere-äärsetes riikides tuleks suurendada 1 miljardi euro võrra, ilma et vähendataks operatsioone ELi idapoolsetes naaberriikides;
 - Euroopa Rekonstruktsiooni- ja Arengupanga aktsionärid peaksid kaaluma panga tegevuse võimalikku laiendamist lõunapoolsetesse naaberriikidesse;
 - viivitamata tuleks vastu võtta ettepanekud, mis käsitlevad Euroopa – Vahemere piirkonna päritoluregleid, ning komisjonil palutakse esitada ettepanekud, mis käsitlevad võimalikke edasisi viise kaubanduse ja välismaiste otseinvesteeringute edendamiseks piirkonnas lühiajalises, keskpikas ja pikas perspektiivis.
25. Euroopa Ülemkogu tervitab eesistujariigi ja komisjoni esindajate hiljutist visiiti Egiptusesse konsultatsioonide esimeses etapis, et edendada põhjalikku rännet käsitlevat lähenemisviisi ELi lõunapoolsete naaberriikide ja Euroopa Liidu vahel. Sellega seoses kutsub Euroopa Ülemkogu komisjoni üles esitama aegsasti enne juunis toimuvat Euroopa Ülemkogu kohtumist ettepanekud, mis käsitlevad vastavalt üldist lähenemisviisi rände ning liikuvuspartnerlust.
26. Euroopa Ülemkogu jääb ootama ka, et komisjon esitaks kava rände- ja pagulasvoogude juhtimise suutlikkuse arendamise kohta enne juunis toimuvat Euroopa Ülemkogu kohtumist. 2011. aasta juuniks tuleks jõuda kokkuleppele FRONTEXi suutlikkuse suurendamist käsitleva määruse suhtes. Vahepeal teeb komisjon kättesaadavaks

täiendavad vahendid FRONTEXi operatsioonide Hermes 2011 ja Poseidon toetuseks ning liikmesriikidel palutakse anda täiendavaid inimressursse ja tehnilisi vahendeid. EL ja selle liikmesriigid on valmis näitama oma vankumatut solidaarsust rändeliikumisest kõige otsesemalt mõjutatud liikmesriikide suhtes ning andma olukorra arenedes vajalikku toetust.

III. JAAPAN

27. Euroopa Liit toetab Jaapanit tema jõupingutustes tulla toime probleemidega, mis seisavad riigi ees pärast maavärinat ja tsunamit, mis töid kaasa niivõrd traagilisi tagajärgi.
28. Jaapani valitsuselt esialgse taotluse saamise järel mobiiliseerib liit praegu oma abisaadetisi kannatadasaanud elanikkonnale. Euroopa Liit on valmis andma taotluse korral täiendavat toetust. Üldisemas plaanis on EL huvitatud katastroofiabi alase koostöö arendamisest Jaapaniga.
29. Euroopa Liit tunnustab Jaapani ametivõimude kiiret ja otsusekindlat tegutsemist seoses häiretega finantsturgudel. EL tervitab G7 riikide meetmeid jeeni kohta. EL on valmis tegema igakülget koostööd Jaapaniga, et käsitleda nende sündmuste majanduslikke ja finantstagajärgi, sealhulgas G8 ja G20 raames.
30. Tulevikku vaadates kordab Euroopa Ülemkogu ELi ja Jaapani vaheliste suhete strateegilist tähtsust. Eelseisvat tippkohtumist tuleb kasutada nende suhete tugevdamiseks ja meie ühiste eesmärkide edendamiseks, sealhulgas läbirääkimiste võimaliku käivitamise kaudu vabakaubanduslepingu sõlmimiseks, eeldusel et Jaapan on valmis käsitlema muu hulgas mittetariifsete kaubandustökete ja riigihangete piirangute küsimusi.
31. Sellega seoses rõhutab Euroopa Ülemkogu vajadust täielikult kasutada neist sündmustest saadud kogemusi ning anda avalikkusele kogu vajalik teave. Tuletades meelde, et energiakasutuse struktuur kuulub liikmesriikide pädevusse, kutsub ülemkogu üles esmatähtsana jätkama tööd järgmiste aspektidega:
 - tuleks üle vaadata kõigi ELi tuumajaamade ohutus, tehes seda tervikliku ja läbipaistva riski- ja ohuhindamise (nn stressitestid) alusel; Euroopa tuumaohutuse reguleerijate rühmal (ENSREG) ja komisjonil palutakse võimalikult kiiresti töötada välja koordineeritud raamistikus nimetatud testide ulatus ja kord, võttes arvesse Jaapani õnnetusest saadud õppetunde ja tagades liikmesriikide täieliku osalemise ning kasutades täiel määral olemasolevat eksperditeavet (eelkõige Lääne-Euroopa tuumaohutust reguleerivate asutuste ühenduse (WENRA) eksperditeavet); hindamised viiakse läbi sõltumatute riiklike asutuste poolt ja vastastikuse

hindamise vormis; hindamiste tulemust ja sellel põhinevaid vajalikke võetavaid meetmeid tuleks jagada komisjoniga ja ENSREGis ning need tuleks avalikustada; Euroopa Ülemkogu hindab komisjoni aruande alusel esialgseid tulemusi 2011. aasta lõpus;

- tuumajaamade ohutuse tagamine ei ole loomulikult üksnes Euroopa Liidu sisene prioriteet; EL taotleb sarnaste stressitestide läbiviimist naaberriikides ja kogu maailmas, kusjuures testid peaksid hõlmama nii olemasolevaid kui ka kavandatavaid tuumajaamasid; sellega seoses tuleks täielikult kasutada asjaomaseid rahvusvahelisi organisatsioone;
- kõrgemaid tuumaohutuse standardeid tuleks rakendada ja pidevalt täiustada ELis ja propageerida rahvusvaheliselt;
- komisjon vaatab läbi tuumarajatiste ohutust käsitleva olemasoleva õigusliku ja regulatiivse raamistiku ning teeb 2011. aasta lõpuks ettepanekud vajalike paranduste kohta. Liikmesriigid peaksid tagama tuumarajatiste ohutust käsitleva direktiivi täieliku rakendamise. Kasutatud tuumkütuse ja radioaktiivsete jäätmete käitlemist käsitlev kavandatud direktiiv tuleks võimalikult kiiresti vastu võtta. Komisjoni kutsutakse üles analüüsima, kuidas tõhustada tuumaohutust naaberriikides;
- hoolikalt tuleb jälgida tagajärgi maailma ja ELi jaoks, pöörates erilist tähelepanu energia ja toormehindade kõikumisele, eelkõige G20 raames.

ILISA

LAIENDATUD EUROALA PAKT MAJANDUSPOLIITIKA TÕHUSAM KOORDINEERIMINE KONKURENTSIVÕIME JA LÄHENEMISE PARANDAMISEKS

Käesolevas paktis on kokku leppinud euroala riikide riigipead ja valitsusjuhid ning sellega on ühinenud Bulgaaria, Leedu, Läti, Poola, Rumeenia ja Taani, et tugevdada rahaliidu majandussammast, saavutada majanduspoliitika koordineerimise uus kvaliteet ning parandada konkurentsivõimet, mille tulemuseks on lähenemise kõrgem tase. Käesolevas paktis keskendutakse peamiselt valdkondadele, mis kuuluvad liikmesriikide pädevusse ning on olulised konkurentsivõime suurendamiseks ja kahjuliku tasakaalustamatuse vältimiseks. Konkurentsivõime on ülimalt oluline, et aidata ELil saavutada keskpikas ja pikas perspektiivis kiirem ja jätkusuutlikum kasv, suurendada kodanike sissetulekuid ja säili-

tada meie sotsiaalsed mudelid. Teisi liikmesriike kutsutakse paktis osalema vabatahtlikkuse alusel.

See uuendatud jõupingutus, mille eesmärk on majanduspoliitika tõhusam koordineerimine konkurentsivõime ja lähenemise parandamiseks, rajaneb neljal põhimõttel:

- a. Pakt on kooskõlas olemasoleva majanduse juhtimisega ELis ja tugevdab seda, pakkudes samas lisaväärtust. See on kooskõlas olemasolevate vahenditega ning tugineb nendele (Euroopa 2020. aasta strateegia, Euroopa poolaasta, koondsuunised, stabiilsuse ja kasvu pakt ning makromajandusliku järelevalve uus raamistik). See hõlmab spetsiaalset püüdlust minna juba olemasolevast kaugemale ning sisaldab konkreetseid kohustusi ja meetmeid, mis on juba kokku lepitutest ambitsioonikamad ja millega kaasneb rakendamise ajakava. Nimetatud uued kohustused lisatakse hiljem riiklikesse reformikavadesse ja stabiilsusprogrammidesse ning nende suhtes kohaldatakse regulaarse järelevalve raamistikku, kusjuures komisjonil on kohustuste rakendamise järelevalves tugev ja keskne roll ning raamistikus osalevad ka kõik nõukogu asjakohased koosseisud ja eurorühm. Euroopa Parlament täidab täiel määral oma rolli kooskõlas oma pädevusega. Sotsiaalpartnerid on ELi tasandil täielikult kaasatud kolmepoolse sotsiaalpartnerite tippkohtumise kaudu.
- b. Pakt on sihipärane, tegevusele orienteeritud ning selles käsitletakse konkurentsivõime ja lähenemise edendamise seisukohast esmatähtsaid poliitikavaldkondi. Selles keskendutakse meetmetele, mille puhul kuulub pädevus liikmesriikidele. Väljavalitud poliitikavaldkondade puhul lepitakse riigipeade ja valitsusjuhtide tasandil kokku ühistes eesmärkides. Paktis osalevad liikmesriigid kasutavad nende eesmärkide saavutamiseks oma poliitikameetmete kombinatsiooni, võttes arvesse nende ees seisvaid konkreetseid väljakutseid.
- c. Igal aastal võtab iga riigipea või valitsusjuht konkreetseid riiklikud kohustused. Seda tehes võtavad liikmesriigid arvesse parimaid tavasid ja sihttasemeid võrreldes parimaid tulemusi näitavate riikidega, seda nii Euroopa raames kui ka võrreldes teiste strateegiliste partneritega.

Kohustuste rakendamise ja ühiste poliitikaeesmärkide saavutamise edenemise üle teostavad poliitilist järelevalvet euroala ning osalevate riikide riigipead ja valitsusjuhid igal aastal, tuginedes komisjoni aruandele. Lisaks võtavad liikmesriigid endale kohustuse konsulteerida oma partneritega enne iga võimaliku ülekanduva mõjuga olulist majandusreformi.
- d. Osalevad liikmesriigid on täielikult pühendunud ühtse turu rajamise lõpuleviimisele, mis on ülimalt oluline konkurent-

sivõime edendamiseks ELis ja euroalal. Nimetatud protsess on täielikus vastavuses aluslepinguga. Pakt austab täielikult ühtse turu tervikkust.

Meie eesmärgid

Osalevad liikmesriigid kohustuvad võtma kõiki vajalikke meetmeid järgmiste eesmärkide saavutamiseks:

- Konkurentsivõime edendamine
- Tööhõive edendamine
- Riigi rahanduse jätkusuutlikkuse täiendav tugevdamine
- Finantsstabiilsuse tagamine.

Iga osalev liikmesriik esitab konkreetsed meetmed, mida ta võtab nende eesmärkide saavutamiseks. Kui liikmesriik suudab tõestada, et ühes või teises valdkonnas ei ole vaja meetmeid võtta, siis ta neid ei lisa. Ühiste eesmärkide saavutamiseks vajalike konkreetsete poliitikameetmete valik jääb iga riigi vastutada, kuid erilist tähelepanu pööratakse allpool nimetatud võimalike meetmete kogumile.

Konkreetsed poliitilised kohustused ja järelevalve

Eespool nimetatud ühiste eesmärkide saavutamisel tehtud edusammude üle teostavad poliitilist järelevalvet riigipead või valitsusjuhid mitmete näitajate alusel, mis hõlmavad konkurentsivõimet, tööhõivet, riigi rahanduse jätkusuutlikkust ja finantsstabiilsust. Riigid, kes seisavad mõnes neist valdkondadest silmitsi oluliste väljakutsetega, tehakse kindlaks ning nad peavad võtma kohustusiks nende väljakutsetega kindlaksmääratud aja jooksul tegeleda.

a. Konkurentsivõime edendamine

Edusamme hinnatakse palkade ja tootlikkusega seotud muutuste ning konkurentsivõime kohandamise vajaduste põhjal. Selleks, et hinnata, kas palgad arenevad kooskõlas tootlikkusega, teostatakse aeg-ajalt tööjõu ühikukulude jälgimist, võrreldes neid teiste euroala riikide ja tähtsamate võrreldavate kaubanduspartnerite arengutega. Igas riigis hinnatakse tööjõu ühikukulud majanduse puhul turvikuna ning iga olulisema sektori puhul (tootmine, teenused ning avatud ja suletud sektorid). Oluline ja pidev tööjõukulude suurenemine võib tuua kaasa konkurentsivõime languse, eriti kui sellega käib kaasas jooksevkonto puudujäägi suurenemine ja ekspordi turuosa vähenemine. Konkurentsivõime suurendamise meetmed on vajalikud kõigis riikides, kuid erilist tähelepanu pööratakse neile riikidele, kellel esineb selles osas suuri probleeme. Selleks et tagada tasakaalustatud ja laialdane majanduskasv kogu euroalal, nähakse ette konkreetsed õigusaktid ja ühised algatused tootlikkuse edendamiseks mahajäänud piirkondades.

Iga riik vastutab konkreetsete poliitikameetmete eest, mida ta võtab konkurentsivõime soodustamiseks, kuid erilist tähelepanu pööratakse järgmistele reformidele:

i) järgides sotsiaalse dialoogi ja töösuhete siseriiklikke traditsioone, meetmed kulude suundumuste ja tootlikkuse vahel kooskõla tagamiseks, näiteks:

- palgakujunduspoliitika ning vajaduse korral läbirääkimisprotsessi tsentraliseerituse taseme ja indekseerimismehhanismide läbivaatamine, säilitades sotsiaalpartnerite sõltumatuse kollektiivläbirääkimiste protsessis;
- tagada, et palgakokkulepped avalikus sektoris toetaksid konkurentsivõime alaseid pingutusi erasektoris (pidades silmas asjaolu, et avaliku sektori palgad toimivad olulise signaalina).

ii) tootlikkuse suurendamise meetmed, näiteks:

- suletud sektorite edasine avamine riigi tasandil võetavate meetmetega, et kaotada põhjendamatud piirangud erialateenuste ja jaemüügisektori osas, selleks et soodustada konkurentsi ja tõhusust täies kooskõlas ühenduse *acquis'*ga;
- konkreetsed jõupingutused haridussüsteemide parandamiseks ning teadus- ja arendustegevuse, innovatsiooni ja infrastruktuuri edendamiseks;
- meetmed ettevõtluskeskkonna parandamiseks, eelkõige VKEde jaoks, täpsemalt bürokraatia kõrvaldamise ning reguleeriva raamistiku (nt pankrotiseadused, äriseaduslik) parandamise teel.

b) Tööhõive edendamine

Hästi toimiv tööturg on euroala konkurentsivõime alus. Edusamme hinnatakse järgmiste näitajate põhjal: pikaajalise ja noorte töötuse määr ning tööturul osalemise määr.

Iga riik vastutab konkreetsete poliitikameetmete eest, mida ta võtab tööhõive edendamiseks, kuid erilist tähelepanu pööratakse järgmistele reformidele:

- tööturu reformid turvalise paindlikkuse edendamiseks, mitteametliku töötamise vähendamiseks ja tööturul osalemise suurendamiseks;
- elukestev õpe;
- maksureformid, nagu tööjõumaksude vähendamine töötamise tasuvaks muutmiseks, säilitades samas üldise maksutulud, ning meetmete võtmine, et hõlbustada leibkonnas teist palka saavate isikute osalemist tööturul.

c. Riigi rahanduse jätkusuutlikkuse tugevdamine

Selleks et tagada stabiilsuse ja kasvu pakti täielik rakendamine, pööratakse suurimat tähelepanu järgmisele.

- Pensionide, tervishoiu ja sotsiaalkindlustushüvitiste jätkusuutlikkus

Seda hinnatakse peamiselt jätkusuutlikkuse mahajäämuse¹ näitajate alusel. Nende näitajate abil mõõdetakse võlataseme jätkusuutlikkust, tuginedes praegustele poliitikatele, eelkõige pensioniskeemidele, tervishoiu- ja tervisekindlustussüsteemidele ning võttes arvesse demograafilisi näitajaid.

Pensionide ja sotsiaalkindlustushüvitiste jätkusuutlikkuse ja piisavuse tagamiseks vajalikud reformid võiksid hõlmata järgmist:

- pensionisüsteemi vastavusse viimine riigi demograafilise olukorraga, näiteks viies tegeliku pensioniea vastavusse keskmise eeldatava elueaga või suurendades tööturul osalemise määra;
- ennetähtaegselt pensionile jäämise skeemide piiramine ja vanemate töötajate (eelkõige üle 55aastaste töötajate) töөлövõtmiseks suunatud stiimulite kasutamine.

- Siseriiklikud eelarve-eeskirjad

Osalevad liikmesriigid teevad endale ülesandeks võtta stabiilsuse ja kasvu paktis kehtestatud ELi eelarve-eeskirjad üle siseriiklikusse õigusesse. Liikmesriikidele jääb võimalus valida, millist konkreetset siseriiklikku õigusakti kasutada, kuid nad tagavad, et see on oma laadilt piisavalt tugevasti siduv ja püsiv (nt põhiseadus või raamseadus). Eeskirja täpse sõnastuse otsustab samuti iga riik (nt võib eeskiri võtta nn võlapiduri, esmase eelarveseisundiga seotud reegli või kulutuste tegemise eeskirja kuju), kuid see peaks tagama eelarvedistsipliini nii riigi kesktasandil kui sellest madalamatel tasanditel. Komisjonil on õigus, arvestades täielikult riikide parlamentide eelisõigust, nõuda, et enne konkreetse eelarve-eeskirja vastuvõtmist temaga konsulteeritakse tagamaks, et riigi eeskiri on kooskõlas ELi eeskirjadega ja toetab neid.

d. *Finantsstabiilsuse tagamine*

Tugev finantssektor on euroala üldise stabiilsuse jaoks võtmetähtsusega. On alustatud finantssektori järelevalve ja reguleerimise ELi raamistiku põhjalikku reformi.

Sellega seoses pühenduvad liikmesriigid sellele, et jõustada siseriiklikud õigusnormid pangakriiside lahendamiseks, austades täielikult ühenduse *acquis'* d. Korrapäraselt tehakse rangeid ja ELi tasandil koordineeritud pankade stressiteste. Lisaks sellele kutsutakse Euroopa Süsteemsete Riskide Nõukogu eesistujat ja eurorühma esimeest üles teavitama riigipäid ja valitsusjuhte korrapäraselt euroala makromajandusliku finantsstabiilsuse ja makromajanduse suundumustega seotud küsimustest, mis vajavad konkreetset reageerimist. Eelkõige jälgitakse iga liikmesriigi puhul pankade, kodumajapidamiste ja finantssektoriväliste ettevõtete erasektori laene.

¹ Jätkusuutlikkuse mahajäämus on komisjoni ja liikmesriikide poolt kokkulepitud näitaja riigi rahanduse jätkusuutlikkuse hindamiseks.

Lisaks eespool nimetatud küsimustele pööratakse tähelepanu maksupoliitika koordineerimisele.

Otsene maksustamine jääb liikmesriikide pädevusse. Maksupoliitika pragmaatiline koordineerimine on oluline element tugevaks majanduspoliitiliseks koordineerimiseks euroalal, et toetada eelarve konsolideerimist ja majanduskasvu. Sellega seoses seavad liikmesriigid endale ülesandeks alustada struktureeritud arutelusid maksupoliitika küsimustes, eelkõige selleks, et tagada heade tavade vahetamine, kahjulike tavade vältimine ning pettustega ja maksudest kõrvalehoidumisega võitlemist käsitlevate ettepanekute esitamine.

Ettevõtete ühise tulumaksubaasi väljaarendamine võiks olla tuluneutraalne samm edasi selles suunas, et tagada riikide maksusüsteemide sidusus, austades samas liikmesriikide maksustrateegiaid, ning aidata kaasa eelarve jätkusuutlikkusele ja Euroopa ettevõtete konkurentsivõimele.

Komisjon on esitanud seadusandliku ettepaneku ettevõtete ühise konsolideeritud tulumaksubaasi kohta.

Konkreetsed iga-aastased kohustused

Selleks et näidata välja tõelist pühendumust muutustele ning tagada vajalik poliitiline impulss meie ühiste eesmärkide saavutamiseks, lepivad osalevad liikmesriigid igal aastal kõige kõrgemal tasandil kokku konkreetsete meetmete kogumis, mis tuleb võtta järgneva 12 kuu jooksul. Konkreetsete rakendatavate poliitika-meetmete valiku üle otsustab iga riik ise, kuid valiku tegemisel võetakse eelkõige arvesse eespool nimetatud küsimusi. Neid kohustusi kajastatakse samuti iga-aastastes riiklikes reformikavades ja stabiilsusprogrammides, mida komisjon, nõukogu ja eurorühm hindavad Euroopa poolaasta raames.

II LISA

EUROOPA STABIILSUSMEHCHANISMI KOKKULEPITUD TINGIMUSED

Euroopa Ülemkogu on otsustanud lisada Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklisse 136 järgmise lõike:

„Liikmesriigid, mille rahaühik on euro, võivad luua stabiilsusmehhanismi, mis võetakse kasutusele, kui see on kogu euroala stabiilsuse tagamiseks hädavajalik. Mehhanismi alusel mis tahes vajaliku finantsabi andmine toimub rangetel tingimustel.”

Euroopa Ülemkogu on sellest otsusest lähtuvalt leppinud kokku, et euroala liikmesriigid peaksid looma alalise stabiilsusmehhanismi – Euroopa stabiilsusmehhanismi (ESM). ESM aktiveeritakse ühi-

sel kokkuleppel¹, kui see on kogu euroala stabiilsuse tagamiseks hädavajalik. ESM hakkab täitma Euroopa finantsstabiilsusvahendi (EFSF) ja Euroopa finantsstabiilsusmehhanismi (EFSM) ülesandeid, andes pärast 2013. aasta juunit euroala liikmesriikidele välist finantsabi.

Juurdepäas ESMi raames antavale finantsabile on seotud range poliitikat käsitleva tingimuslikkusega makromajanduse kohandamiskava alusel ja põhjaliku valitsemissektori võla teenindamise jätkusuutlikkuse analüüsiga, mille viivad läbi komisjon ja IMF koostöös Euroopa Keskpangaga. Abisaaja liikmesriik peab tagama asjakohases vormis erasektori osalemise vastavalt konkreetsetele asjaoludele ja viisil, mis on täielikult kooskõlas IMFi tavadega.

ESMi laenuandmisvõime kokku on 500 miljardit eurot². Laenuandmisvõime piisavus vaadatakse korrapäraselt läbi vähemalt iga viie aasta tagant. ESM püüab täiendada oma laenuandmisvõimet IMFi osalemisega finantsabi andmise toimingutes ning ka euroalasse mittekuuluvad liikmesriigid võivad osaleda juhtumipõhiselt.

Käesoleva dokumendi ülejäänud osas esitatakse ESMi peamised struktuursed aspektid:

Institutsiooniline vorm

ESM luuakse euroala liikmesriikide vahelise lepinguga valitsustevahelise organisatsioonina vastavalt rahvusvahelisele avalikule õigusele ja selle asukoht on Luxembourgis. ESMi põhikiri sätestatakse lepingu lisas.

Ülesanne ja rahastamisstrateegia

ESMi ülesanne on mobiliseerida vahendeid ja anda finantsabi range tingimuslikkuse alusel neile euroala liikmesriikidele, kes on tõsistes finantsraskustes või kellel on oht sellistesse raskustesse sattuda, eesmärgiga tagada finantsstabiilsus kogu euroalal.

Euroala liikmesriigid kannavad ESMile üle rahatrahvid, mis on määratud stabiilsuse ja kasvu pakti ning makromajanduse tasakaalunihete menetluse alusel. Sellised trahvid on osa sisse makstud kapitalist.

ESM kasutab asjakohast rahastamisstrateegiat, et tagada juurdepäas suurele hulgale rahastamisallikatele ja luua võimalused finantsabi pakettide pakkumiseks liikmesriikidele igasugustes turutingimustes. Kõik sellega seotud riskid maandatakse piisava varade ja kohustuste juhtimise kaudu.

1 Vastastikusel kokkuleppel tehtav otsus tehakse ühehäälselt hääletamisel osalevate liikmesriikide poolt, s.t hääletamisest hoidumine ei takista otsuse vastuvõtmist.

2 EFSFilt ESMile üleminekule ületatakse kombineeritud laenuandmisvõime seda summat.

Juhtimine

ESMil on juhatajate nõukogu, kuhu kuuluvad euroala liikmesriikide rahandusministrid (hääleõigusega liikmetena) ning vaatlajatena Euroopa Komisjoni majandus- ja rahaküsimuste volinik ja Euroopa Keskpanka president. Juhatajate nõukogu valib oma hääleõigusega liikmete hulgast esimehe.

Juhatajate nõukogu on Euroopa stabiilsusmehhanismi kõrgeim otsuseid tegev organ, kes võtab ühisel kokkuleppel vastu tähtsad otsused järgmistes küsimustes:

- finantsabi andmine;
- finantsabi andmise tingimused;
- Euroopa stabiilsusmehhanismi laenuandmisvõime;
- muudatused rahastamisvahendite valikus.

Kõik muud juhatajate nõukogu otsused tehakse kvalifitseeritud häälteenamusega, kui ei ole sätestatud teisiti.

ESMil on direktorite nõukogu, kes täidab juhatajate nõukogu delegeeritud eriülesandeid. Iga euroala liikmesriik nimetab ühe direktori ja ühe asendusdirektori. Lisaks sellele nimetavad komisjon ja Euroopa Keskpank direktorite nõukogusse ühe vaatleja ja ühe asendusvaatleja. Kõik direktorite nõukogu otsused tehakse kvalifitseeritud häälteenamusega, kui ei ole sätestatud teisiti.

Häälte jaotus juhatajate nõukogus ja direktorite nõukogus vastab liikmesriikide märgitud kapitali jaotumisele ESMis. Kvalifitseeritud häälteenamuseks on nõutav 80% poolthäälest.

Juhatajate nõukogu nimetab ametisse tegevdirektori, kes vastutab ESMi igapäevase juhtimise eest. Tegevdirektor juhib direktorite nõukogu tööd.

Kapitali struktuur

ESMi eesmärk on saada peamistelt reitinguagentuuridelt kõrgeim krediidireiting ja see säilitada.

ESMi märgitud kogukapital on 700 miljardit eurot. 80 miljardit eurot sellest summast on sisse makstud kapital, mille euroala liikmesriigid teevad järkjärgult alates 2013. aasta juulist viie võrdse aastamaksena. Peale selle on ESMi käsutuses euroala liikmesriikide lubatud sissenõutava kapitali ja tagatiste kombinatsioon kokku 620 miljardi euro ulatuses. Liikmesriigid lubavad üleminekuetapis aastatel 2013–2017 kiirendada juhul, kui see osutub vajalikuks, mis on vähetõenäoline, asjaomaste vahendite kättesaadavaks tegemist, et säilitada vähemalt 15-protsendiline suhe sisse makstud kapitali ja ESMi emissioonide laekumata summade vahel.

Iga liikmesriigi osa ESMi märgitud kogukapitalis määratakse kindlaks vastavalt EKPsse sisse makstud kapitali märkimise alustele, nagu on esitatud lisas. ESMi loomise lepingu ratifitseerimisega võtavad liikmesriigid juriidilise kohustuse osaleda kogukapitali märkimises.

Märgitud kogukapitali kohandamise või kapitali sissenõudmise korral teeb juhatajate nõukogu otsused ühisel kokkuleppel, välja arvatud allpool kirjeldatud erijuhtudel. Esiteks võib direktorite nõukogu lihthäälteenamusega otsustada taastada kapitali sissenõudmisega sissemakstud kapitali taseme, juhul kui sissemakstud kapitali summa on vähenenud kahju kandmise tõttu¹. Teiseks luuakse nõudmisel tagatise andmise menetlus, mis võimaldab ESMi osanikelt kapitali automaatselt sisse nõuda, kui see on vajalik selleks, et vältida ESMi võlausaldajatele tehtavate maksete katkemist. Iga osaniku vastutus piirdub kõikidel juhtudel tema osaga märgitud kapitalis.

Igasugune panus märgitud kapitali liikmesriigi² poolt, kes ühineb ESMiga pärast 2013. aasta juulit, tehakse vastavalt samadele tingimustele, mida kohaldati algsete panuste kindlaksmääramise suhtes. Ühinemise tegeliku mõju märgitud kogukapitali ja kapitali liikmesriikide vahel jaotumise jaoks määrab kindlaks juhatajate nõukogu ühisel kokkuleppel.

Niikaua kui ESMi ei ole aktiveeritud ja tingimusel, et laenuandmisvõime kokku ei ole väiksem kui 500 miljardit, tagastatakse ESMi sissemakstud kapitali investeerimisest saadud tulu, millest on maha arvatud mehhanismi tegevuskulud, liikmesriikidele. Pärast ESMi esmakordset aktiveerimist säilitatakse ESMi kapitali investeerimisest ja finantsabiga seotud tegevusest saadud tulu ESMis. Juhul kui sissemakstud kapital siiski ületab taseme, mis on nõutav ESMi laenuandmisvõime säilitamiseks, võib direktorite nõukogu teha lihthäälteenamusega otsuse jagada dividendid euroala liikmesriikidele, tuginedes ESMi kapitali märkimise alusele.

Rahastamisvahendid

Kui see on kogu euroala stabiilsuse tagamiseks hädavajalik, nagu nähakse ette ELi toimimise lepingu artiklisse 136 tehtava muudatusega, antakse ESMiga finantsabi, mille suhtes kohaldatakse makromajanduse kohandamiskava kohaselt ranget tingimuslikkust, mis on vastavuses liikmesriigi tasakaalunihke raskusastmega. Finantsabi antakse laenuna. Erandina võib mehhanism siiski sekunda võlakohustuste esmasturgudel ranget tingimuslikkustel ja makromajanduse kohandamiskava alusel, kui juhatajate nõukogu selles ühiselt kokku lepib.

• ESMi stabiilsustoetus

ESM võib anda tõsiste rahastamisprobleemidega euroala liikmesriigile lühiajalist või keskmise tähtjaga stabiilsustoetust. Juurdepääs stabiilsustoetusele eeldab asjakohase poliitikat käsitleva tingimuslikkusega makromajanduse kohandamiskava olemasolu,

¹ Sellise otsuse tegemisel peatatakse selle liikmesriigi hääleõigus, kelle kohustuse täitmata jätmise tõttu kahju tekkis.

² Euroalaga ühinemise tulemusel saab liikmesriigist ESMi liige, kellel on kõik sellega kaasnevad õigused ja kohustused.

mis on vastavuses liikmesriigi tasakaalunihke raskusastmega. Kava pikkus ja laenude kustutustähtaeg sõltub tasakaalunihke laadist ning abisaaja liikmesriigi väljavaadetest pääseda tagasi finantsturgudele selle perioodi jooksul, mil ESMi vahendid on saadaval.

• Esmasturu toetusvahend

ESM võib osta tõsiste rahastamisprobleemidega liikmesriigi võlakirju esmasturul, et maksimeerida antava toetuse kulutõhusust. Võlakirjade ostmise tingimused ja kord täpsustatakse finantsabi andmise tingimusi käsitlevas otsuses.

Juhatajate nõukogu võib Euroopa stabiilsusmehhanismi käsutuses olevad rahastamisvahendid läbi vaadata ja otsustada teha muudatusi vahendite valikus.

IMFi osalemine

ESM teeb finantsabi andmisel väga tihedat koostööd IMFiga³. Igas olukorras üritatakse saavutada IMFi aktiivne osalus, nii tehnilisel kui ka finantstasandil. Võla teenindamise jätkusuutlikkuse analüüsi teostavad ühiselt komisjon ja IMF koostöös Euroopa Keskpannaga. ESMi ja IMFi ühise abi poliitikat käsitlevate tingimuste üle räägivad ühiselt läbi komisjon ja IMF koostöös Euroopa Keskpannaga.

Finantsabi aktiveerimine, kava järelevalve ning järelemeetmed

ESMist finantsabi andmine aktiveeritakse alati juhul, kui üks liikmesriik esitab taotluse teistele euroala liikmesriikidele. Euroühm teavitab nõukogu toetuse aktiveerimise kohta esitatud taotlusest. Nimetatud taotluse saamisel palub juhatajate nõukogu komisjonil koostöös Euroopa Keskpannaga hinnata, kas on olemas oht finantsstabiilsusele euroalas tervikuna, ning teha koos IMFi ja koostöös Euroopa Keskpannaga asjaomase liikmesriigi valitsemissektori võla teenindamise jätkusuutlikkuse range analüüs. ESMi finantsabi aktiveerimise etapid on järgmised:

- Kui esitatakse taotlus stabiilsustoetuse saamiseks, siis komisjon ja IMF koostöös Euroopa Keskpannaga hindavad abisaaja liikmesriigi reaalseid finantseerimisvajadusi ning vajaliku erasektori osalemise laadi, mis peaks olema kooskõlas IMFi tavadega.
- Selle hinnangu põhjal annab juhatajate nõukogu komisjonile volituse pidada koos IMFi ja koostöös Euroopa Keskpannaga läbirääkimisi asjaomase liikmesriigiga makromajanduse kohandamiskava üle, mis on täpsustatud vastastikuse mõistmise memorandumis.

³ Siiski ollakse seisukohal, et IMFi igasugune osalemine on kooskõlas tema põhikirjas sätestatud volitustega ning IMFi juhatuse kohaldatavate otsuste ja poliitikaga.

- Komisjon teeb nõukogule ettepaneku võtta vastu otsus makromajanduse kohandamiskava kinnitamise kohta. Juhatajate nõukogu võtab vastu otsuse finantsabi andmise ning abi andmise tingimuste kohta. Kui nõukogu on kava vastu võtnud, allkirjastab komisjon euroala liikmesriikide nimel vastastikuse mõistmise memorandumi, tingimusel et juhatajate nõukogu on selles eelnevalt omavahel kokkuleppele jõudnud. Juhatajate nõukogu kiidab seejärel heaks finantsabilepingu, mis sisaldab antava finantsabi tehnilisi aspekte.
- Komisjon koos IMFi ja koostöös Euroopa Keskpankaga teostavad järelevalvet selle üle, et järgitakse makromajanduse kohandamiskavas nõutud poliitikat käsitlevat tingimuslikkust. Komisjon annab aru nõukogule ja juhatajate nõukogule. Juhatajate nõukogu otsustab nimetatud aruande alusel ühise kokkuleppe teel laenu uute osade väljamaksmise üle.
- Nõukogu võib pärast arutelu juhatajate nõukoguga otsustada komisjoni ettepaneku alusel võtta kasutusele kavajärgse järelevalve, mida võib jätkata nii kaua, kuni konkreetset finantsabi summat ei ole veel tagasi makstud.

Kooskõla ELi mitmepoolse järelevalve raamistikuga

Selleks et euroala liikmesriigid saaksid komisjonile ja IMFi koostöös Euroopa Keskpankaga anda ülesandeks analüüsida finantsabi taotleva liikmesriigi võla teenindamise jätkusuutlikkust, valmistada ette finantsabiga kaasnevat kohandamiskava ja jälgida selle rakendamist, taotletakse ELi liikmesriikide heakskiitu.

Kuigi juhatajate nõukogul on õigus sõltumatult otsustada finantsabi andmise ja korra üle valitsustevahelise raamistiku alusel, peaks tugevdatud järelevalve või makromajanduse kohandamiskava kohaselt kehtestatud poliitikat käsitlev tingimuslikkus olema kooskõlas ELi järelevalve raamistikuga ja tagama ELi menetluste järgimise. Selleks kavatseb komisjon esitada määruse ettepaneku, milles täpsustatakse Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklile 136 vastavaid vajalikke menetlustoiminguid, et kinnistada poliitikat käsitlev tingimuslikkus nõukogu otsustes ning tagada kooskõla ELi mitmepoolse järelevalve raamistikuga. Nõukogu ja komisjon teavitavad Euroopa Parlamenti korrapäraselt ESMi loomisest ja tegevusest.

Hinnastamine

Juhatajate nõukogu otsustab abisaajale liikmesriigile antava finantsabi hinnastamise struktuuri üle.

ESM võib anda laenu fikseeritud või muutuva intressimääraga. ESMi hinnastamine on kooskõlas IMFi hinnastamispehmoetega ning jättes hinna siiski kõrgemaks mehhanismi rahastamiskuludest, sisaldab sobivat riskimarginaali.

Euroopa stabiilsusmehhanismi laenude suhtes kohaldatakse järgmist hinnastamisstruktuuri:

- 1) Euroopa stabiilsusmehhanismi rahastamiskulud
- 2) 200-baaspunktiline tasu, mida kohaldatakse kogu laenu ulatuses
- 3) 100-baaspunktiline lisatasu laenujääkide eest pärast kolme aastat.

Fikseeritud intressimääraga laenude puhul, mille kustutustähtaeg on rohkem kui kolm aastat, on marginaaliks esimese kolme aasta 200-baaspunktiline tasu ning järgnevatel aastatel 200-baaspunktiline tasu pluss 100-baaspunktiline tasu kaalutud keskmine.

Hinnastamisstruktuur määratakse kindlaks Euroopa stabiilsusmehhanismi hinnastamispoliitika, mis vaadatakse regulaarselt läbi.

Erasektori osalemine

1. Erasektori osalemise põhimõtted

Kui abisaaja riik saab finantsabi, eeldatakse, et selles osaleb piisaval ja proportsionaalsel määral ka erasektor, tehes otsuse iga juhtumi puhul eraldi. Osalemise laad ja määr otsustatakse juhtumipõhiselt ning sõltub võla teenindamise jätkusuutlikkuse analüüsi tulemustest, kooskõlast IMFi tavade¹, ning võimalikust mõjust euroala finantsstabiilsusele.

- a) Kui jätkusuutlikkuse analüüsi põhjal jõutakse järeldusele, et makromajanduse kohandamiskava abil on reaalselt võimalik tuua valitsemissektori võlg tagasi jätkusuutlikule kursile, võtab abisaaja liikmesriik meetmeid, mille eesmärk on ergutada erasektori peamised investoreid oma krediitpositsiooni säilitama (nt Viini algatuse meetod). Komisjon, IMF, Euroopa Keskpank ja Euroopa Pangandusjärelevalve teostavad nimetatud algatuste rakendamise üle ranget järelevalvet.
- b) Kui jätkusuutlikkuse analüüsi põhjal jõutakse järeldusele, et makromajanduse kohandamiskava abil ei ole reaalselt võimalik tuua valitsemissektori võlga tagasi jätkusuutlikule kursile, nõutakse abisaajalt liikmesriigilt aktiivset heas usus läbirääkimiste pidamist oma võlausaldajatega, et tagada nende otsene osalemine võla teenindamise jätkusuutlikkuse taastamises. Finantsabi andmine sõltub sellest, kas liikmesriigil on olemas usaldusväärne plaan ning kas ta näitab üles piisaval määral pühendumust, et tagada erasektori küllaldane ja proportsionaalne osalemine. Plaani rakendamise edenemist jälgitakse kava raames ning seda võetakse arvesse väljamakseid puudutavates otsustes.

¹ Kooskõlas IMFi tavadega loetakse võla teenindamine jätkusuutlikuks, kui laenaja on suuteline võlgu teenindama nii, et ta ei pea oma sissetulekutes ja kulutustes tegema ebarealistlikult suuri muutusi. Selle hindamisega määratakse kindlaks rahastamise kättesaadavus ja asjakohane suurus.

Võlausaldajatega läbirääkimisi pidades järgib abisaaja liikmesriik järgmisi põhimõtteid:

- o *Proportsionaalsus*: liikmesriik otsib lahendusi, mis on tema võla teenindamise jätkusuutlikkuse probleemiga proportsionaalsed.
- o *Läbipaistvus*: asjaomane liikmesriik osaleb võlausaldajatega avatud dialoogis ning jagab nendega õigeaegselt asjakohast teavet.
- o *Õiglus*: liikmesriik konsulteerib võlausaldajatega valitsemissektori võla igasuguse ümberajastamise või restruktureerimise kavandamise puhul, et saavutada lahendused läbirääkimiste teel. Võla ajakohast netoväärtust vähendavaid meetmeid kaalutakse üksnes siis, kui muud võimalused ei anna tõenäoliselt oodatud tulemusi.
- o *Piiriülene koordineerimine*: erasektorit kaasavate meetmete kujundamisel võetakse nõuetekohaselt arvesse probleemide edasikandumise ohtu ja võimalikku ülekanduvat mõju teistele liikmesriikidele ja kolmandatele riikidele. Võetud meetmetega kaasneb asjaomase liikmesriigi poolne nõuetekohane teavitamine, mille eesmärk on säilitada kogu euroala finantsstabiilsus.

2. Ühise tegutsemise klauslid

Ühise tegutsemise klauslid lisatakse alates 2013. aasta juulist euroala riikide kõigi selliste uute väärtpaberite tingimustesse, mille lunastustähtaeg on üle ühe aasta. Selliste ühise tegutsemise klauslite eesmärk on hõlbustada erasektori osalemise korral kokkuleppe saavutamist riigi ja tema erasektori võlausaldajate vahel. Ühise tegutsemise klauslite lisamine võlakirja tingimustesse ei tähenda suuremat kohustuste täitmata jätmise ega võla restruktureerimise tõenäosust asjaomase võlakirjaga seoses. Seetõttu ei mõjuta ühise tegutsemise klauslite lisamine riigi võlakohustuste võlausaldaja staatust.

Ühise tegutsemise klauslite peamised tunnused on kooskõlas nendega, mis on tavapärases kasutuses USA ja Ühendkuningriigi turgudel pärast G10 aruannet ühise tegutsemise klauslite kohta. Ühise tegutsemise klauslid lisatakse selliselt, et euroala liikmesriikidele säilitatakse võrdsed tingimused. See tähendab, et kõigi euroala liikmesriikide puhul kasutatakse identseid ja standardseid klausleid, mis on liikmesriikide emiteeritud väärtpaberite tingimuste osas ühtlustatud. Need tuginevad ühise tegutsemise klauslitele, mis on tavalised New Yorgi ja inglise õiguses.

Ühise tegutsemise klauslid sisaldavad agregeerimisklauslit, mis võimaldab mitme võlakirjaemissiooni lõikes võlakirja omanike kvalifitseeritud enamusel lisada vastavalt sellisele klauslile ja tingimusele, et kohaldatakse ühtainust kohtualluvust, lepingusse enamuse otsuse alusel tegutsemise klausli, kui restruktureerimiseks vajalikku võlausaldajate enamust ei ole võimalik saavutada ühe võlakirjaemissiooni lõikes. Paika pannakse asjakohane esindatus.

Kõige tähtsamad küsimused – nn reserveeritud küsimused – (nt peamised maksetingimused, võlakirjade konversioon või vahetus) otsustatakse suurema hääleteenamusega kui nn mittereserveeritud küsimused. Kehtivad asjakohased kvoorumi nõuded. Asjakohase hääleteenamusega kokkulepitud muudatused on kõigi võlakirjaomanike suhtes siduvad.

Nõuetekohase hääletusprotsessi tagamiseks kohaldatakse asjakohast hääleõiguse äravõtmise klauslit. Kaalutakse ka asjakohaseid klausleid, et hoida ära tegutsemist takistavat õigusmenetlust.

Ühise tegutsemise klauslid lisatakse standardsel viisil, millega tagatakse, et nende õigusmõju on identne kõigis euroala jurisdiktsioonides, säilitades sel viisil euroala liikmesriikidele võrdsed tingimused. Euroala liikmesriigid võtavad ühise tegutsemise klauslite jõustamiseks vajalikud meetmed.

Euroala liikmesriikidel on lubatud jätkata ühise tegutsemise klausliteta tasumata võla refinantseerimist eelnevalt kindlaksmääratud tingimustel ka pärast 2013. aasta juunit, et säilitada vanade võlakirjade vajalik likviidsus ning anda euroala liikmesriikidele piisavalt aega, et luua korrapärasel viisil uued võlakirjad kõigi võrdlusaluste lunastustähtaegadega. Ühise tegutsemise klauslite euroala valitsemissektori väärtpaberitesse lisamise üksikasjalik juriidiline kord otsustatakse ELi riikide võlakirjade turgusid käsitlevas allkomitees (majandus- ja rahanduskomitee allkomitee) tehtava töö põhjal pärast asjakohast turuosalistega ja teiste sidusrühmadega konsulteerimist ning see töö viiakse lõpule 2011. aasta lõpuks.

3. ESMi eelisvõlausaldaja staatus

ESM, nii nagu ka IMF, annab liikmesriigile rahalist abi, kui selle tavapärane juurdepääs turgudelt saadavale rahastamisele on halvenenud. Seda kaaludes on riigipead ja valitsusjuhid teatanud, et ESMil on sarnaselt IMFi eelisvõlausaldaja staatus, nõustudes samas, et IMFi eelisvõlausaldaja staatus kaalub üle ESMi oma.

See jõustub 1. juulist 2013, ilma et see piiraks EFSFi ja Kreeka rahastamisvahendi alusel sõlmitud mis tahes lepingute või kokkulepete tingimusi.

EFSFilt ESMile ülemineku kord

Nagu algselt ette nähtud, jääb EFSF alles ka pärast 2013. aasta juunit, et hallata veel lunastamata võlakirju. EFSF tegutseb seni, kuni liikmesriikidele antud finantsabi on talle täielikult tagasi makstud ning ta on täitnud oma väljastatud finantsvahendite kohased kohustused ning kõik kohustused garantide ees. Olemasolevate laenuvahendite välja maksmata ja rahastamata osad tuleks kanda üle ESMile (nt selliste osamaksete maksmine ja rahastamine, mille tähtaeg saabub alles pärast ESMi jõustumist). EFSFi ja ESMi konsolideeritud laenuandmisvõime ei ületa 500 miljardit eurot.

Selleks et tagada sujuv üleminek EFSFilt ESMile, tehakse EFSFi tegevjuhile ülesandeks teha praktilised ettevalmistused ESMi loo-

miseks. Ta annab tehtud edusammudest korrapäraselt aru euro-
rühma tööruhmale.

Euroalasse mittekuuluvate liikmesriikide osalemine

Euroalasse mittekuuluvad liikmesriigid võivad juhtumipõhiselt
osaleda koos ESMiga euroala liikmesriikide jaoks korraldatava-
tes rahalise abi operatsioonides. Kui euroalasse mittekuuluvad
liikmesriigid sellistes operatsioonides osalevad, on nad esindatud
asjaomastel ESMi nõukogude koosolekutel, kus tehakse otsus abi
andmise ja vastava järelevalve kohta. Neile võimaldatakse õigel ajal
juurdepääs kogu asjaomasele teabele ning nendega konsulteerit-
akse nõuetekohaselt. Euroala liikmesriigid toetavad seda, et ESMi

võlausaldaja staatus on võrdne teiste ESMiga koos kahepoolselt
laenavate liikmesriikide staatusega.

Vaidluste lahendamine

Kui euroala liikmesriigi ja ESMi vahel peaks tekkima vaidlus ESMi
loomise lepingu tõlgendamise või kohaldamise üle, lahendatakse
kõnealune vaidlus juhatajate nõukogus. Kui liikmesriik selle otsuse
vaidlustab, esitatakse see ELi toimimise lepingu artikli 273 kohaselt
Euroopa Kohtusse.

ESMi ja kolmandate poolte vaheliste suhete puhul sätestatakse
kohaldatav õigus ja kohtualluvus ESMi ja kõnealuste kolmandate
riikide vahelistes juriidilistes ja lepingulistest dokumentides.

LISA:

EKP kapitali märkimise alusel põhinev ESMi kapitali märkimise alus

Riik	ISO	ESMi alus
Austria	AT	2,783
Belgia	BE	3,477
Küpros	CY	0,196
Eesti	EE	0,186
Soome	FI	1,797
Prantsusmaa	FR	20,386
Saksamaa	DE	27,146
Kreeka	EL	2,817
Iirimaa	IE	1,592
Itaalia	IT	17,914
Luksemburg	LU	0,250
Malta	MT	0,073
Madalmaad	NL	5,717
Portugal	PT	2,509
Slovakkia	SK	0,824
Sloveenia	SI	0,428
Hispaania	ES	11,904
Kokku	EA17	100,0

Märkused: ESMi kapitali märkimise alus põhineb EKP kapitali märkimise alusel.

Liikmesriigid, kelle SKP elaniku kohta on alla 75% ELi keskmisest, saavad 12 aasta jooksul euroalasse astumisest kasutada ajutist korrigeerimist.

See ajutine korrigeerimine on 75% kogurahvatulu ja EKP kapitaliosaluse vahest (moodustades tegelikult kogurahvatulu osast 75% ja EKP kapitali osast 25%) vastavalt järgmisele valemile: $ESMi\ osa = EKP\ aluse\ osa - 0,75 * (EKP\ aluse\ osa - kogurahvatulu\ osa)$

Kõnealuste riikide korrigeeritud vähendused jagatakse ümber kõigi teiste riikide vahel vastavalt nende EKP kapitali märkimise alusele.

Kogurahvatulu ja SKP elaniku kohta 2010. aastal.

Allikad: EKP, Ameco ning majandus- ja rahandusküsimuste peadirektoraadi arvutused.

EUROOPA ÜLEMKOGU, 23.–24. JUUNI 2011

JÄRELDUSED

Euroopa Ülemkogu tunnustas asjaolu, et märtsis kokkulepitud laiaulatusliku meetmepaketi, mille eesmärk on suunata Euroopa tagasi jätkusuutliku ja töökohtade loomist soosiva majanduskasvu teele ning tugevdada majanduse juhtimist, rakendamine on peaaegu lõpule viidud. Ülemkogu tervitas eelkõige kokkuleppele jõudmist tulevases ESMis ja muudetud EFSFis ning tunnustas seoses majanduse juhtimise seadusandlike ettepanekutega tehtud olulisi edusamme. Ülemkogu kohtumine lõpetas esimese Euroopa poolaasta, hinnates komisjoni hindamisele tuginedes üheskoos liikmesriikide programme ning kinnitades riigipõhised soovitud, mida liikmesriigid võtavad arvesse siseriiklike eelarve- ja struktuurireformi alaste otsuste tegemisel. Sellega seoses märkis ülemkogu laiendatud euroala paktis osalevate liikmesriikide lubadust suurendada oma järgmise aasta kohustuste ambitsioonikust ja täpsust. Euroopa Ülemkogu hindas olukorda kohandamiskavasid rakendavates liikmesriikides. Kreeka osas leppisid euroala riigipead ja valitsusjuhid kokku edasises tegevuses ning kutsusid oma rahandusministreid üles viima töö lõpule, nii et kõik vajalikud otsused saaks vastu võtta juuli alguseks.

Pärast laiaulatuslikke arutelusid annab Euroopa Ülemkogu suuna ELi rändepoliitika arengule, Schengeni ala juhtimisele, välispiiri kontrollimisele, lõunapoolsetele naaberriikidega partnerluse arendamisele ja ühise Euroopa varjupaigasüsteemi väljaarendamisele 2012. aastal.

Euroopa Ülemkogu leppis kokku, et ühinemisläbirääkimised Horvaatiaga tuleks viia lõpule 2011. aasta juuni lõpuks, kinnitades seega oma kindlat pühendumust Lääne-Balkani riikide laienemisperspektiivile.

Euroopa Ülemkogu arutas arenguid lõunapoolsetes naaberriikides ja võttis vastu selleletemalise avalduse.

* * *

I. MAJANDUSPOLIITIKA

1. Käesoleval Euroopa Ülemkogul jõuab lõpule esimene Euroopa poolaasta, mis võimaldab liikmesriikide kavandatud siseriiklike meetmeid ühiselt ELi tasandil hinnata. Selle esimese kogemuse valguses leiab Euroopa Ülemkogu, et Euroopa poolaastast võib saada tõhus juhtimismeetod, et toetada ELi ja liikmesriikide poliitikakujundamist integreeritud, läbipaistval ja õigeaegsel viisil. Stabiilsus- või lähenemisprogrammide ja riiklike reformikavade samaaegne esitamine võimaldab ELil hinnata liikmesriikide majanduskasvu- ja eelarvestrateegiaid üheskoos ning käsitleda võimalikke riske, tasakaalunihkeid või kompromisslahendusi.
2. Euroopa Ülemkogu arutas komisjoni hindamisele tuginedes liikmesriikide väljapakutud poliitikat ja esitatud meetmeid. See on hea stardijoon, millelt jätkata Euroopa majanduse elavdamist, käsitleda eelarveprobleeme ja püüelda liikmesriikides ambitsioonikamate reformide läbiviimise suunas. Euroopa Ülemkogu märgib kõikide liikmesriikide kindlat otsust teha kõik, mis on vajalik stabiilsuse ja kasvu pakti täielikuks rakendamiseks. Liikmesriigid on teinud suuri edusamme Euroopa 2020. aasta tööhõive ja jätkusuutliku majanduskasvu strateegia peamiste eesmärkide saavutamiseks vajalike meetmete kindlaksmääramisel. Mõne eesmärgi suunas liigutakse, kuid teiste (tööhõive, energiatõhusus, teadus- ja arendustege-

vus, vaesus ja kolmanda taseme haridus) puhul tuleb teha lisapingutusi. Samuti tuleks pidada prioriteetseks tugeva makromajandusliku keskkonna tagamist, riigi rahanduse jätkusuutlikkuse taastamist, makromajanduse tasakaalunihete korrigeerimist ja finantssektori tugevdamist.

3. Euroopa Ülemkogu kinnitab nõukogu poolt heakskiidetud riigipõhised soovitud ning kutsub kõiki liikmesriike üles võtma neid arvesse oma siseriiklike eelarve- ja struktuurireformide alaste otsuste tegemisel ja käsitlema sellega seoses ilmnunud puudujääke.
4. Liikmesriikide jõupingutusi tuleb toetada Euroopa Liidu tasandi meetmetega, mille eesmärk on eelkõige vallandada Euroopa majanduskasvu ja töökohtade loomise täielik potentsiaal. Sellega seoses tuleks kiirendada tööd Euroopa 2020. aasta strateegia juhtalgatuste ja ühtse turu akti osas tulemuste saavutamiseks, keskendudes nõukogu poolt 30. mail 2011 kindlaksmääratud prioriteetidele. Eelkõige tuleb veelgi vähendada VKEde regulatiivset koormust ning, kui see on asjakohane, vabastada mikroettevõtjad teatavatest tulevikus vastuvõetavatest eeskirjadest või vähemalt kohaldada nende suhtes vähemranget režiimi. Sellega seoses tervitab Euroopa Ülemkogu komisjoni pühendumust hinnata tulevaste õigusaktide mõju mikroettevõtjatele ja vaadata läbi *acquis*, et teha kindlaks olemasolevad kohustused, mille täitmisest võib mikroettevõtjad vabastada. Euroopa

Ülemkogu leppis kokku, et nende küsimuste juurde tulakse tagasi 2011. aasta detsembri kohtumisel. Komisjonil palutakse samuti koostada juhised digitaalse ühtse turu lõplikuks väljakujundamiseks 2015. aastaks. Komisjoni kutsutakse üles esitama nende majanduskasvu edendavate valdkondade kohta 2011. aasta oktoobris aruanne, eesmärgiga teha edusamme 2012. aasta kevadel toimuva Euroopa Ülemkogu kohtumise ajaks.

5. Enamik laiendatud euroala paktis osalevatest liikmesriikidest on esitanud oma kohustused, mis kokku moodustavad rohkem kui 100 eri meedet¹. Need kohustused on heaks avasammuks pakti eesmärkide suunas liikumisel ning need tuleb nüüd liikmesriikides ellu viia. Riigipead ja valitsusjuhid tulevad pakti mõne teema juurde tagasi 2011. aasta detsembri kohtumisel enne järgmise Euroopa poolaasta algust.
6. Oma järgmiste kohustuste ettevalmistamisel tagavad osalevad liikmesriigid järgmise:
 - laiem ulatus: kohustused peaksid rohkem keskenduma majanduskasvu soodustavate reformide võimalikult kiirele rakendamisele, et parandada konkurentsivõimet, näiteks võrgupõhistes tööstusharudes ja teenustesektoris, ning rohkem tähelepanu tuleks pöörata finantsstabiilsuse tugevdamisele;
 - konkreetsem lähenemisviis: liikmesriigid peaksid püüdma teha oma tulevikukohustused nii konkreetseks ja mõõdetavaks kui võimalik, andes üksikasjalikku teavet kohustuste täitmise viisi ja aja kohta, et mõõta aja jooksul edusammude tegemist ja hõlbustada saavutuste võrdlemist teiste liikmesriikide ja Euroopa strateegiliste partneritega;
 - suurem ambitsioonikus: liikmesriigid peaksid teatama, kui nad on vastusena paktile algatanud tulevikku suunatud reformiprojekte, ja võtma arvesse parimaid tavasid;
 - maksupoliitika pragmaatiline koordineerimine: komisjoni ja osalevate liikmesriikide rahandusministreid kutsutakse üles andma 2011. aasta detsembriks aru maksupoliitika küsimuste teemal peetud struktureeritud arutelude edusammudest, eelkõige selleks, et tagada heade tavade vahetamine, vältida kahjulikke tavasid ning esitada ettepanekuid peetuste ja maksudest kõrvalehoitudumisega võitlemiseks. Kooskõlas paktiga on komisjon teinud ettepaneku ettevõtte tulumaksu ühtse konsolideeritud maksustamisbaasi kohta.

7. Liikmesriikide edusamme nõukogu riigipõhiste soovitude rakendamisel ja nende poolt pakti alusel võetud kohustuste täitmist hindab Euroopa Ülemkogu 2012. aasta märtsis komisjoni iga-aastase majanduskasvu analüüsi põhjal.
8. Doha voo lõpuleviimine võib oluliselt kiirendada majanduskasvu ja edendada konkurentsivõimet. Euroopa Ülemkogu kordab taas ELi pühendumust viia mitmepoolse süsteemi tugevdamiseks edasi kaubanduse liberaliseerimise ja eeskirjade kehtestamise protsessi ning oma valmisolekut analüüsida kõiki läbivõimalusi, et viia Doha voo lõpule, sealhulgas seoses vähim arenenud riikide prioriteetidega kooskõlas Doha mandaadiga.
9. Euroopa Ülemkogu poolt märtsis heakskiidetud **laiaulatuslik meetmepakett** on nüüd peaaegu tervenisti rakendatud. Kokkulepe saavutati Euroopa stabiilsusmehhanismi lepingu ja EFSFi muutmise osas. Liikmesriigid peaksid võtma kõik meetmed, mis on vajalikud selleks, et tagada ESMi lepingu ratifitseerimine enne 2012. aasta lõppu ja muudetud EFSFi kiire jõustumine. Märkimisväärselt edu on saavutatud majanduse juhtimise tugevdamist käsitleva seadusandliku paketi osas ja see peaks olema võimalik vastu võtta esimesel lugemisel. Pangandussektoris viiakse läbi stressitestid. On äärmiselt oluline, et stressitestid on täielikult usaldusväärsed ja läbipaistvad, et need viiakse läbi täielikus vastavuses Euroopa Pangandusjärelevalve metoodika ja suunistega ning et kõik osalejad tagavad kõrgeima kvaliteediga tulemuse. Tuleb kiiresti võtta kõik täielikult rahvusvahelistele standarditele vastavad vajalikud meetmed, et käsitleda stressitestide käigus ilmnunud mis tahes võimalikke pangandussektori haavatavaid aspekte.
10. Euroopa Ülemkogu tervitab Iirimaa edusamme reformikava elluviimisel, mis edeneb jõudsalt. Ülemkogu tervitab ka vastvalitud Portugali valitsuse kindlat lubadust oma reformikava täielikult ellu viia. Tuginedes pooltevahelisele üksmeelele reformide vajalikkuse suhtes, tagab reformikavade kindlakäeline elluviimine võla jätkusuutlikkuse ning toetab Iirimaa ja Portugali tagasipöördumist finantsturgudele.
11. Euroala riigipead ja valitsusjuhid kordavad, et kohustuvad tegema kõik vajaliku, et tagada kogu euroala finantsstabiilsus.
12. Euroala majanduse elavnemine edeneb jõudsalt ja on jõudnud jätkusuutlikule kindla kasvu teele. Euro aluseks on usaldusväärsed majanduse põhinäitajad ja me oleme äärmiselt rahul hinnastabiilsusega, mis on saavutatud alates euro kasutuselevõtust.
13. Kreeka puhul tunnustab Euroopa Ülemkogu viimase aasta jooksul tehtud olulisi edusamme, eelkõige eelarve

¹ Vt EUCO 24/11.

konsolideerimise valdkonnas. Ülemkogu tervitab Kreeka valitsuse jätkuvalt kindlat pühendumust kohandamiskava rakendamisel.

14. Euroopa Ülemkogu kutsub riigiasutusi üles jätkama otsusekindlalt vajalikke kohandusi, et viia riik jätkusuutliku arengu teele. Terviklik reformipakett, milles lepiti kokku komisjoniga ning koostöös Euroopa Keskpanga ja IMFiga, ning eelarvestrateegiat ja erastamist käsitlevate oluliste seaduste vastuvõtmine Kreeka parlamendis tuleb eelolevate päevade jooksul kiiresti lõpule viia. Pärast Kreeka valitsuse taotlust, mille tegi teatavaks Kreeka peaminister, saab selle alusel kehtestada põhinäitajad uue programmi jaoks, mida praeguse tava kohaselt toetavad ühiselt Kreeka euroala partnerid ja IMF ning mis võimaldab samas maksta juulis välja järgmise laenuosa, et rahuldada õigeaegselt Kreeka finantsvajadusi.
15. Euroala riigipead ja valitsusjuhid lepivad kokku, et vajalik täiendav rahastamine toimub nii ametlikest kui ka eraallikatest. Nad kiidavad heaks eurorühma 20. juunil valitud lähenemisviisi erasektori vabatahtliku kaasamise kohta, mis toimub lunastustähtjal Kreeka olemasoleva võla mitteametliku ja vabatahtliku pikendamise vormis, et märkimisväärselt vähendada iga-aastast vajaminevat rahastamist programmi raames, vältides samal ajal seda, et Kreeka jätab võlausaldajate ees kohustused valikuliselt täitmata.
16. Euroala riigipead ja valitsusjuhid kutsuvad rahandusministreid üles viima lõpule töö kõigi lahendamata elementidega, et võimaldada teha vajalikud otsused juuli alguseks.
17. Euroopa Ülemkogu kutsub kõiki Kreeka parteisid üles toetama programmi põhieesmärke ja peamisi poliitilisi meetmeid, et tagada nende range ja ladus elluviimine. Kreekas vajalike reformide kestust, ulatust ja laadi arvestades on edu saavutamise eelduseks rahvuslik ühtsus.
18. Euroopa Ülemkogu tervitab komisjoni kavatsust tõhustada sünergiat laenuprogrammi ja ELi fondide vahel. Euroopa Ülemkogu toetab kõiki jõupingutusi, mis on suunatud sellele, et parandada Kreeka suutlikkust kasutada ELi fondide vahendeid, et ergutada majanduskasvu ja suurendada tööhõivet. Seda saab teha, keskendades vahendid konkurentsivõime parandamisele ja uute töökohtade loomisele. Lisaks tervitab ja toetab Euroopa Ülemkogu komisjoni poolt koostöös liikmesriikidega koostatavat terviklikku programmi Kreekale antava tehnilise abi kohta.
19. Riigipead ja valitsusjuhid on teadlikud jõupingutustest, mis kohandamismeetmed toovad endaga kaasa Kreeka kodanikele, ning on veendunud, et need ohvrid on majanduse elavdamiseks mõõdapääsmatud ning aitavad kaasa riigi tulevasele stabiilsusele ja heaolule.

II. RÄNNE

20. Aluslepingus sätestatud isikute vaba liikumine on üks Euroopa integratsiooni kõige ilmsem ja edukam saavutus ning ühtlasi on see põhivabadus. Poliitiliste suuniste andmist ja koostööd Schengeni alal tuleb veelgi tugevdada, edendades vastastikust usaldust liikmesriikide vahel, kes on võrdsel määral vastutavad selle eest, et kõiki Schengeni eeskirju kohaldataks tõhusalt kooskõlas kokkulepitud ühiste standarditega ning aluspõhimõtete ja nõuetega. Euroopa välispiire tuleb tõhusalt ja sidusalt hallata, tuginedes ühisele vastutusele, solidaarsusele ja tihedamale praktilisele koostööle.
 21. Kooskõlas nõukogu 9.–10. juuni 2011. aasta järeldustega tuleks ühiste eeskirjade jõustamist, eelkõige Schengeni hindamissüsteemi kaudu, veelgi täiustada ja tõhustada, et tulevastele väljakutsetele oleks võimalik tõhusalt reageerida. Selle tagamiseks läheb vaja tõhusat ja usaldusväärset seire- ja hindamissüsteemi. Tulevane Schengeni hindamissüsteem annab võimaluse ELi *acquis* l põhinevaid kriteeriume tugevdada, kohandada ja laiendada. Hindamine peaks olema ELi-põhine ja kaasama liikmesriikide, komisjoni ja pädevate ametite eksperte. Komisjoni kutsutakse üles hindamise tulemustest korrapäraselt aru andma ning esitama vajaduse korral ettepanekuid, et võtta meetmeid tuvastatud puudujääkidele reageerimiseks.
 22. Tuleks kasutusele võtta mehhanism, mille abil reageerida erakorralistele olukordadele, mis ohustavad Schengeni koostöö üldist toimimist, ilma et see kahjustaks isikute vaba liikumise põhimõtet. See peaks koosnema mitmest meetmest, mida tuleks kohaldada järk-järgult, diferentseeritult ja koordineeritult, et abistada liikmesriike, kes seisavad silmitsi tugeva survega nende välispiiridel. Nende meetmete hulka võiksid kuuluda kontrollkõlastused, tehniline ja finantsabi, samuti Frontexi-poolne abi, koordineerimine ja sekkumine.
- Kõige viimase võimalusena võiks sellise mehhanismi raames võtta kasutusele kaitseklausli, et lubada erakorraliselt sisepiiridel kontrolli taaskehtestamist, kui olukord on tõesti kriitiline ja liikmesriik ei suuda enam täita oma Schengeni eeskirjade alusel võetud kohustusi. Selline meede tuleks võtta kindlaksmääratud objektiivsete kriteeriumide ja ühise hinnangu alusel ning see peaks olema rangelt piiratud kohaldamisala ja -ajaga, võttes arvesse vajadust suuta reageerida kiireloomulistel juhtudel. See ei mõjuta nende isikute õigusi, kellel on aluslepingute kohaselt õigus vabalt liikuda.

Komisjoni kutsutakse üles esitama septembris sellise mehhanismi ettepaneku.

23. Välispiiri kontrolli ja valvamise eest vastutavad liikmesriigid, kes seda ülesannet täites tegutsevad ühtlasi kõikide liikmesriikide ühistes huvides. Selleks et tagada Euroopa välispiiri tõhus haldamine ja kõikjal samade standardite kohaldamine, tuleb kõiki asjakohaseid instrumente kasutada optimaalselt, neid vajaduse korral kohandades. Prioriteedina arendatakse edasi Euroopa piiride valvamise süsteemi, et käivitada see 2013. aastal ja et võimaldada liikmesriikide piirivalvega tegelevatel asutustel jagada operatiivteavet ja parandada koostööd.
24. Nendele jõupingutustele saab samuti kaasa aidata, kui viia kiiresti edasi tööd nn arukate piiridega, et tagada uute tehnoloogiate kasutamine piirikontrolli väljakutsetele vastamiseks. Eelkõige tuleks kasutusele võtta riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteem ning registreeritud reisijate programm. Euroopa Ülemkogu tervitab kokkuleppele jõudmist määruse ettepanekus, millega asutatakse ametõiguse, vabaduse ja turvalisuse valdkonna suuremahuliste IT-süsteemide operatiivjuhtimiseks.
25. Frontexi ja teiste asutuste toimimist tuleb pidevalt jälgida, tagamaks nende suutlikkus osutada liikmesriikidele jätkuvalt abi välispiiride haldamisel, ebaseadusliku sisserändega võitlemisel ja pagulastega ümberkäimisel. Frontex teeb koostööd asjaomaste kolmandate riikidega. Euroopa Ülemkogu tervitab kokkuleppele jõudmist Frontexi määruse läbivaatamise osas, mis parandab kõnealuse agentuuri operatiivsuutlikkust. Kooskõlas Stockholmi programmiga arendatakse edasi liikmesriikide piirivalveteenistuste koostöö raamistikku, eelkõige edendades ühiskoolituste läbiviimist ning suutlikkuse ja standardite jagamist. Komisjonil palutakse tihedas koostöös Frontexiga pakkuda käesoleva aasta lõpuks välja ideid selles osas edasi tegutsemiseks.
26. Märkides ära mõne liikmesriigi praegust rasket olukorda, kinnitab Euroopa Ülemkogu taas vajadust näidata üles tõelist ja praktilist solidaarsust rändevõogudest kõige rohkem mõjutatud liikmesriikidega. EL ja liikmesriigid annavad olukorra muutudes jätkuvalt vajalikku operatiiv- ja finantsabi, tuginedes nõukogus 11. aprillil 2011 kokku lepitud meetmetele. Selleks et jätkata nende liikmesriikide toetuseks mõeldud tegevust ja seda vajaduse korral hoogustada, eraldatakse vajalikud rahalised vahendid ning tehnilised ja inimressursid. Euroopa Ülemkogu tervitab katseprojekti vabatahtlikku laiendamist rahvusvahelise kaitse saajatele Maltal. Ülemkogu jääb ootama komisjoni teatist ELi-sisese solidaarsuse kohta, mis esitatakse hiljem käesoleval aastal.
27. Turvalises keskkonnas toimuva liikumise juhtimiseks läheb vaja järjekindlat ja strateegilist poliitikat. Eesmärgiks peab olema käsitleda rände algpõhuseid struktuurilisel tasandil. Selleks kujundatakse Euroopa naabruspoliitika raamistikus välja partnerlused ELi lõuna- ja idapoolsete naaberriikidega.
28. Esimese sammuna, nagu pakkus välja komisjon oma hiljutises teatises, alustatakse nende riikidega laiaulatuslikku struktureeritud dialoogi rände, liikuvuse ja julgeoleku teemal, eesmärgiga tagada reaalsed hüved nii neile riikidele kui Euroopa Liidule. Selliseid dialooge tuleks alustada võimalikult kiiresti nende partnerriikidega, kes suudavad ja soovivad nende küsimustega konstruktiivselt tegeleda. Liikuvuspartnerlus diferentseeritakse vastavalt iga partnerriigi saavutustele, selles lepatakse kokku iga partnerriigiga eraldi, selle tingimuseks on jõupingutuste ja edusammude tegemine igas valdkonnas (ränne, tagasivõtmine, liikuvus ja julgeolek) ning sellega nähakse ette tõhus seiremehhanism. Tuleks otsida võimalusi, kuidas suurendada nende valdkondade rahastamist olemasoleva rahastamispaketi piires.
29. Komisjonil palutakse esitada rände suhtes võetud üldise lähenemisviisi hinnang, võttes suuna järjepidevamale, süstemaatilisele ja strateegilisemale poliitikaraamistikule seoses meie suhetega kõigi asjaomaste kolmandate riikidega ning lisades konkreetsed ettepanekud liidu peamiste partnerluste arendamiseks, pidades esmatähtsaks liidu naabruskonda tervikuna.
30. Euroopa varjupaigapoliitika on hiljutiste arengute tulemusena sattunud surve alla. Kaitset vajavate inimeste jaoks on tarvis õiguslikult turvalisi ja tõhusaid varjupaigamenetlusi. See omakorda eeldab ELi selle valdkonna *acquis'* täielikku rakendamist. Väga oluline on kujundada 2012. aastaks lõplikult välja Euroopa ühine varjupaigasüsteem, mis põhineb kõrgetel kaitsestandarditel, ning õiglasel ja tõhusal menetlused, mis suudavad hoida ära kuritarvitusi ja võimaldavad varjupaigataotlusi kiiresti läbi vaadata, et tagada süsteemi jätkusuutlikkus. Komisjoni poolt hiljuti esitatud muudetud ettepanekud varjupaigamenetluste direktiivi ja vastuvõtutingimuste direktiivi kohta peaksid moodustama uue aluse, et alustada läbirääkimisi Euroopa ühise varjupaigasüsteemi kahe olulise põhielemendi üle. Muudatused ei tohiks innustada inimesi esitama põhjendamatuid nõudeid ega tohiks põhjustada liikmesriikide üldkulude suurenemist. Neid läbirääkimisi tuleks nüüd hoolikalt jätkata, tuginedes tasakaalustatud üldisele lähenemisviisile, mis hõlmab kõiki esitatud ettepanekuid, et saavutada eespool esitatud peaesmärgid.

III. HORVAATIA

31. Euroopa Ülemkogu tunnustab Horvaatiat intensiivsete jõupingutuste eest, mille tulemusena on ühinemisläbirääkimised jõudnud lõppetappi. Allesjäänud läbirääkimispea-

tükide käimasolev läbivaatamine nõukogu poolt toimub täielikus vastavuses range tingimuslikkusega ja kooskõlas läbirääkimisraamistikuga. Arvestades tehtud edusamme ja komisjoni positiivset hinnangut, kutsus Euroopa Ülemkogu nõukogu üles tegema kõiki vajalikke otsuseid, et viia Horvaatiaga peetavad ühinemisläbirääkimised lõpule 2011. aasta juuni lõpuks, tuginedes hiljuti komisjoni poolt esitatud ühiste seisukohtade eelnõudele, eesmärgiga allkirjastada ühinemisleping enne aasta lõppu. Horvaatia peaks jätkama oma reformipüüdlusi sama intensiivselt, eelkõige kohtusüsteemi ja põhiõiguste osas, et tal oleks võimalik asuda ühinemise kuupäevast alates täielikult täitma liikmesusega kaasnevat kohustusi. Nimetatud reformipüüdluste üle ühinemiseelset ajal toimuv järelevalve annab vajaliku kindluse Horvaatiale ja praegustele liikmesriikidele. Nõukogu võib komisjoni ettepaneku põhjal võtta kvalifitseeritud hääleteenamusega kõik asjakohased meetmed.

32. Need arengud annavad uue hoo Lääne-Balkani riikide ELi-suunalistele väljavaadetele, eeldusel et kõnealused riigid jätkavad reformiteel. Euroopa Ülemkogu tuleb selle teema juurde tagasi oma 2011. aasta detsembri kohtumisel. Sellega seoses tervitab ülemkogu Ratko Mladići vahistamist ja Haagi kohtusse saatmist, mis on positiivseks sammuks rahvusvahelise õiguse ning samuti Serbia ELi-suunalise väljavaate jaoks.

MUUD KÜSIMUSED

Euroopa Ülemkogu:

- nimetas Mario DRAGHI Euroopa Keskpannga presidendiks, ametiajaga 1. november 2011 – 31. oktoober 2019;
- võttis vastu avalduse ELi lõunapoolsete naaberriikide kohta (lisa); kinnitas uue lähenemisviisi suhetele Euroopa Liidu naaberriikidega, nagu see on välja toodud nõukogu 20. juuni 2011. aasta järelkõne, ning rõhutas 29. ja 30. septembril 2011 Varssavis toimuva idapartnerluse tippkohtumise tähtsust;
- kinnitas ELi Doonau piirkonna strateegia ja kutsus kõiki asjaosalisi üles seda viivitamata rakendama, nagu on öeldud nõukogu 13. aprilli 2011. aasta järelkõne; liikmesriike kutsutakse üles jätkama koostöö komisjoniga tööd võimalike tulevaste makropiirkondlike strateegiatega, eelkõige seoses Aadria ja Joonia mere piirkonnaga;
- võttes arvesse selle suurt tähtsust, kinnitas eesistujariigi aruande romade kaasamise kohta ja kutsus üles kiiresti rakendama 2011. aasta lõpuks nõukogu 19. mai 2011. aasta järelkõne, mis puudutavad romasid käsitlevate riiklike integratsioonistrateegiate ELi raamistikku aastani

2020, eelkõige seoses liikmesriikide riiklike romade kaasamise strateegiate ettevalmistamise, ajakohastamise või edasiarendamisega või integreeritud poliitikameetmete kogumiga liikmesriikide romade olukorra parandamist käsitleva laiema sotsiaalse kaasatuse poliitika raames;

- tervitas ELi arenguabi eesmärkide aastaaruannet, märkides, et kuigi EL on 2010. aastal endiselt ülekaalukalt suurim abiandja maailmas, ei ole 2010. aastaks seatud ühist vaheeesmärki saavutatud; kinnitas oma lubadust saavutada 2005. aasta juuni järelkõne esitatud arenguabi eesmärgid 2015. aastaks.

LISA

AVALDUS ELI LÕUNAPOOLSETE NAABERRIIKIDE KOHTA

1. Euroopa Ülemkogu kinnitab vastavalt 11. märtsil ja 25. märtsil 2011 vastu võetud avalduses ja järelkõne ELi lõunapoolsete naaberriikide kohta kindlaksmääratud põhimõtteid ja eesmärgi. Ülemkogu tervitab kõrge esindaja ja Euroopa Komisjoni 25. mail 2011 avaldatud ühisteatist „Uus lähenemisviis muutuvale naabrusele”. Ülemkogu kiidab täielikult heaks 20. juunil 2011. aastal vastu võetud nõukogu järelkõne Euroopa naabrusepoliitika kohta ning kutsus üles tegema kiireid edusamme konkreetsete meetmete rakendamisel kooskõlas nõukogus kokku lepitud põhimõtete ja eesmärkidega.
2. Euroopa Ülemkogu tervitab G8 toetust Euroopa lõunapoolsete naaberriikide demokraatlikele ümberkorraldustele. Ülemkogu toonitab taas Vahemere Liidu olulisust ning seda, kui tähtis on nimetatud liidu raames kiiresti käivitada konkreetsete ja oluliste projektid.
3. Euroopa Ülemkogu tervitab samme, mida praegu astutakse piirkonnas demokraatlike ümberkorralduste tegemiseks, eelkõige Egiptuses ja Tuneesias. Ülemkogu tunnustab Maroko uue põhiseaduse peamiste komponentide teatavastegemist, tervitab uuenenud toetust poliitilistele reformidele, sealhulgas põhiseaduse läbivaatamisele Jordaanias, ning märgib positiivselt ära erakorralise seisukorra lõpetamise ja kavandatud põhiseaduse reformi Alžeerias. Ülemkogu rõhutab vajadust kaasatuse ja dialoogi järele reformiprotsessis ning jälgib tähelepanelikult kõnealuste reformide rakendamist.
4. Euroopa Ülemkogu kinnitab oma täielikku toetust ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsioonidele 1970 ja 1973 Liibüa kohta ning ELi liikmesriikide poolt nende rakendamiseks

tehtavatele jõupingutustele. Ülemkogu kiidab täielikult heaks 20. juunil 2011. aastal vastu võetud nõukogu järeldused Liibüa kohta ning kordab oma üleskutset Gaddafle viivitamata võimust loobuda. Liibüa demokraatlik ümberkorraldamine on jätkuvalt Euroopa Liidu esmane huvi. Euroopa Ülemkogu rõhutab rahvusliku üleminekunõukogu olulist rolli selles protsessis Liibüa rahva püüdluste esindajana.

5. Euroopa Ülemkogu mõistab kõige karmimalt hukka jätkuvad repressioonid ning lubamatu ja šokeeriva vägivalda, mida Süüria režiim jätkuvalt kasutab oma kodanike vastu. Ülemkogu märgib sügava murega teateid Süüria sõjaväe tegevusest Türgi piiri lähedal Khirbet al-Jouzis ja kordab varasemaid üleskutsesid ilmutada maksimaalset vaoshoitust. Valides lubatud ulatuslike reformide asemel repressioonide tee, seab režiim kahtluse alla oma seaduslikkuse. Tsiiviilelanikkonna vastu suunatud kuritegude ja vägivalda toimepanijad võetakse vastutusele. Kiites heaks nõukogu 20. juunil 2011 vastu võetud järeldused Süüria kohta, tervitab Euroopa Ülemkogu uute sanktsioonide vastuvõtmist. Samuti toetab ülemkogu täiel määral diplomaatilisi jõupingutusi, mille eesmärk on tagada, et ÜRO Julgeolekunõukogu saaks täita oma ülesannet ja adekvaatselt reageerida Süüria olukorrale.
6. Euroopa Ülemkogu tunneb jätkuvalt muret olukorra pärast Jeemenis ja kutsub kõiki pooli tungivalt üles lõpetama vägivalda, austama inimõigusi ja pidama kinni alalisest relvarahust ning tervitab asepresidendi sellekohast lubadust. Ülemkogu kordab pakilist vajadust korrakohase ja kaasava ülemineku järele kooskõlas Pärsia lahe koostöönõukogu algatusega. Euroopa Ülemkogule teeb muret protsess, mis ümbritseb kohtupidamist opositsiooni liikmete üle

ja nende süüdimõistmist Bahreinis. Ülemkogu innustab Bahreini tagama inimõiguste ja põhivabaduste täieliku austamise.

7. Euroopa Ülemkogu märgib, et olukord Gazas on endiselt murettekitav. Humanitaarabi saatmine Gaza elanikkonnale peaks toimuma kooskõlas asjakohase raamistiku ja ÜRO otsustega ning selle käigus tuleks hoiduda inimelude ohtu seadmisest.
8. Araabiamaades toimuvad põhjalikud muudatused rõhutavad vajadust edendada Lähis-Ida rahu protsessi ja ületada praegune ummikseis, pidades samas kinni eelnevatest kokkulepetest ja kohustustest. Euroopa Ülemkogu kutsub kõiki pooli üles alustama kiiresti läbirääkimisi. Vaid otsekõneluste taasalustamine võiks anda reaalse võimaluse kohapealse olukorra parandamiseks, viies püsiva ja tervikliku lahenduseni. Euroopa Ülemkogu tunnustab ELi liikmesriikide ja kõrge esindaja sellekohaseid jõupingutusi ning tervitab president Barack Obama hiljutisi ettepanekuid kooskõlas eelnevate ELi seisukohtadega. Euroopa Ülemkogu toetab täielikult kõrge esindaja nelikule esitatud üleskutset luua kiiresti usaldusväärne väljavaade rahu protsessi taaskäivitamiseks. Euroopa Ülemkogu kutsub kõiki pooli üles hoiduma ühepoolsetest sammudest, mis ei soodusta tervikliku lahenduse saavutamist. Ülemkogu toetab ka algatust korraldada Pariisis konverents, et pakkuda majanduslikku toetust Palestiina riigi rajamiseks taasalgatatud rahu protsessi raames. Euroopa Ülemkogu väljendab sügavat muret Gilad Shaliti saatuse pärast, kelle vangistamine Hamasi poolt on selgelt vastuolus üldise rahvusvahelise humanitaarõigusega. Euroopa Ülemkogu nõuab Gilad Shaliti vangistamise viiendal aastapäeval tema viivitamatut vabastamist.

Euroala liikmesriikide riigipeade ja valitsusjuhtide avaldus,

21. juuli 2011

Kinnitame oma pühendumust eurole ja sellele, et teeme kõik vajaliku kogu euroala ja selle liikmesriikide stabiilsuse tagamiseks. Kinnitame samuti oma otsusekindlust euroala lähenemise, konkurentsivõime ja juhtimise tugevdamisel. Alates riigivõlakriisi algusest on võetud olulisi meetmeid euroala stabiliseerimiseks, eeskirjade reformimiseks ning uute stabiliseerimisvahendite väljatöötamiseks. Euroala majanduse elavnemine edeneb jõudsalt ja euro aluseks on usaldusväärsed majanduse põhinäitajad. Kuid väljakutsed, millega tuleb tegeleda, on näidanud vajadust kaugeleulatuvamate meetmete järele.

Täna leppisime kokku järgmistes meetmetes:

Kreeka:

1. Tervitame Kreeka valitsuse võetud meetmeid riigi rahanduse stabiliseerimiseks ja majanduse reformimiseks ning Kreeka parlamendi poolt hiljuti vastu võetud uut meetmete paketti, sealhulgas erastamise meetmeid. Need on pretendentid, kuid vajalikud jõupingutused Kreeka majanduse tagasitoomiseks jätkusuutliku majanduskasvu teele. Me teame, mida kõnealused kohandusmeetmed toovad kaasa Kreeka kodanikele ning oleme veendunud, et need ohvrid on hädavajalikud majanduse elavdamiseks ja aitavad saavutada riigi edaspidist stabiilsust ja heaolu.
2. Lepime kokku toetada uut Kreekale suunatud programmi ning katta koos IMFi ja erasektori vabatahtliku panusega täielikult rahastamisvajaduse. Ametlik rahastamissumma kokku on hinnanguliselt 109 miljardit eurot. Selle programmi abil kavandatakse eelkõige madalamate intressimäärade ja pikemate tagasimaksetähtaegade kaudu otsustavalt parandada Kreeka võla jätkusuutlikkust ning refinantseerimisprofili. Me kutsume IMFi üles jätkuvalt panustama uue Kreeka programmi rahastamisse. Kasutame EFSFi rahastamisvahendina niipea kui võimalik järgmise väljamakse puhul. Jälgime väga tähelepanelikult programmi ranget elluviimist regulaarse hinnangu alusel, mille komisjon koostab koostöös EKP ja IMFiga.
3. Oleme otsustanud pikendada Kreekale antavate EFSFi tulevaste laenude tagasimaksetähtaegu maksimaalsel võimalikul määral praegusel 7,5 aastalt kuni minimaalselt 15 aastani ning kuni 30 aastani kümneaastase maksepuhkusega. Sellega seoses tagame kohase programmi järgse järelevalve. Anname EFSFi laene intressimääradega, mis on võrdsed maksebilansi toetussüsteemi intressimääradega (mis on praegu ligikaudu 3,5%), mis jäävad EFSFi rahastamiskulude lähedale, ent ei ole neist väiksemad. Otsustasime samuti pikendada olulisel määral olemasoleva Kreeka rahastamisvahendi tagasimaksetähtaegu. Sellele lisandub

mehhanism, mis tagab kohased stiimulid programmi rakendamiseks.

4. Kutsume üles rakendama Kreekas laiaulatuslikku kasvu- ja investeerimisstrateegiat. Tervitame komisjoni otsust luua rakkerühm, kes töötab koos Kreeka ametiasutustega selle nimel, et suunata struktuurifondid konkurentsivõime ja kasvu, töökohtade loomise ja koolituse valdkondadesse. Selle eesmärgi saavutamiseks ja Kreeka majanduse taaselavdamiseks kasutame ELi vahendeid ja selliseid institutsioone nagu EIP. Liikmesriigid ja komisjon võtavad viivitamata kasutusele kõik vajalikud vahendid erakorralise tehnilise abi andmiseks eesmärgiga aidata Kreekal oma reforme rakendada. Komisjon esitab selles osas tehtud edusammude kohta aruande oktoobris.
5. Finantssektor on näidanud üles valmisolekut toetada Kreekat vabatahtlikkuse alusel erinevate valikuvõimaluste kaudu, millega tugevdatakse veelgi üldist jätkusuutlikkust. Erasektori netopanus on hinnanguliselt 37 miljardit eurot¹. Krediidikvaliteeti parandatakse tagatiste kvaliteedi tugevdamiseks, selleks et võimaldada nende jätkuvat kasutamist Kreeka pankade juurdepääsu tagamiseks eurosüsteemi likviidsusoperatsioonidele. Tagame vajaduse korral vajalikud vahendid Kreeka pankade rekaptaliseerimiseks.

Erasektori osalemine:

6. Seoses meie üldise lähenemisega erasektori osalemisele euroalal soovime osutada selgelt sellele, et Kreeka puhul on vaja erakorralist ja ainulaadset lahendust.
7. Kõik ülejäänud euroala riigid kinnitavad pühalikult oma paindumatut otsusekindlust täita täielikult omaenda individuaalseid võlakohustusi ja kõiki oma kohustusi seoses jätkusuutliku riigi rahanduse tingimustega ja struktuurireformidega. Euroala riigipead ja valitsusjuhid toetavad täielikult seda otsusekindlust, kuna kõigi nende võetud võlakohustuste usaldusväärsus on otsustav element kogu euroala finantsstabiilsuse tagamisel.

Stabiliseerimisvahendid:

8. Et parandada EFSFi ja Euroopa stabiilsusmehhanismi tõhusust ja tegeleda probleemide edasikandumisega,

¹ Võttes arvesse krediidikvaliteedi parandamise kulusid aastatel 2011–2014. Lisaks sellele lisandub võla tagasiostuprogrammiga 12,6 miljardit eurot, mis tõstab kogusumma 50 miljardile eurole. Aastateks 2011–2019 on erasektori osalemise netopanus kokku hinnanguliselt 106 miljardit eurot.

lepime kokku kõnealuste vahendite paindlikkuse suurendamises asjakohastel tingimustel, võimaldades neil:

- tegutseda ettevaatusprogrammi alusel;
- rahastada finantseerimisasutuste rekapiitalseerimist valitsustele antavate laenude kaudu, kaasa arvatud programmiga mitte hõlmatud riikides;
- sekkuda teistele turgudele, tuginedes EKP analüüsile, milles tunnistatakse erakorraliste finantsturu tingimuste ja finantsstabiilsust ohustavate riskide olemasolu, ja EFSFi / Euroopa stabiilsusmehhanismi liikmesriikide ühisel kokkuleppel vastu võetud otsusele, et vältida probleemide edasikandumist.

Alustame niipea kui võimalik vajalikke menetlusi kõnealuste otsuste rakendamiseks.

9. Vajaduse korral sõlmitakse tagatiskokkulepe, et katta euroala liikmesriikidele nende poolt EFSFi antavatest tagatistest tulenev risk.

Eelarve konsolideerimine ja majanduskasv euroalal:

10. Oleme kindlad oma otsuses jätkata riikidele programmide alusel toetuse andmist, kuni riigid on taastanud turule juurdapääsu, tingimused et asjaomased riigid kõnealuseid programme edukalt rakendavad. Tervitame Iirimaa ja Portugali otsusekindlust nende programmide rangel rakendamisel ja kordame oma tugevat pühendumust nende programmide edule. EFSFi laenuintressimäärasid ja tagasimaksetähtaegu, milles me Kreeka puhul kokku leppisime, kohaldatakse ka Portugali ja Iirimaa suhtes. Sellega seoses märgime Iirimaa valmisolekut osaleda konstruktiivselt ettevõtte tulumaksu ühtse konsolideeritud maksustamisbaasi direktiivi eelnõu üle peetavates aruteludes ja maksupoliitika küsimusi käsitlevates struktureeritud aruteludes laiendatud euroala pakti raames.
11. Kõik euroala liikmesriigid järgivad rangelt kokkulepitud eelarve-eesmärke, suurendavad konkurentsivõimet ja käsitlevad makromajanduslikke tasakaalustamatusi. Kõigis riikides, välja arvatud programmiga hõlmatud riikides,

viiakse valitsemissektori eelarvepuudujääk alla 3% hiljemalt 2013. aastaks. Sellega seoses tervitame Itaalia valitsuse poolt hiljuti esitatud eelarvepaketti, mis võimaldab Itaalia viia oma eelarvepuudujäägi alla 3% 2012. aastal ning saavutada eelarvetasakaal 2014. aastal. Samuti tervitame Hispaania poolt ellu viidud ambitsioonikaid eelarve- ja rahandusvaldkonna ning struktuurireforme. Pankade stressitestide tulemuste järelmeetmena tagavad liikmesriigid pankadele asjakohased kaitsemehhanismid.

12. Viime ellu juunis vastu võetud soovitusel reformide kohta, mis kiirendavad meie majanduskasvu. Kutsume komisjoni ja Euroopa Investeerimispanka üles suurendama laenuprogrammide ja ELi vahendite koosmõju kõigis riikides, kes saavad ELi-IMFi abi. Toetame kõiki jõupingutusi, mille eesmärk on parandada nende suutlikkust kasutada ELi vahendeid, selleks et stimuleerida majanduskasvu ja tööhõivet, sealhulgas kaasrahastamismäärade ajutise suurendamise kaudu.

Majanduse juhtimine:

13. Kutsume üles viima kiiresti lõpule töö stabiilsuse ja kasvu pakti tugevdamist ja uut makromajanduslikku järelevalvet käsitleva õigusaktide paketi. Euroala liikmed toetavad täielikult eesistujariiki Poolat, et jõuda Euroopa Parlamendiga kokkuleppele pakti ennetavate sätete hääletamiseskirjade osas.
14. Pühendume eelarveraamistike direktiivis ette nähtud riiklike eelarveraamistike kehtestamisele 2012. aasta lõpuks.
15. Oleme ühel meelel, et tuginemist väliste krediidireitingutele ELi õigusraamistikus tuleks vähendada, võttes arvesse komisjoni hiljutisi sellesuunalisi ettepanekuid, ning jääme ootama komisjoni ettepanekuid krediidireitinguagentuuride kohta.
16. Kutsume Euroopa Ülemkogu eesistujat üles tegema komisjoni presidendi ja eurorühma esimehega tihedalt konsulteerides oktoobriks konkreetsed ettepanekud selle kohta, kuidas parandada töömeetodeid ja tõhustada kriisijuhtimist euroalal.

EUROOPA ÜLEMKOGU, 23. OKTOOBER 2011

JÄRELDUSED

Lisaks viivitamatut lahendamist vajavate finantskriisi probleemide käsitlemisele on väga tähtis intensiivistada jõupingutusi jätkusuutliku ja töökohti loova majanduskasvu tagamiseks. Eelarve konsolideerimine ja võla vähendamine on ülimalt olulised, selleks et tagada riigi rahanduse usaldusväärsus ja taastada usaldus. Samal ajal tuleb juba praegu kindlameelselt tegutseda majanduse tugevdamiseks lühemas perspektiivis. Seepärast on Euroopa Liidu jaoks väga tähtis viia ellu kõiki Euroopa 2020. aasta strateegia aspekte. Liikmesriigid kiirendavad struktuurireforme kooskõlas Euroopa poolaasta raames tehtud soovitustega. Sellel taustal määras Euroopa Ülemkogu täna kindlaks mitmed esmatähtsad tegevused, mida tuleks kiiremas korras püüda ellu viia, kuna nendel on märkimisväärne mõju töökohtade loomisele ja majanduskasvule lühikeses ja keskpikas perspektiivis. Ülemkogu kutsus samuti üles pöörama rohkem tähelepanu Euroopa Liidu välispoliitika majanduskasvu soodustavatele aspektidele, et tagada välistegevuse maksimaalne panus Euroopa majanduskasvu ning luua tingimused rohkemate välisinvesteeringute ligimeelitamiseks. Euroopa Ülemkogu määras kindlaks liidu seisukoha G20 tippkohtumiseks, seades esikohale finantsstabiilsuse säilitamise ja majanduskasvu taastamise. Ülemkogu arutas ka ettevalmistusi Durbanis kliimakonverentsiks, rõhutades vajadust võtta ambitsioonikaid meetmeid, et saavutada üldine ja laiaulatuslik õiguslikult siduv raamistik 2012. aasta järgseks perioodiks.

* * *

I. MAJANDUSPOLIITIKA

1. Tuginedes komisjoni aruandele majanduskasvu edendavate valdkondade kohta ning 6. oktoobril 2011 toimunud majanduskasvu allikate teemalise poliitikakonverentsi tulemustele, määras Euroopa Ülemkogu kindlaks mõningad prioriteetsed meetmed, mis tuleb ELi siseses majanduspoliitikas lühikese aja jooksul ellu viia, et saavutada arukas, jätkusuutlik, kaasav ja keskkonnasäästlik majanduskasv.
 - a) Ühtsel turul on võtmeroll majanduskasvu ja tööhõive tagamisel. Tuleb teha kõik jõupingutused, et jõuda 2012. aasta lõpuks kokkuleppele ühtse turu aktis ettenähtud 12 esmatähtsa ettepaneku osas, seades kõrgeimaks prioriteediks need, millest on enim kasu majanduskasvule ja töökohtade loomisele. Teenuste direktiivi täielik rakendamine toob samuti suurt majanduslikku tulu. Liikmesriigid peaksid viima teenuste direktiivi rakendamise lõpule selle aasta lõpuks ning tagama ühtsete kontaktpunktide täieliku toimivuse ja majandustegevuses osalejate igakülgse teavitamise direktiivi pakutavatest uutest võimalustest. Komisjon esitab selle kohta aruande 2011. aasta lõpuks.
 - b) Euroopa Ülemkogu kutsus komisjoni üles esitama kiiresti tegevuskava digitaalse ühtse turu rajamise lõpuleviimise kohta 2015. aastaks, pidades sealjuures esmatähtsaks ettepanekuid, mille eesmärk on edendada täielikult integreeritud digitaalse ühtse turu väljakujunemist e-kaubanduse ja *online*-teenuste piiriülese kasutamise lihtsamaks muutmise kaudu. Erilist tähelepanu tuleks pöörata sellele, et tagada kiire edu digitaalarengu tegevuskavas seatud lairibaühenduse eesmärkide saavutamisel, hõlbustada turvalist elekt-

- roonilist isikutuvastamist ja autentimist ning ajakohastada Euroopa autoriõiguse korda, selleks et tagada ELi konkurentsieelis ja võimaldada uute ärimudelite kasutuselevõttu, tagades samas intellektuaalomandi õiguste kaitse kõrge taseme ja võttes arvesse kultuurilist mitmekesisust. Euroopa Ülemkogu kutsus üles jõudma kiiresti kokkuleppele raadiospektripoliitika programmi suhtes.
- c) Tuleb säilitada hoog halduskoormuse vähendamise 2007. aasta tegevuskava rakendamisel, et saavutada eesmärk vähendada halduskoormust 2012. aastaks 25%; kiiremaid edusamme tuleks teha raamatupidamise aastaaruannete, äriühinguõiguse, maksustamise ja tolliküsimuste osas. Euroopa Ülemkogu kutsus üles võtma kiiresti vastu lihtsustamissettepanekud, mis on praegu nõukogus ja parlamendis menetlemisel.

Komisjoni kutsutakse üles tegema täiendavaid jõupingutusi, selleks et vähendada üldist regulatiivset koormust, eelkõige VKEde jaoks, pakkudes sealhulgas välja konkreetseid töömeetodid aruka reguleerimise tegevuskava kontekstis. Komisjon on lubanud hinnata tulevaste määruste mõju mikroettevõtjatele ning viia läbi *acquis'* sõelumise, et määrata kindlaks olemasolevad kohustused, millest mikroettevõtjad võiks vabastada. Euroopa Ülemkogu jääb ootama komisjoni tulevast aruannet, et tulla nende teemade juurde tagasi oma 2011. aasta detsembri kohtumisel.
 - d) Liikmesriigid tagavad riigipõhiste soovitude täieliku kajastamise oma siseriiklikes otsustes eelarvepoliitika ja struktuurireformide kohta, arvestades soovitude suurt tähtsust riigi rahanduse jätkusuutlikkuse ning töökohtade loomise ja majanduskasvu jaoks. Euroopa Ülemkogu kutsus selle

toetuseks nõukogu üles võtma koostöös komisjoniga meetmeid tagamaks, et kõik Euroopa Liidu tasandil võetavad meetmed toetaksid täiel määral majanduskasvu ja töökohade loomist.

2. Energia, sealhulgas energiatõhusus, ning teadusuuringud ja innovatsioon on võtmevaldkonnad majanduskasvu edendamiseks. Euroopa Ülemkogu hindab nendes valdkondades tehtud edusamme vastavalt 2011. aasta detsembris ja 2012. aasta märtsis, kooskõlas 2011. aasta veebruaris antud konkreetsete suunistega. Ülemkogu kutsub üles rakendama kiiresti meetmed, millel on otsene mõju majanduskasvule.
3. Kuna kriis on suurendanud survet riikide eelarvele, on tähtis optimeerida kättesaadavate vahendite kasutamist, eelkõige kohandamiskava rakendavates riikides. Euroopa Ülemkogu kutsub üles võtma enne aasta lõppu vastu ettepanekud, millega ajutiselt suurendatakse ELi fondide kaasrahastamise määra, keskendudes majanduskasvu, konkurentsivõime ja tööhõive alastele fondidele. Euroopa Investeerimispangal palutakse tihedas koostöös komisjoni analüüsida võimalusi, kuidas aidata veel enam kaasa Euroopasse, sealhulgas kohandamiskava rakendavatesse riikidesse investeerimise suurendamisele.
4. Euroopa Liidul on nüüd jõulisemad vahendid, millega tugevdada majanduse juhtimist ning tagada, et võetakse vajalikud meetmed Euroopa kriisist välja toomiseks: strateegia „Euroopa 2020” annab liidule ja liikmesriikidele endiselt suuna majanduskasvu tugevdavate struktuurireformide edendamisel, Euroopa poolaasta aitab tagada, et liikmesriigid püsivad koordineeritud viisil nende reformide rakendamise ajakavas, ning laiendatud euroala pakti abil saavutatakse majanduspoliitika koordineerimise uus kvaliteet osalevates liikmesriikides. Eelmisel kuul kokku lepitud majanduse juhtimist käsitlev kuuest seadusandlikust aktist koosnev pakett teeb võimalikuks palju kõrgemal tasemel järelevalve ja koordineerimise, mis on vajalik riigi rahanduse jätkusuutlikkuse tagamiseks ja ülemäärase tasakaalustamatuse akumulierumise vältimiseks. Euroopa Ülemkogu rõhutab oma otsusekindlust rakendada seda uut raamistikku, et tagada selle täielik ja tulemuslik kohaldamine. Sellega seoses tervitame komisjoni kavatsust tugevdada komisjonis pädeva voliniku rolli tõhusama järelevalve ja täiendava jõustamise eesmärgil.
5. Järgmine Euroopa poolaasta peaks olema nii kõrgete sihtidega kui võimalik ja võtma täielikult arvesse seni saadud kogemusi. Euroopa Ülemkogu kiidab heaks komisjoni kavatsuse esitada oma iga-aastane majanduskasvu analüüs varem, 2011. aasta detsembris, mis võimaldaks nõukogul valmistada põhjalikult ette 2012. aasta kevadel toimuvat Euroopa Ülemkogu kohtumist. Riigipead ja valitsusju-

hid tulevad laiendatud euroala pakti mõne teema juurde tagasi 2011. aasta detsembri kohtumisel; neid teavitatakse ka edusammudest, mida on tehtud maksupoliitika koordineerimise küsimusi käsitlevatel struktureeritud aruteludel. Käimas on seadusandlik töö ettevõtete ühist konsolideeritud tulumaksubaasi käsitlevate komisjoni ettepanekutega. Euroopa Ülemkogu võtab teadmiseks komisjoni ettepaneku finantstehingute maksu kohta.

6. Finantsvaldkonna reguleerimise tugevdamine on endiselt üks põhiprioriteet nii ELis kui ka kogu maailmas. Alates 2008. aastast, kui me reformisime oma reguleerimis- ja järelevalveraamistikku, on palju saavutatud, kuid tuleb jätkata jõupingutusi finantsüsteemi kitsaskohtade käsitlemiseks ja tulevaste kriiside ärahoidmiseks. Euroopa Ülemkogu tervitab lühikeseks müügi osas saavutatud kokkulepet ning kutsub üles võtma kiiresti vastu teisi olulisi seadusandlike ettepanekuid, näiteks ettepanekud börsiväliste tuletisinstrumentide ja hoiuste tagamise skeemide kohta käesoleva aasta lõpuks ning ettepanekud kapitalinõuete kohta 2012. aasta suveks. Ülemkogu tervitab finantsinstrumentide turge ja turu kuritarvitamist käsitlevaid ettepanekuid ning jääb ootama komisjoni ettepanekuid reitinguagenduuride ning pangakriiside ohjamise ja lahendamise kohta.

Euroopa Ülemkogu tervitab nõukogu (ECOFIN) tehtud edusamme seoses pangandussektorit käsitlevate meetmetega ning kutsub nõukogu üles viima see töö lõpule oma 26. oktoobri istungil. Need meetmed on oluline osa laiemast paketist, mille muud elemendid lepatakse kokku euroala 26. oktoobri tippkohtumisel.

7. Eesistuja andis Euroopa Ülemkogule aru euroala 23. ja 26. oktoobri tippkohtumise ettevalmistustest. Euroopa Ülemkogu leppis kokku vajaduses tagada sidusus euroala ja Euroopa Liidu tegevuse vahel, austades igati kogu Euroopa Liidu terviklikkust ja selle toimimist 27-liikmelisena. Sellega seoses on Euroopa Komisjonil kohustus tagada ELi õigusaktide, sealhulgas siseturgu käsitlevate õigusaktide järgimine kõigi 27 liikmesriigi poolt ning tagada võrdsed võimalused kõigile liikmesriikidele, sealhulgas euroalasse mittekuuluvatele liikmesriikidele. Euroala tippkohtumise eesistuja määravad euroala riigipead ja valitsusjuhid samal ajal Euroopa Ülemkogu eesistuja valimisega ning ta nimetatakse ametisse samaks ametiajaks. Kuni järgmiste valimiseni on euroala tippkohtumiste eesistujaks Euroopa Ülemkogu praegune eesistuja. Euroala tippkohtumise eesistuja teavitab euroalasse mittekuuluvaid liikmesriike täielikult tippkohtumiste ettevalmistustest ja tulemustest. Euroopa Ülemkogu võtab teadmiseks euroala riigipeade ja valitsusjuhtide kavatsuse kaaluda majandusliku lähenemise täiendavat tugevdamist euroalal ning eelarvedistsipliini

parandamist ja majandusliidu süvendamist, sealhulgas analüüsida aluslepingu piiratud muutmise võimalust. Euroopa Ülemkogu tuleb meelde, et aluslepingu mis tahes muutmise eeldab kõigi 27 liikmesriigi nõusolekut. Euroopa Ülemkogu tuleb selle küsimuse juurde tagasi detsembris, võttes aluseks Euroopa Ülemkogu eesistuja aruande, mis valmib tihedas koostöös komisjoni presidendi ja euroühma esimehega.

8. Majanduspoliitika välisaspektide osas jätkab Euroopa vaba, õiglase ja avatud kaubanduse soodustamist, jäädes samas kindlaks oma huvidele, ning tegutsedes maailma suurimate majandusjõududega vastastikusel mõistmises ja üksteisele kasu tooval viisil. Euroopa Liit saab võtta oma välistegevuses mitmeid meetmeid, mis võivad aidata kaasa liidu kasvupotentsiaali kiirendamisele nii lühikeses kui pikas perspektiivis.
 - a) Kuigi mitmepoolse süsteemi tugevdamine ja laiendamine ning WTO Doha vooru lõpuleviimine jääb tähtsaks eesmärgiks – pidades silmas sellest tulenevat kasu majanduskasvule ja töökohtade loomisele –, tuleks taas hakata pöörama rohkem tähelepanu kahepoolsetele ja piirkondlikele kokkulepetele, eelkõige strateegiliste partneritega ja partneritega, kelle turud laienevad märkimisväärse tempoga. Sellised jõupingutused peaksid eelkõige olema suunatud kaubandustokete kaotamisele, turule juurdepääsu parandamisele, sobivatele investeerimistingimustele, intellektuaalomandi kaitsele, toorainetele juurdepääsule ja riigihanketurgude avamisele. Viimati nimetatul osas jääb Euroopa Ülemkogu ootama komisjoni esitatavat ettepanekut ELi õigusakti kohta.
 - b) Liit peaks saama kasu oma erisuhetest naaberpiirkondadega, et tugevdada majandussidemeid ning luua uusi kaubandus- ja investeerimisvõimalusi, sealhulgas taotledes, kui see on asjakohane, põhjalike ja laiaulatuslike vabakaubanduslepingute sõlmimist. Ettevõtlussõbralikuma keskkonna soodustamine kogu ELi naabruses on oluline investeerimise laiema piirkondliku jõukuse tagamiseks. Liit peaks püüdma integreerida konkreetseid sektoreid, millel on märkimisväärne mõju majanduskasvule ja tööhõivele, näiteks energiasektor ja lennundus.
 - c) Samuti peaks liit püüdma saada täielikult kasu reguleerivast keskkonnast, mida kohaldatakse laienevas majandusruumis, ning võtma enda kätte juhtohjad standardiloomes. EL peaks välja kujundama tervikliku investeerimispoliitika, mille eesmärk on saavutada tõhus mõlemasuunaline investeerimise liberaliseerimine ja investeringute kaitse, mis on lahutamatu osa liidu üldisest ühisest kaubanduspoliitikast. Samuti peaks liit oma majandushuvide ja välispoliitika eesmärkide üldise tasakaalustamise raames tagama suurema

sidususe valdkondliku poliitika, nt energia-, transpordi- ja viisipoliitika välisaspektide vahel.

9. Edasist tööd nende küsimustega peetakse esmatahtsaks ning selleks otstarbeks eraldatakse vajalikud vahendid ja instrumendid. Komisjonil palutakse esitada tehtud edusammude kohta aruanne järgmiseks kevadeks. Kui see on konkreetsel juhul vajalik, keskendutakse ELi tippkohtumistel kolmandate riikide ja piirkondadega rohkem sellele, et jõuda kokkuleppele läbirääkimistega hõlmatud lepingute lahendamata küsimustes.

II. G20

10. Euroopa Ülemkogu arutas ettevalmistusi Cannes'is toimuvaks G20 tippkohtumiseks. Ülemkogu kinnitas nõukogu poolt G20 rahandus-, põllumajandus-, tööhõive- ja arenguministrite kohtumiste ettevalmistamisel kokkulepitud suunised.
11. Otsusekindlalt tuleb tegutseda finantsstabiilsuse säilitamiseks, usalduse taastamiseks ning majanduskasvu ja töökohtade loomise toetamiseks. G20 peaks kiitma heaks julgete eesmärkidega tegevuskava, milles kõik G20 riigid võtavad konkreetseid kohustusi ja meetmeid praegusest majandussurutisest tulenevatele tõsistele väljakutsetele reageerimiseks ning tugeva, jätkusuutliku ja tasakaalustatud majanduskasvu tagamiseks, viies samal ajal ellu usutatavat eelarve konsolideerimist.
12. Cannes'i tippkohtumisel tuleks teha reaalseid edusamme ka järgmistes küsimustes:
 - a) rahvusvahelise valuutasüsteemi reformimine, eelkõige tõhustades järelevalve- ja kriisiohjamisvahendeid ning parandades majandus- ja rahapoliitika koordineerimist; olulisim vahend kapitalivoo šokile reageerimisel peaks olema usaldusväärne makromajanduspoliitika ning G20 peaks jätkuvalt pooldama avatud kapitaliturge ja hoiduma finantsproteksionismist; lisaks loodetakse saavutada edu kriteeriumidel põhineva lähenemisi viisi osas, et laiendada kehtivate kriteeriumide põhjal laenuerioiguste valuutakorvi, seda panusena rahvusvahelise valuutasüsteemi arengusse. G20 peaks tagama, et IMFil on piisavalt ressursse oma süsteemiga seotud kohustuste täitmiseks, ning peaks uurima suure väliskaubanduse ülejäägiga riikide võimalikku sissetegemist IMFi.
 - b) finantssektori reguleerimise ja järelevalve tugevdamine, tagades varem võetud kohustuste täieliku ja järjekindla täitmise, mis tähendab Basel II, II-5 ja III nõuete õigeaegset ja järjepidevat rakendamist, börsivälise tuletisinstrumentidega kauplemise reformimist ning tasustamis põhimõtetest ja -standarditest kinnipidamist. Tuleb teha edusamme kõikidele süsteemse olulisusega finantseerimisasutustele

kohaldatavate rahvusvaheliselt sidusate raamistike kokkuleppimisel, koostööd mittetegevate jurisdiktsioonide kindlakstegemisel ja avalikku nimekirja kandmisel, raamatupidamisstandardite lähendamisel, varipanganduse süsteemi reguleerimise tugevdamisel, maksuparadiiside olemasolu vastu võitlemisel ning liigse krediidiireitingutele tuginemise vähendamisel. Selleks et säilitada ambitsioonika finantsreformi hoog, tugevdatakse finantsstabiilsuse nõukogu institutsioonilisi aluseid, ressursse ja juhtimist. Tuleks analüüsida ülemaailmse finantstehingute maksu kehtestamise võimalust ja seda teemat edasi arendada;

- c) toorainehindade liigse volatiilsusega võitlemine, eelkõige suurendades tooraineturgu läbipaistvust ja parandades tuletisinstrumentide turgude toimimist ja reguleerimist; G20 toiduhindade volatiilsuse ja põllumajanduse tegevuskava on oluline samm toiduga kindlustatuse väljakutsele rahvusvaheliselt koordineeritud reageerimise suunas;
- d) maailmamajanduse elavnemise ning jätkusuutliku ja kaasava majanduskasvu edendamine, toetades aktiivset WTO läbirääkimiste ajakava, sealhulgas vähim arenenud riikide puhul, ning rakendades täielikult G20 arengukava konkreetsete meetmete võtmisega; samuti tuleb edendada globaliseerumise sotsiaalset mõõdet;
- e) rahvusvahelise kaubanduse liberaliseerimise edendamine ning proteksionismile vastu tegutsemine, eelkõige leppides kokku usaldusväärse kava, mis on aluseks Doha arenguvõru lõpuleviimisele, ning kaaludes innovaatilisi läheneemisviise mitmepoolse kaubandussüsteemi tugevdamiseks;
- f) kliimamuutustega võitlemine, kasutades kliimamuutustega võitlemise rahastamiseks erinevaid allikaid.

III. KLIIMAMUUTUSED

- 13. Euroopa Ülemkogu kinnitab nõukogu 4. ja 10. oktoobri 2011. aasta järeldused, milles esitatakse ELi üksikasjalik seisukoht Durhani kliimamuutuste konverentsiks. Seisukohas toonitatakse, et suurte eesmärkidega rahvusvaheline kord kliimamuutustega võitlemiseks on väga oluline, kui me soovime saavutada kokkulepitud eesmärgi, milleks on hoida ülemaailmse temperatuuri tõus alla 2 °C. Euroopa Liit teeb tööd selle nimel, et jõuda Durhani konverentsil tugeva ja tasakaalustatud tulemuseni, tuginedes eelmisel aastal Cancúnis kokkulepitule. Kiiresti tuleb leppida kokku laiaulatusliku õiguslikult siduva raamistikuni viivas protsessis ja kindlas ajakavas, tagades ülemaailmse osalemise, sealhulgas oluliste majandusjõudude osalemise. Euroopa Ülemkogu kinnitab, et Euroopa Liit on valmis Kyoto protokolliga kohaseks teiseks kohustusperioodiks osana üleminekust sellisele raamistikule, nagu on esitatud nõukogu 10. oktoobri 2011. aasta dokumendis.

- 14. Euroopa Ülemkogu tunnustab ÜRO peasekretäri loodud kõrgetasemelise ülemaailmse säästva arengu rühma käimasolevat tööd, mille eesmärk on leida uusi tulemuslikke viise ülemaailmse säästva arengu edendamiseks.

IV. VÄLISPOLIITIKA

- 15. Euroopa on jätkuvalt pühendunud oma lõunapoolsete naaberriikide demokraatlikuks muutumise toetamisele Euroopa naabruspoliitika kaudu. Üleminek demokraatiale ja majanduslik areng kogu piirkonnas on endiselt oluline demokraatia kehtestamiseks, mille käigus tuleb täielikult järgida õigusriigi põhimõtet ning austada inim- ja kodanikuõigusi. Konkreetsete projektide kiire käivitamine Vahe-mere Liidu raames saab sellele protsessile palju kaasa aidata.
- 16. Muammar Gaddafi surm tähistab lõppu despotismi- ja repressiooniajastule, mille tõttu Liibüa rahvas on liiga kaua kannatanud. Täna võib Liibüa pöörata oma ajaloos uue lehekülje, püüelda rahvusliku leppimise poole ja vaadata lootusrikkalt uude demokraatlikku tulevikku.

Euroopa Ülemkogu tunnustab Liibüa rahva julgust ja otsustavust. Ülemkogu jääb ootama kaasava ja laiapõhjalise valitsuse moodustamist, kõiki Liibüa elanikke kaasava demokraatliku, rahumeelse ja läbipaistva üleminekuprotsessi käivitumist ning vabade ja õiglaste valimiste ettevalmistamist vastavalt rahvusliku üleminekunõukogu põhiseaduslikule deklaratsioonile. Ülemkogu kinnitab Euroopa Liidu pühendumust toetada demokraatliku Liibüa tekkimist. Euroopa Ülemkogu kordab oma toetust demokraatlikule, pluralistlikule ja stabiilsele Egiptusele kui ELi olulisele partnerile. Ajutistel ametiasutustel on otsustava tähtsusega ülesanne korraldada esimesed demokraatlikud ja läbipaistvad valimised, tagades samal ajal avaliku korra inimõigusi austaval viisil. Euroopa Ülemkogu on mures hiljutiste traagiliste kokkupõrgete pärast Egiptuses ning rõhutab, kui tähtis on edendada ja kaitsta usu- ja veendumusvabadust, sealhulgas kaitsta usuvähemusi kui iga demokraatliku ühiskonna olulist osa. Euroopa Ülemkogu tervitab täna esimeste vabade valimiste läbiviimist Tuneesias. Euroopa Liit toetab uusi ametiasutusi nende jõupingutustes demokratiseerimise ja jätkusuutliku majandusarengu edendamisel, sealhulgas ELi-Tuneesia rakkerühma kaudu.

- 17. Euroopa Ülemkogu kiidab täielikult heaks nõukogu järeldused Süüria kohta, mis võeti vastu 10. oktoobril. Süüria rahvas peab saama otsustada oma riigi tuleviku üle ilma repressioonide kartmata. Euroopa Ülemkogu tervitab poliitilise opositsiooni jõupingutusi ühtse platvormi loomiseks. Süüria rahvusnõukogu loomine on positiivne samm edasi. Ülemkogu on endiselt tõsiselt mures praeguse olukorra pärast Süürias ja rõhutab oma kindlat toetust Süüria

rahvale, kes väljendab oma õiguspäraseid püüdlusi elada vabaduses ja väärikalt. Ülemkogu mõistab kõige karmimalt hukka Süüria režiimi jätkuvad jõhkrad repressioonid oma elanikkonna vastu ja laialdase inimõiguste rikkumise. President Assad peab võimult taanduma, et Süürias saaks alata poliitiline üleminekuprotsess. EL on otsustanud kehtestada piiravad meetmed, mis ei ole suunatud tsiviilelanike vastu, vaid vägivaldsete repressioonide eest vastutajate või nendega seotud isikute vastu ning nende vastu, kes režiimi toetavad või sellest kasu saavad. EL võtab režiimi suhtes täiendavaid ja ulatuslikumaid meetmeid, seni kuni jätkub tsiviilelanikkonna represseerimine. Euroopa Ülemkogu kutsub kõiki ÜRO Julgeolekunõukogu liikmeid tungivalt üles täitma oma kohustusi seoses olukorraga Süürias.

18. Euroopa Ülemkogu kiidab heaks Iraani vastu suunatud ELi piiravate meetmete karmistamise vastusena Iraanis toimuvale lubamatule inimõiguste rikkumisele ning piiravate meetmete kehtestamise viie isiku suhtes pärast ebaõnnestunud katset mõrvata Saudi Araabia Kuningriigi suursaadik Ameerika Ühendriikides. Ülemkogu kutsub Iraani tungivalt üles täitma kõiki rahvusvahelisest õigusest tulenevaid kohustusi. Ülemkogu on jätkuvalt mures Iraani tuuma- ja raketiprogrammi laiendamise pärast, millega rikutakse ÜRO Julgeolekunõukogu ja Rahvusvahelise Aatomienergiaagentuuri (IAEA) resolutsioone, samuti IAEAga tehtava koostöö puudumise pärast lahendamata küsimustes, mille hulka kuulub ka asjaolu, et Iraani tuumaprogrammil võib olla sõjaline mõõde.

Me kutsume Iraani tungivalt üles alustama konstruktiivseid ja sisulisi kõnelusi E 3+3 raames sellisel viisil, et jõuda tuumaküsimuses tervikliku, läbirääkimistel põhineva, pikaajalise lahenduseeni, vältimaks võimalikke täiendavaid piiravaid meetmeid. Samal ajal kutsub Euroopa Ülemkogu välisajade nõukogu üles valmistama ette uued piiravad meetmed,

mille üle otsustatakse ja mida rakendatakse sobival hetkel, juhul kui Iraan ei tee jätkuvalt tegelikku koostööd ega täida oma kohustusi. Ülemkogu kinnitab kõrge esindaja 21. septembri avalduse. Ülemkogu kordab Euroopa Liidu kohustust püüda leida sellele küsimusele diplomaatiline lahendus.

19. Euroopa Ülemkogu tervitab idapartnerluse teise tippkohtumise toimumist 29.–30. septembril Varssavis ning tervitab kõrge esindaja ja Euroopa Komisjoni kavatsust esitada ettepanek teekaardi kohta, milles loetletakse eesmärgid, instrumentid ja meetmed, pidades silmas 2013. aasta teisel poolel toimuvat idapartnerluse järgmist tippkohtumist. Partnerlusega hõlmatud riikide ELiga poliitilise assotsieerumise ja majandusliku integreerumise kiirus ja ulatus sõltub sellest, kuidas nad peavad kinni demokraatia ja õigusriigi põhimõtetest, mis on partnerluse aluseks.

LISA

EUROOPA ÜLEMKOGU AVALDUS

Euroopa Ülemkogu tervitab suure rahuloluga 20. oktoobril tehtud avaldust ETA terroristliku tegevuse lõpetamise kohta. See on kahtlemata demokraatia ja vabaduse võit Hispaanias ja kogu liidus ning Euroopa Ülemkogu soovib sellega seoses väljendada oma tunnustust valitsusele, poliitilistele parteidele, julgeolekujõududele, õiguskaitseasutustele ja kogu Hispaania ühiskonnale nende meelekindluse ja otsustavuse eest pikaajalises terroristliku vägivalda vastases võitluses. Tunnustust väärrib ka hindamatu väärtusega Euroopa koostöö ja üles näidatud solidaarsus, mille eest väärrib erilist tänu Prantsusmaa rahvas ja valitsus. Samuti hoiame alles mälestust selle vägivalda ohvritest – mälestus, mis peab kestma, et selline vägivald, mis ei oleks tohtinud kunagi aset leida, iial ei korduks.

ELi riigipeade ja valitsusjuhtide avaldus,

26. oktoober 2011

Kooskõlas ELi ja euroala vahelisi suhteid käsitlevate Euroopa Ülemkogu 23. oktoobri järelduste punktiga 7 teavitas eesistuja Van Rompuy tänasel kohtumisel Euroopa Ülemkogu liikmeid hiljem samal päeval asetleidva euroala tippkohtumise ettevalmistustest.

Euroopa Ülemkogu liikmed arutasid olukorda ja rõhutasid oma ühist tahet teha kõik endast olenev, et ületada kriis ning aidata solidaarsuse vaimus reageerida Euroopa Liidu ja euroala ees seisvatele väljakutsetele.

Euroopa Ülemkogu liikmed tervitasid konsensust nõukogu (ECOFIN) poolt 22. oktoobril kokkulepitud meetmete osas, mille eesmärk on taastada usaldus pangandussektori vastu. Sellele tuginedes kiitsid nad heaks käesolevale avaldusele lisatud teksti, eeldusel et lepitakse kokku kõnealuses tekstis osutatud meetmed, mis moodustavad osa ulatuslikumast, muu hulgas tänasel euroala tippkohtumisel võetavaid otsuseid hõlmavast paketest. Nõukogu (ECOFIN) viib töö lõpule ja võtab vajalikud järelemeetmed.

* * *

LISA

PANGANDUSE PAKETI OSAS SAAVUTATUD KONSENSUS

1. Kiiresti on vaja võtta meetmeid, mille eesmärk on taastada usaldus pangandussektori vastu (panganduse pakett) ning mis on vajalikud ELi pangandussektori usaldatavusnormatiivide täitmise kontrolli tugevdamise kontekstis. Kõnealuste meetmetega tuleks käsitleda:
 - a. vajadust tagada pankade rahastamine keskpikas perspektiivis, et vältida krediidikriisi ning et tagada krediidivoog reaalmajandusse ja koordineerida selle saavutamiseks võetavaid meetmeid;
 - b. vajadust parandada pankade kapitali kvaliteeti ja kvantiteeti, et nad oleksid võimelised vastu seisma šokkidele, ning tõendada sellise paranemise toimumist usaldusväärsetel ja ühtlustatud viisil.

Tähtajaline rahastamine

2. Pankade kohustuste tagatised on vajalikud, et osutada vajadusel pankadele otsesemat toetust seoses juurdepääsuga tähtajalisele rahastamisele (lühiajaline rahastamine on kättesaadav Euroopa Keskpanga ja asjaomaste liikmesriikide keskpankade kaudu). Samuti on tegemist olulise osaga strateegiast, mille eesmärk on piirata laenude üldist kättesaadavust vähendavaid meetmeid.
3. Praegustes turutingimustes ei pruugi rahuldavat tulemust anda 2008. aasta kogemuse lihtne kordamine, mis hõlmas täielikku riiklikku kaalutusõigust likviidsusskeemide loomisel. Seetõttu tuleb toetuskõlblikkuse kriteeriumite, hinnastamise ja tingimuste osas luua täielikult koordineeritud lähenemisviis ELi tasandil. Komisjon peaks kiirelt koos Euroopa Pangandusjärelevalve (EBA), Euroopa Investeerimispanka (EIP) ja Euroopa Keskpannaga (EKP) analüüsima võimalusi kõnealuse eesmärgi täitmiseks ning esitama aruande majandus- ja rahanduskomiteele.

Pankade kapitaliseerimine

4. Kapitaliseerituse eesmärk. On olemas üldine kokkulepe nõuda pärast riigivõla riskipositsioonide turuväärtuse arvele võtmist kõrgeima kvaliteediga kapitali määra märkimisväärset suurendamist 9%-ni (seisuga 30. september 2011) ajutise puhvri loomiseks, mis on põhjendatud erakorraliste asjaoludega. Nimetatud kvantitatiivne eesmärk tuleb saavutada 30. juuniks 2012 riiklike järelevalveasutustega kokku lepitud kavade kohaselt ja EBA koordineerimisel. Kõnealune usaldusväärne hindamine ei mõjutaks asjakohaseid finantsaruandluseeskirju. Riiklikud järelevalveasutused peavad EBA raames tagama, et pankade kavad suurendada kapitali ei põhjustaks laenude üldise kättesaadavuse liigset vähenemist, sealhulgas säilitama krediidivoog reaalmajandusse ja võtma arvesse kontserni, sealhulgas kõikides liikmesriikides asuvate filiaalide praeguseid riskipositsioonide tasemeid, olles teadlik vajadusest vältida lubamatut survet laenude andmisele asukohariikides või riigivõlaturgudel.
5. Kapitali suurendamise rahastamine. Pangad peaksid hankima kapitali eelkõige erasektorist, sealhulgas võlga ümber struktureerides ja konverteerides selle omakapitaliinstrumentideks. Pankades tuleks kohaldada dividendide ja preemiate maksmise suhtes piiranguid seni, kuni eesmärk ei ole täidetud. Vajaduse korral peaksid liikmesriikide valitsused pakkuma oma abi. Kui sellist abi ei ole võimalik anda, tuleks euroala riikide puhul rekapitalizeerimist rahastada Euroopa Finantsstabiilsuse Fondi laenuga.

Riigiabi

6. Igasugust riigi või ELi tasandil toimuvat avaliku sektori poolset toetust tuleb anda praeguste spetsiaalsete riigiabi kriisieeskirjade kohaselt, mida – nagu komisjon on osutanud – kohaldatakse kriisi süsteemsest laadist tulenevalt vajaliku proportsionaalsusega.

Euroala liikmesriikide riigipeade ja valitsusjuhtide avaldus,

26. oktoober 2011

1. Viimase kolme aasta jooksul oleme võtnud nii Euroopa Liidus tervikuna kui euroalal enneolematuid meetmeid üleilmse finantskriisi mõjudega võitlemiseks. Meie poolt paika pandud strateegia hõlmab otsusekindlaid jõupingutusi eelarve konsolideerimise tagamiseks, raskustes olevate riikide toetamist ning euroala juhtimise tugevdamist, mille tulemuseks on meievahelise majandusliku integratsiooni süvendamine ja ambitsioonikas majanduskasvu tegevuskava. Oma 21. juuli kohtumisel võtsime vastu mitmed olulised otsused. Euroopa Finantsstabiilsuse Fondiga (EFSF) seotud meetmete ratifitseerimine kõigi 17 euroala liikmesriigi poolt tugevdab märkimisväärselt meie kriisile reageerimise suutlikkust. Teiseks oluliseks saavutuseks on kõigi kolme institutsiooni poolt ELi struktuurides kokkuleppe saavutamine tugevas õigusaktide paketi, milles käsitletakse paremat majandusjuhtimist. Euroopa poolaasta kasutusele võtmine on põhjalikult muutnud meie eelarve- ja majanduspoliitika koordineerimist Euroopa tasandil – koordineerimine ELi tasandil toimub nüüd enne siseriiklike otsuste vastuvõtmist. Euro püsib jätkuvalt kindlatel alustel.
2. Usalduse taastamiseks on vaja võtta lisameetmeid. Seetõttu lepimegi me täna kokku terviklikus täiendavate meetmete kogumis, mis näitab meie otsusekindlust teha kõik vajalik praeguste raskuste ületamiseks, ning astume vajalikud sammud meie majandus- ja rahaliidu väljakujundamise lõpuleviimiseks. Toetame täielikult Euroopa Keskpanga (EKP) tegevust euroala hinnastabiilsuse säilitamisel.

Jätkusuutlik riigi rahandus ja struktuurireformid majanduskasvu tagamiseks

3. Euroopa Liit peab parandama oma majanduskasvu- ja tööhõivealaseid väljavaateid, nagu on välja toodud Euroopa Ülemkogu 23. oktoobri 2011. aasta kohtumisel kokkulepitud majanduskasvu tegevuskavas. Me kordame, et oleme täielikult pühendunud esimese Euroopa poolaasta raames tehtud riigipõhiste soovitude rakendamisele ja riiklike kulutuste suunamisele kiiresti kasvavatesse sektoritesse.
4. Kõik euroala liikmesriigid jätkavad täie otsustavusega oma eelarve konsolideerimise ja struktuurireformide poliitikat. Erilisi jõupingutusi peavad tegema need liikmesriigid, kes on jäänud riigivõlakirjade turul surve alla.
5. Me tervitame Hispaania võetud olulisi meetmeid oma eelarvepuudujäägi vähendamiseks, pangandussektori restruktureerimiseks ning toote- ja tööturgude reformimiseks ning tasakaalus eelarvet käsitleva põhiseadusmuudatuse

vastuvõtmist. Eelarvekohanduste range plaanipärane elluviimine, sealhulgas piirkondlikul tasandil, on väga oluline, et täita stabiilsuse ja kasvu pakti kohustusi, ning samuti on väga tähtis tugevdada eelarveraamistikku madalama tasandi õigusaktide väljatöötamise kaudu, et teha põhiseaduse muudatus täiesti toimivaks. Tuleb võtta lisameetmeid majanduskasvu suurendamiseks, et vähendada vastuvõetamatult kõrget töötuse määra. Meetmed peaksid sisaldama tööturu muudatuste edendamist, et suurendada paindlikkust ettevõtete tasandil ja tööjõu tööalast konkurentsivõimet, ning muid reforme konkurentsivõime parandamiseks, eelkõige laiendades reforme teenustesektoris.

6. Me tervitame Itaalia majanduskasvu soodustavate struktuurireformide kavasad ja eelarve konsolideerimise strateegiat, mis on toodud Euroopa Ülemkogu eesistujale ja komisjoni presidendile adresseeritud kirjas, ning kutsume Itaaliat üles esitama kiiresti nimetatud reformide rakendamise ambitsioonika ajakava. Me tunnustame Itaalia võetud kohustust saavutada 2013. aastaks tasakaalus eelarve ja 2014. aastaks struktuurne eelarve ülejääk, millega väheneb valitsemissektori koguvõlg 113%ni SKP-st 2014. aastal, samuti tasakaalus eelarve eeskirja kavandatud lisamist põhiseadusesse 2012. aasta keskpaigaks.

Itaalia hakkab nüüd rakendama konkurentsivõime suurendamiseks kavandatud struktuurireforme, vähendades bürokraatiat, kaotades erialateenuste miinimumtariifid ning liberaliseerides täiendavalt kohalikke avalikke teenuseid ja kommunaalteenuseid. Me võtame teadmiseks Itaalia pühendumuse reformida tööõigust ja eelkõige töölt vabastamise eeskirju ja menetlusi ning vaadata läbi praegune killustatud töötushüvitiste süsteem 2011. aasta lõpuks, võttes arvesse eelarvepiiranguid. Me võtame teadmiseks kava tõsta pensionile jäämise iga 2026. aastaks 67 aastani ning soovime määrata käesoleva aasta lõpuks kindlaks selle eesmärgi saavutamise moodus.

Me toetame Itaalia kavatsust vaadata läbi struktuurifondide programmid, muutes vajadusel projektide prioriteetsust ning keskendudes haridusele, tööhõivele, digitaalarengu tegevuskavale ja raudteede/võrgustikele, eesmärgiga parandada majanduskasvu soodustamise tingimusi ja tegeleda regionaalsete erinevustega.

Me kutsume komisjoni üles esitama üksikasjaliku meetmete hinnangu ja jälgima nende rakendamist ning kutsume Itaalia ametiasutusi üles esitama õigeaegselt selleks hindamiseks kogu vajaliku teabe.

Kohandamiskava kohaldavad riigid

7. Kordame, et oleme kindlad oma otsuses jätkata kõikidele kohandamiskava rakendavatele riikidele toetuse andmist, kuni riigid on saanud uuesti juurdepääsu laenualgudele, tingimusel et asjaomased riigid kõnealuseid kavasid täielikult rakendavad.
8. Kohandamiskava kohaldavate riikide osas on meil heameel Iirimaa saavutatud edusammude üle oma kohandamiskava täielikult rakendamisel, mille tulemused on positiivsed. Samuti teeb Portugal häid edusamme oma kohandamiskava rakendamisel ning jätkab kindlameelselt meetmete võtmist riigi rahanduse jätkusuutlikkuse tagamiseks ja konkurentsivõime parandamiseks. Kutsume mõlemat riiki üles jätkama oma jõupingutusi, pidama kinni kokkulepitud eesmärkidest ning olema valmis võtma mis tahes täiendavaid meetmeid, mida on vaja nende eesmärkide saavutamiseks.
9. Tervitame eurorühma otsust, mis käsitleb ELi ja IMFi Kreekale mõeldud abiprogrammi kuenda osamakse tegemist. Jääme ootama, et EL ja IMF saavutavad aasta lõpuks kokkuleppe uue jätkusuutliku ja usaldusväärse mitmeaastase programmi osas.
10. Kreeka kohandamiskava rakendamise järelevalve mehhanisme tuleb tugevdada, nagu on taotlenud Kreeka valitsus. Kreekal on kohandamiskava eest isevastutus ning Kreeka ametiasutused vastutavad selle rakendamise eest. Komisjon tagab uue programmi kontekstis koostöös teiste troika partneritega programmi kestuse ajal kohapeal teostatava järelevalve suutlikkuse, kaasates järelevalvesse ka riiklikke eksperte, et teha tihedat ja jätkuvat koostööd Kreeka valitsuse ja troikaga, andmaks nõu ja pakkumaks abi, et tagada reformide õigeaegne ja täielik rakendamine. Ta abistab troikat Kreeka valitsuse poolt kava kohustuste raames võetavate meetmete nõuetele vastavuse hindamisel. See uus roll sätestatakse vastastikuse mõistmise memorandumis. Selleks et hõlbustada Kreeka pankade rekapiitalseerimiseks antavate suurte ametliku sektori laenude tõhusat kasutamist, tugevdatakse kokkuleppel Kreeka valitsuse ja troikaga Kreeka Finantsstabiilsuse Fondi (HFSF) juhtimist.
11. Me toetame täielikult komisjoni loodud tehnilise abi rakkerühma.
12. Erasektori osalusel on ülimalt oluline roll Kreeka võla jätkusuutlikkuse tagamisel. Seetõttu tervitame praegu Kreeka ja erainvestorite vahelist arutelu, et leida suuremat erasektori osalust hõlmav lahendus. Erasektori osalus peaks koos Kreeka majanduse ambitsioonika reformikavaga tagama Kreeka võla suhte vähenemise, nii et saavutatakse 2020. aastaks eesmärk 120% SKPst. Selleks kutsume Kreekat, erasektori investoreid ja kõiki asjaomaseid osapooli üles töötama

välja vabatahtliku võlakirjade vahetuskava, mille kohaselt nominaalne diskontomäär on 50% erasektori investorite halduses oleva Kreeka võla nominaalväärtusest. Euroala liikmesriigid panustavad erasektori osaluse paketti kuni 30 miljardit eurot. Selle alusel on ametlik sektor valmis tagama 2014. aastaks programmile täiendava rahastamise kuni 100 miljardit eurot, sealhulgas Kreeka pankade nõutava rekapiitalseerimise. Uus programm tuleks kokku leppida 2011. aasta lõpuks ning võlakirjade vahetamine tuleks viia ellu 2012. aasta alguses. Me kutsume IMFi üles jätkuvalt panustama uue Kreeka programmi rahastamisse.

13. Kreeka kohustub suunama – lisaks juba kohandamiskavasse lisatud rahavoogudele – projektist Helios tulevad sularahavood või muud erastamistulud Kreeka Vabariigi võlgnevuse täiendavaks vähendamiseks kuni 15 miljardi euro ulatuses, eesmärgiga taastada EFSFi laenuandmissuutlikkus.
14. Krediidikvaliteeti parandatakse tagatiste kvaliteedi tugevdamiseks, selleks et võimaldada nende jätkuvat kasutamist Kreeka pankade juurdepääsu tagamiseks eurosüsteemi likviidsusoperatsioonidele.
15. Seoses meie üldise lähenemisviisiga erasektori osalemisele euroalal rõhutame meie poolt 21. juulil 2011 vastu võetud otsust, mille kohaselt on Kreeka puhul vaja erakorralist ja ainulaadset lahendust.
16. Kõik ülejäänud euroala liikmesriigid kinnitavad pühalikult oma paindumatut otsusekindlust täita täielikult omaenda individuaalseid võlakohustusi ja kõiki oma kohustusi seoses eelarve jätkusuutlikkuse tingimustega ja struktuurireformidega. Euroala riigipead ja valitsusjuhid toetavad täielikult seda otsusekindlust, kuna kõigi nende võetud võlakohustuste usaldusväärsus on otsustav element kogu euroala finantsstabiilsuse tagamisel.

Stabiilsusmehhanismid

17. Kõigis euroala liikmesriikides on viidud praeguseks lõpule muudetud EFSFi ratifitseerimise menetlus ning eurorühm on leppinud kokku rakendussuunistes, mis käsitlevad sekumist esma- ja järelturgudel, ennetava laenamise korda ja pankade rekapiitalseerimist. Seega on täielikult rakendunud EFSFi käsitlevad otsused, mis me võtsime vastu 21. juulil. Kõiki olemasolevaid vahendeid kasutatakse tõhusalt euroala finantsstabiilsuse tagamiseks. Vastavalt rakendussuunistele kohaldatakse uute (ennetatavate) programmide puhul ranget tingimuslikkust kooskõlas IMFi tavadega. Komisjon viib läbi asjaomaste liikmesriikide töhustatud järelevalvet ja annab selle kohta eurorühmale regulaarselt aru.

18. Oleme ühel meelel, et laiendatud EFSFi suutlikkust kasutatakse olemasolevate vahendite maksimeerimiseks järgmises raamistikus:
- eesmärk on toetada turusurve alla sattunud euroala liikmesriikide jätkuvat juurdepääsu laenuurgudele ning tagada euroala riigivõlakirjaturu nõuetekohane toimimine, säilitades samas täielikult EFSFi kõrge krediitdireitingu. Need meetmed on vajalikud finantsstabiilsuse ja piisava kaitse tagamiseks, et vältida kriisi edasikandumist;
 - seda tehakse ilma fondi aluseks olevaid tagatise suurendamata ning aluslepingu eeskirjade raames ja praeguse raamlepingu tingimusi järgides, tegutsedes kokkulepitud instrumentide raames ning hõlmates piisava tingimuslikkuse ja järelevalvet.
19. Me oleme üksmeelel kahe põhilise võimaluse suhtes, kuidas võimendada EFSFi vahendeid:
- liikmesriikide väljastatud uue võla krediitkvaliteedi parandamine, vähendades sel viisil rahastamiskulusid. Sellise riskikindlustuse ostmise võimalust pakutaks erasektori investoritele, kui nad ostavad võlakirju esmasturult;
 - EFSFi rahastamiskorra maksimeerimine, kombineerides eraõiguslike ja riiklike finantseerimisasutuste ja investorite vahendeid, mida saaks teha eriotstarbelise rahastamisvahendi kaudu. See suurendaks kättesaadavate vahendite mahtu laenu andmiseks, pankade rekaptaliseerimiseks ning võlakirjade ostmiseks esmasja järelturgudel.
20. EFSF on piisavalt paindlik, et kasutada neid kahte võimalust samal ajal, sõltuvalt konkreetsest taotletud eesmärgist ja turuolukorrast. Mõlema võimalusega kaasnev finantsvõimendus võib varieeruda sõltuvalt nende konkreetsetest omadustest ja turutingimustest, kuid see võib olla kuni nelja- või viiekordne.
21. Palume eurorühmal kujundada nende võimaluste elluviimise tingimused välja oma järgmisel koosolekul novembris suuniste vormis ja kooskõlas EFSFi poolt ettevalmistatud tingimuste kavandiga.
22. Lisaks sellele on võimalik EFSFi vahendeid täiendavalt tõhustada, tehes veelgi tihedamat koostööd IMFiga. Eurorühm, komisjon ja EFSF teevad tööd kõigi olemasolevate võimalustega.

Pangandussüsteem

23. Tervitame Euroopa Ülemkogu liikmete vahel täna saavutatud kokkulepet pankade rekaptaliseerimise ja rahastamise kohta (vt 2. lisa).

Majanduse ja eelarve koordineerimine ja järelevalve

24. Majanduse juhtimise seadusandlik pakett tugevdab majandus- ja eelarvepoliitika koordineerimist ja järelevalvet. Pärast selle jõustumist 2012. aasta jaanuaris hakatakse seda osana Euroopa poolaastast rangelt rakendada. Me kutsume komisjoni ja nõukogu üles teostama ranget järelevalvet, sealhulgas liikmesriikide vastastikuse surve kaudu, ning kasutama aktiivselt kättesaadavaid olemasolevaid ja uusi instrumente. Samuti tuletame meelde oma kohustusi, mis me võtsime laiendatud euroala pakti raames.
25. Rahaliidu osaks olemisel on kaugeleulatuvad tagajärjed ning see eeldab palju tihedamat koordineerimist ja järelevalvet, et tagada kogu euroala stabiilsus ja jätkusuutlikkus. Praegune kriis näitab, et selle aspektiga tuleb tegeleda märksa tõhusamalt. Seetõttu teeme me oma kriisiohjamisvahendite tugevdamisega euroalas täiendavaid edusamme majandus- ja eelarvepoliitika integreerimisel, tõhustades koordineerimist, järelevalvet ja distsipliini. Töötame välja vajaliku poliitika, et toetada ühisraha ala toimimist.
26. Konkreetsemalt, tuginedes äsja vastu võetud õigusaktide pakstile, Euroopa poolaastale ja laiendatud euroala pakstile, võtame me endale ülesande rakendada siseriiklikul tasandil järgmised lisameetmed:
- iga euroala liikmesriik võtab vastu tasakaalus eelarve struktuurilised eeskirjad, millega viiakse 2012. aasta lõpuks stabiilsuse ja kasvu pakti nõuded sisse siseriiklikku õigusesse, eelistatavalt põhiseadusse või sellega võrdväärseesse õiguslikku instrumenti;
 - siseriiklike eelarveraamistike tugevdamine liikmesriikide eelarveraamistike nõudeid käsitlevas direktiivis ettenähtust rohkem. Eelkõige peaksid riikide eelarved põhinema sõltumatult koostatud majanduskasvu prognoosidel;
 - üleskutse riikide parlamentidele võtta majandus- ja eelarvepoliitika elluviimisel kohustus arvestada ELi tasandil vastuvõetud soovitusi;
 - konsulteerimine komisjoni ja teiste euroala liikmesriikidega enne, kui võetakse vastu mis tahes oluline eelarve- või majanduspoliitika reformikava, millel on võimalik ülekanduv mõju, et anda võimalus hinnata kava võimalikku mõju kogu euroalale.
 - kohustus pidada kinni komisjoni ja pädeva voliniku soovitustest seoses stabiilsuse ja kasvu pakti rakendamisega.
27. Samuti lepime kokku selles, et hoolikam järelevalve ja täiendav jõustamine tagatakse järgmiselt:
- nende euroala liikmesriikide puhul, kelle suhtes kohaldatakse ülemäärase eelarvepuudujäägi menetlust,

antakse komisjonile ja nõukogule võimalus riigieelarve projektid läbi vaadata ning võtta nende kohta vastu arvamus, enne nende vastuvõtmist asjaomaste liikmesriikide parlamentides. Lisaks sellele jälgib komisjon eelarve täitmist ja teeb vajaduse korral aasta jooksul parandusettepanekuid;

b. kui kohandamiskavast kaldutakse kõrvale, jälgitakse ja koordineeritakse hoolikamalt kava elluviimist.

28. Jääme ootama, et komisjon esitab peagi nõukogule ja Euroopa Parlamendile ELi toimimise lepingu artiklil 136 põhineva ettepaneku hoolikama järelevalve kohta. Sellega seoses tervitame komisjoni kavatsust tugevdada komisjonis pädeva voliniku rolli tõhusama järelevalve ja täiendava jõustamise eesmärgil.
29. Tugevdame veelgi majandus- ja rahaliidu majandussammast ja koordineerime paremini makro- ja mikromajanduspoliitikat. Tuginedes laiendatud euroala paktile, suurendame konkurentsivõimet, saavutades seeläbi veel suurema lähenemise majanduskasvu ja tööhõivet soodustavas poliitikas. Maksupoliitikate pragmaatiline koordineerimine euroalal on oluline element tugevamaks majanduspoliitiliseks koordineerimiseks, et toetada eelarve konsolideerimist ja majanduskasvu. Seadusandlik töö komisjoni ettepanekutega, mis käsitlevad ettevõtete ühist konsolideeritud tulumaksubaasi ja finantstehingute maksu, on käimas.

Euroala juhtimisstruktuur

30. Praeguste väljakutsetega tõhusamaks toimetulemiseks ja suurema integreerituse tagamiseks tugevdatakse euroala juhtimise struktuuri, säilitades samas kogu Euroopa Liidu terviklikkuse.
31. Seepärast hakkame me korrapäraselt – vähemalt kaks korda aastas – kohtuma euroala tippkohtumistel, et anda strateegilisi suuniseid euroala majandus- ja eelarvepoliitika kohta. See aitab euroala mõõdet meie sisepoliitikas paremini arvesse võtta.
32. Eurorühm jääb koos komisjoni ja EKPga euroala igapäevase juhtimise keskpunktiks. Eurorühmal on keskne roll euroala liikmeriikide poolt Euroopa poolaasta rakendamisel. See hakkab põhinema tugevama ettevalmistava struktuuril.
33. Üksikasjalikum kord esitatakse käesoleva dokumendi 1. lisas.

Täiendav integratsioon

34. Euro on Euroopa-projekti südames. Me tugevdame majandusliitu, et viia see kooskõlla rahaliiduga.

35. Me palume Euroopa Ülemkogu eesistujal tihedas koostöös komisjoni presidendi ja eurorühma esimehega teha kindlaks võimalikud sammud selle eesmärgi saavutamiseks. Keskendutakse sellele, kuidas veelgi tugevdada majanduslikku lähenemist euroalal, parandada eelarvedistsipliini ja süvendada majandusliitu, sealhulgas analüüsides aluslepingu piiratud määral muutmise võimalust. Detsembris 2011 esitatakse vahearuanne, et leppida kokku esimestes suunistes. See sisaldab juhiseid selle kohta, kuidas edasi minna, austades täielikult institutsioonide õigusi. Aruanne selle kohta, kuidas rakendada kokkulepitud meetmeid, valmib lõplikult 2012. aasta märtsiks.

1. LISA

KÜMM MEEDET EUROALA JUHTIMISE PARANDAMISEKS

Euroala majanduspoliitika koordineerimist ja järelevalvet on vaja tugevdada, et parandada otsuste tegemise tõhusust ning tagada järjepidevam teabevahetus. Selleks võetakse järgmised kümme meetet, austades samal ajal täielikult ELi terviklikkust.

1. Korraldatakse regulaarselt euroala tippkohtumisi, millele osalevad euroala riigipead ja valitsusjuhid ning komisjoni president. Need kohtumised toimuvad vähemalt kaks korda aastas, majandusjuhtimise seisukohast olulistel hetkedel; euroala tippkohtumised toimuvad võimaluse korral pärast Euroopa Ülemkogu kohtumisi. Euroala tippkohtumise eesistuja võib vajaduse korral kutsuda kokku täiendavaid kohtumisi. Euroala tippkohtumistel määratletakse strateegilised suunised majanduspoliitika elluviimiseks, konkurentsivõime tugevdamiseks ja euroala riikide vahelise lähenemise suurendamiseks. Euroala tippkohtumise eesistuja tagab euroala tippkohtumise ettevalmistamise, tehes selleks tihedat koostööd komisjoni presidendiga.
2. Euroala tippkohtumise eesistuja määravad euroala riigipead ja valitsusjuhid samal ajal Euroopa Ülemkogu eesistuja valimisega ning ta määratakse ametisse samaks ametiajaks. Kuni järgmiste valimiseni on euroala tippkohtumiste eesistujaks Euroopa Ülemkogu praegune eesistuja.
3. Euroala tippkohtumise eesistuja teavitab euroalasse mittekuluvaid liikmesriike põhjalikult tippkohtumiste ettevalmistustest ja tulemustest. Eesistuja teavitab euroala tippkohtumiste tulemustest ka Euroopa Parlamenti.
4. Sarnaselt praegusele tagab eurorühm veelgi tugevama majanduspoliitika koordineerimise ja finantsstabiilsuse edendamise. Austades ELi institutsioonide volitusi selles

vallas, edendab eurorühm liikmesriikide majandus- ja eelarvepoliitika tugevdatud järelevalvet euroala puudutatavates küsimustes. Lisaks sellele valmistab eurorühm ette euroala tippkohtumisi ja tagab järelemeetmete võtmise.

5. Eurorühma esimees valitakse kooskõlas aluslepingutele lisatud protokolliga nr 14. Otsus selle kohta, kas esimees tuleks valida eurorühma liikmete hulgas või ta peaks olema Brüsselis täiskohaga töötav esimees, tehakse praegu ametis oleva esimehe volituste lõppemisel. Euroala tippkohtumise eesistujaga konsulteeritakse eurorühma töökava osas ning ta võib paluda eurorühma esimeest kokku kutsuda eurorühma kohtumise, eelkõige euroala tippkohtumise ettevalmistamiseks või selle suuniste kohta järelemeetmete võtmiseks. Luuakse selged vastutus- ja aruandlussuhted euroala tippkohtumise, eurorühma ja ettevalmistavate organite vahel.
6. Euroala tippkohtumise eesistuja, komisjoni president ja eurorühma esimees kohtuvad regulaarselt, vähemalt üks kord kuus. Kohtumisele võidakse kutsuda osalema ka Euroopa Keskpanga president. Järelevalveasutuste juhid ja EFSFi / ESMi tegevjuhi võib kutsuda kohtumisele juhtumipõhiselt.
7. Ettevalmistava tööga tegeleb jätkuvalt eurorühma töörühm, tuginedes komisjoni eksperdihinnangule. Eurorühma töörühm valmistab ette ka eurorühma kohtumisi. Tema jaoks tuleks luua alalised alarühm, mis koosneb rahandusministreid esindavatest asetäitjatest/ametnikest, kes kohtuvad sagedamini ja töötavad eurorühma töörühma esimehe alluvuses.
8. Eurorühma töörühma juhib täiskohaga Brüsselis töötav esimees. Põhimõtteliselt valitakse eurorühma esimees samal ajal kui majandus- ja rahanduskomitee eesistuja.
9. Praeguseid haldusstruktuure (s.t nõukogu peasekretariaati ning majandus- ja rahanduskomitee sekretariaati) tugevdatakse ning need hakkavad tegema koostööd hästi koordineeritud viisil majandus- ja rahanduskomitee / eurorühma töörühma esimehe juhtimisel, et pakkuda piisavat tuge euroala tippkohtumise eesistujale ja eurorühma esimehele. Vajaduse korral kasutatakse juhtumipõhiselt väliseksperte.
10. Teabevahetuse parandamiseks ja järjekindlamate sõnumite tagamiseks luuakse selged eeskirjad ja mehhanismid. Euroala tippkohtumise eesistujal ja eurorühma esimehel on sellega seoses konkreetne vastutus. Euroala tippkohtumise eesistuja ja komisjoni president vastutavad euroala tippkohtumisel tehtud otsustest teavitamise eest ning eurorühma esimees ja majandus- ja rahandusküsimuste peadirektoraadi volinik vastutavad eurorühma otsustest teavitamise eest.

2. LISA

PANGANDUSE PAKETI OSAS SAAVUTATUD KONSENSUS

1. Kiiresti on vaja võtta meetmeid, mille eesmärk on taastada usaldus pangandussektori vastu (panganduse pakett) ning mis on vajalikud ELi pangandussektori usaldatavusnormatiivide täitmise kontrolli tugevdamise kontekstis. Kõnealuste meetmetega tuleks käsitleda:
 - a. vajadust tagada pankade rahastamine keskpikas perspektiivis, et vältida krediidikriisi ning et tagada krediidivoog reaalmajandusse ja koordineerida selle saavutamiseks võetavaid meetmeid;
 - b. vajadust parandada pankade kapitali kvaliteeti ja kvantiteeti, et nad oleksid võimelised vastu seisma šokkidele, ning tõendada sellise paranemise toimumist usaldusväärset ja ühtlustatud viisil.

Tähtajaline rahastamine

2. Pankade kohustuste tagatised on vajalikud, et osutada vajadusel pankadele otsesemat toetust seoses juurdepääsuga tähtajalisele rahastamisele (lühiajaline rahastamine on kättesaadav Euroopa Keskpanga ja asjaomaste liikmesriikide keskpankade kaudu). Samuti on tegemist olulise osaga strateegiast, mille eesmärk on piirata laenude üldist kättesaadavust vähendavaid meetmeid.
3. Praegustes turutingimustes ei pruugi rahuldavat tulemust anda 2008. aasta kogemuse lihtne kordamine, mis hõlmas täielikku riiklikku kaalutusõigust likviidsusskeemide loomisel. Seetõttu tuleb toetuskõlblikkuse kriteeriumite, hinnastamise ja tingimuste osas luua täielikult koordineeritud lähenemisviis ELi tasandil. Komisjon peaks kiirelt koos Euroopa Pangandusjärelevalve (EBA), Euroopa Investeeringupanga (EIP) ja Euroopa Keskpannaga (EKP) analüüsima võimalusi kõnealuse eesmärgi täitmiseks ning esitama aruande majandus- ja rahanduskomiteele.

Pankade kapitaliseerimine

4. Kapitaliseerituse eesmärk. On olemas üldine kokkulepe nõuda pärast riigivõla riskipositsioonide turuväärtuse arvele võtmist kõrgeima kvaliteediga kapitali määra märkimisväärset suurendamist 9%-ni (seisuga 30. september 2011) ajutise puhvri loomiseks, mis on põhjendatud erakorraliste asjaoludega. Nimetatud kvantitatiivne eesmärk tuleb saavutada 30. juuniks 2012 riiklike järelevalveasutustega kokku lepitud kavade kohaselt ja EBA koordineerimisel. Kõnealune usaldusväärne hindamine ei mõjutaks asjakohaseid finantsaruandluseeskirju. Riiklikud järelevalveasutused peavad EBA raames tagama, et pankade kavad suurendada

kapitali ei põhjustaks laenude üldise kättesaadavuse liigset vähenemist, sealhulgas säilitama krediitdivoo reaalmajandusse ja võtma arvesse kontserni, sealhulgas kõikides liikmesriikides asuvate filiaalide praeguseid riskipositsioonide tasemeid, olles teadlik vajadusest vältida lubamatut survet laenude andmisele asukohariikides või riigivõlaturgudel.

5. Kapitali suurendamise rahastamine. Pangad peaksid hankima kapitali eelkõige erasektorist, sealhulgas võlga ümber struktureerides ja konverteerides selle omakapitaliinstrumentideks. Pankades tuleks kohaldada dividendide ja preemiade maksmise suhtes piiranguid seni, kuni eesmärk ei ole

täidetud. Vajaduse korral peaksid liikmesriikide valitsused pakkuma oma abi. Kui sellist abi ei ole võimalik anda, tuleks euroala riikide puhul rekapitalizeerimist rahastada Euroopa Finantsstabiilsuse Fondi laenuga.

Riigiabi

6. Igasugust riigi või ELi tasandil toimuvat avaliku sektori poolset toetust tuleb anda praeguste spetsiaalsete riigiabi kriisieeskirjade kohaselt, mida – nagu komisjon on osutanud – kohaldatakse kriisi süsteemsest laadist tulenevalt vajaliku proportsionaalsusega.

Euroala liikmesriikide riigipeade ja valitsusjuhtide avaldus,

9. detsember 2011

Euroopa Liit ja euroala on teinud viimase 18 kuu jooksul palju selleks, et parandada majanduse juhtimist ja võtta vastu uusi meetmeid reageerimaks riigivõla kriisile. Sellele vaatamata on turupinged euroalal suurenenud ning meil on vaja oma jõupingutusi intensiivistada, et praeguste probleemidega tegeleda. Täna leppisime kokku, et liigume edasi tugevama majandusliidu suunas. See tähendab tegutsemist kahel suunal:

- uus fiskaalkokkulepe ja tugevam majanduspoliitika koordineerimine;
- meie oma stabiliseerimisvahendite arendamine, et tulla toime lühiajaliste väljakutsetega.

* * *

Majandus- ja rahaliidu tugevam struktuur

1. Majandus- ja rahaliidu ning Euroopa Liidu kui terviku stabiilsus ja terviklikkus nõuavad nii praeguseks kokkulepitud meetmete kiiret ja jõulist rakendamist kui ka täiendavaid kvalitatiivseid samme tõelise „fiskaalstabiilsusliidu” saavutamise suunas euroalal. Ühisraha puhul on tingimata vaja tugevat majandussammast. See tugineb tõhustatud juhtimisele, et parandada eelarvedistsipliini, ning sügavamale siseturu integratsioonile ning samuti tugevamale majanduskasvule, tõhustatud konkurentsivõimele ja sotsiaalsele ühtekuuluvusele. Selle eesmärgi saavutamiseks võtame aluseks viimase 18 kuu jooksul saavutatut ning arendame seda edasi: tõhustatud stabiilsuse ja kasvu pakt, Euroopa poolaasta rakendamine alates käesolevast kuust, uus makromajanduse tasakaalustamatuse menetlus ja laiendatud euroala pakt.
2. Pidades silmas seda peamist eesmärki ja olles otsustanud kindlameelselt ületada koos praegused raskused, leppisime täna kokku uues fiskaalkokkuleppes ning majanduspoliitika märkimisväärselt tugevamas koordineerimises ühist huvi pakkuvates valdkondades.
3. See nõuab euroala liikmesriikide vahelise uue kokkuleppe kirjapanemist ühistesse ja ambitsioonikatesse eeskirjadesse, mille kaudu muudetakse nende kindlad poliitilised kohustused uueks õigusraamistikuks.

Uus fiskaalkokkulepe

4. Me võtame kohustuse kehtestada uus fiskaaleeskiri, mis sisaldab järgmisi elemente.
 - Valitsussektori eelarve peab olema tasakaalus või ülejäägis; see põhimõte loetakse reeglina täidetuks, kui igaaastane struktuuriline eelarvepuudujääk ei ületa 0,5% nominaalsest SKPst.
 - Nimetatud nõue lisatakse ka liikmesriikide õigussüsteemi põhiseaduse või samaväärsete õigusaktide tasandil. See sisaldab automaatset parandusmehhanismi, mis käivitatakse nõudest kõrvalekaldumise korral automaatselt. Mehhanismi määrab kindlaks iga liikmesriik

komisjoni poolt väljapakutud põhimõtte alusel. Me tunnustame Euroopa Liidu Kohtu pädevust kontrollida selle nõude ülevõtmist siseriiklikkusse õigusesse.

- Liikmesriigid liiguvad oma konkreetse sihttaseme suunas järgides komisjoni poolt pakutud ajakava.
 - Liikmesriigid, kelle suhtes kohaldatakse ülemäärase eelarvepuudujäägi menetlust, esitavad komisjonile ja nõukogule kinnitamiseks majanduspartnerluse programmi, milles kirjeldatakse üksikasjalikult struktuurireforme, mis on vajalikud ülemäärase eelarvepuudujäägi toimivaks ja kestvaks kõrvaldamiseks. Komisjon ja nõukogu jälgivad nimetatud programmi ja sellega kooskõlas olevate iga-aastaste eelarvekvade täitmist.
 - Luuakse mehhanism, mille abil liikmesriigid annavad eelnevalt aru oma riiklike võlakohustuste emiteerimise plaanidest.
5. Euroala liikmesriikide jaoks karmistatakse ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluse (ELi toimimise lepingu artikkel 126) eeskirju. Niipea kui komisjon tuvastab, et liikmesriik on rikkunud 3%st piirmäära, rakenduvad automaatsed tagajärjed, välja arvatud juhul, kui euroala liikmesriigid on sellele kvalifitseeritud häälteenamusega vastu. Komisjoni pakutud või soovitatud meetmed ja sanktsioonid võetakse vastu, välja arvatud juhul, kui euroala liikmesriigid on sellele kvalifitseeritud häälteenamusega vastu. Uutes sätetes on vaja kehtestada laenukriteeriumi täpsustamine võla vähendamise võrdlusaluse alusel (1/20 reegel) liikmesriikide jaoks, kelle valitsemissektori võlg on üle 60%.
 6. Me vaatame kiiresti läbi komisjoni poolt 23. novembril 2011 esitatud uued eeskirjad, mis käsitlevad: i) eelarveprojektide järelevalvet ja hindamist ning ülemäärase eelarvepuudujäägi korrigeerimist euroala liikmesriikides ning ii) majanduse ja eelarve järelevalve tugevdamist liikmesriikides, kes on suurtes raskustes või kellel on oht sattuda suurtesse raskustesse seoses nende finantsstabiilsusega euroalal. Me kutsume nõukogu ja Euroopa Parlamenti üles vaatama need eeskirjad kiiresti läbi, et need jõustuksid järgmise eelarvetsükli ajaks. Selle uue õigusraamistiku alusel analüüsib

komisjon eelkõige eelarveprojektide fiskaalpoliitika põhinäitajaid ja võtab vajaduse korral vastu arvamuse nende projektide kohta. Kui komisjon teeb kindlaks stabiilsuse ja kasvu pakti nõuete eriti tõsise rikkumise, palub ta esitada muudetud eelarveprojekti.

7. Pikemas perspektiivis jätkame tööd, et analüüsida, kuidas fiskaalset integratsiooni veelgi süvendada, et see kajastaks paremini meie vastastikuse sõltuvuse määra. Neid küsimusi käsitletakse Euroopa Ülemkogu eesistuja aruandes, mis koostatakse koostöös komisjoni presidendi ja eurorühma esimehega 2012. aasta märtsis. Samuti annavad nad ülevaate ELi ja euroala vaheliste suhete kohta.

Tõhusam poliitika koordineerimine ja juhtimine

8. Lepime kokku kasutada aktiivsemalt tõhustatud koostööd küsimustes, mis on euroala tõrgeteta toimimise seisukohast olulised, kahjustamata samal ajal siseturgu.
9. Oleme võtnud kohustuse töötada ühise majanduspoliitika suunal. Luuakse menetlus, millega tagatakse, et kõiki euroala liikmesriikide poolt kavandatamaid olulisemaid majandusreforme arutatakse ja koordineeritakse euroala tasandil, et õppida parimatest tavadest.
10. Euroala juhtimist tugevdatakse vastavalt 26. oktoobril toimunud euroala tippkohtumisel kokkulepitule. Eelkõige korraldatakse euroala tippkohtumisi regulaarselt vähemalt kaks korda aastas.

Stabiliseerimisvahendite tugevdamine

11. Eespool välja toodud pikemaajaliste reformidega peavad praegu turul valitsevate pingete jõuliseks käsitlemiseks kaasnema viivitamatud meetmed.
12. Kiiresti alustatakse Euroopa finantsstabiilsusvahendi (EFSF) võimendamist, kasutades selleks eurorühma poolt 29. novembril kokku lepitud kahte konkreetset valikuvõimalust. Me tervitame Euroopa Keskpanga valmisolekut tegutseda EFSFi esindajana tema turutehingutes.
13. Lepime kokku Euroopa stabiilsusmehhanismi (ESM) lepingu jõustamise kiirendamises. Leping jõustub niipea, kui selle on ratifitseerinud liikmesriigid, kes esindavad 90% kapitalikohustustest. Meie ühine eesmärk on, et ESM jõustuks 2012. aasta juulis.
14. Finantsressursside osas lepime kokku järgmises:
 - EFSFi kasutatakse jätkuvalt selliste programmide rahastamiseks, mida on alustatud enne 2013. aasta keskpaika, nagu on ette nähtud raamlepingus; vajaduse korral tagatakse sellega jätkuvalt käimasolevate programmide rahastamine;
 - me hindame EFSFi ja ESMi 500 miljardi euro (670 miljardit USA dollarit) suuruse üldise ülemmäära piisavust uuesti 2012. aasta märtsis;

- sissemakstud kapitali järkjärgulise kohandamise ajal oleme valmis kiirendama kapitalimakseid, et säilitada vähemalt 15%ne suhe sissemakstud kapitali ja ESMi poolt emiteeritud ja lunastamata võlakirjade kogusummaste ning tagada ühtekokku 500 miljardi euroni ulatuv kombineeritud laenuandmisvõime;
- euroala liikmed ja teised liikmesriigid kaaluvad täiendavate vahendite eraldamist IMFi kahepoolsete laenude kujul kuni 200 miljardi euros (270 miljardit USA dollarit) mahus, et tagada IMFi piisavad vahendid kriisiga toimetulekuks, ning kinnitavad selle kümne päeva jooksul. Jääme ootama paralleelseid sissemakseid rahvusvaheliselt üldsuselt.

15. Lepime kokku järgmistes ESMi lepingu kohandustes, et muuta see tõhusamaks:

- erasektori osalemise osas peame rangelt kinni IMFi selgelt määratletud põhimõtetest ja tavadest. Seda kajastatakse selgesõnaliselt lepingu preambulis. Kinnitame selgelt, et 21. juulil ja 26.–27. oktoobril Kreeka võla suhtes tehtud otsused on ainulaadsed ja erandlikud; euroala riikide kõigi uute võlakirjalaenude tingimustesse lisatakse standardsed ja identsed ühise tegutsemise klauslid, et säilitada turu likviidsus;
- selleks et tagada ESMi võimetus teha igas olukorras vajalikud otsused, muudetakse ESMi hääletamiseskirju, et need hõlmaks erakorralist menetlust. Eeskiri, mille kohaselt tehakse otsus ühisel kokkuleppel, asendatakse 85%se kvalifitseeritud hääleteenamusega, kui komisjon ja EKP leiavad, et euroala finants- ja majandusliku stabiilsuse tagamiseks on vaja teha kiiresti finantsabiga seotud otsus¹.

16. Me tervitame Itaalia võetud meetmeid, tervitame samuti Kreeka uue valitsuse ja seda toetavate parteide võetud kohustust rakendada täielikult oma programmi ning samuti Iirimaa ja Portugali saavutatud märkimisväärset edu oma programmide rakendamisel.

Mõne eespool kirjeldatud meetme kohta saab teha otsuse teiseste õigusaktide abil. Euroala riikide riigipead ja valitsusjuhid leiavad, et muud meetmed tuleks näha ette aluslepingutes. Kuna ELi liikmesriikide hulgas puudus üksmeel, otsustasid nad kõnealused meetmed vastu võtta rahvusvahelise lepinguga, millele kirjutatakse alla märtsis või varem. Eesmärk on endiselt lisada need sätted võimalikult kiiresti ELi aluslepingutesse. Bulgaaria, Leedu, Läti, Poola, Rootsi, Rumeenia, Taani, Tšehhi Vabariigi ja Ungari riigipead ja valitsusjuhid viitasid võimalusele selles protsessis osaleda pärast vajaduse korral oma parlamendiga konsulteerimist.

¹ Soome parlament peab selle kinnitama.

EUROOPA ÜLEMKOGU, 9. DETSEMBER 2011

JÄRELDUSED

Viimase 18 kuu jooksul on palju saavutatud, et parandada meie majanduse juhtimist ning võidelda majandus- ja finantskriisiga. Oleme teinud olulisi käesolevates järeldustes esitatud otsuseid, mis tuleb kiiresti ja otsusekindlalt rakendada.

Leppisime kokku, et meetmed, millel on majanduskasvu ja töökohtade loomise jaoks kõige suurem potentsiaal, tuleks seada prioriteediks. Laiendatud euroala paktis osalevad liikmesriigid leppisid kokku, et nad võtavad konkreetsemaid ja mõõdetavamaid kohustusi ning eelkõige jätkavad tööd tööhõive alal.

Kehtestasime suunised oma energiapoliitika edasiseks arendamiseks seoses siseturu lõpliku väljakujundamise, energiatõhususe edendamise, infrastruktuuri arendamise, ELi välissuhetes sidususe tagamise ning tuumaohutuse ja -julgeoleku parandamisega.

Lisaks sellele tervitas Euroopa Ülemkogu Horvaatia ühinemislepingu allakirjutamist ning võttis vastu otsused ELi laienemisprotsessi kohta Serbia ja Montenegro osas.

* * *

I. MAJANDUSPOLIITIKA

1. Võttes arvesse majanduse ja rahanduse olukorra halvenemist, arutas Euroopa Ülemkogu käimasolevaid jõupingutusi, mille eesmärk on tuua Euroopa kriisist välja. Punktis 3 kirjeldatud Euroopa Liidu uus majanduse juhtimine tuleb täielikult rakendada, et suurendada usaldust Euroopa majanduse tugevuse vastu. Struktuurireformid ja eelarve konsolideerimise jõupingutused peavad jätkuma, et panna alus jätkusuutliku majanduskasvu taastumisele ning aidata sellega suurendada usaldust lühemas perspektiivis. Samuti on vaja meetmeid, et aidata taastada tavapärane laenuvara suunamine majandusse, vältides samal ajal nii ülemäärast riskide võtmist kui ka laenude üldise kättesaadavuse liigset vähenemist, nagu lepiti kokku 26. oktoobril 2011.
2. Tuletades meelde 2011. aasta oktoobris kindlaks määratud majanduskasvu jaoks esmatahtsaid valdkondi, eelkõige ühtse turu akti, digitaalset ühtset turgu ning VKEde ja mikroettevõtjate jaoks üldise regulatiivse koormuse vähendamist, rõhutas Euroopa Ülemkogu vajadust võtta kiiresti vastu meetmed, millel on kõige suurem majanduskasvu ja töökohtade loomise hoogustamise potentsiaal. Ülemkogu toetab seetõttu kiireloomulise programmi põhimõtet ning kutsub nõukogu ja Euroopa Parlamenti üles pidama esmatahtsaks vaadata kiiresti läbi komisjoni poolt kindlaks määratud ettepanekud, sealhulgas iga-aastases majanduskasvu analüüsis välja toodud ettepanekud, millel on majanduskasvu seisukohalt oluline potentsiaal. Ülemkogu kinnitab komisjoni poolt VKEde regulatiivse koormuse vähendamist käsitlevas aruandes esitatud meetmed.
3. 2012. aasta iga-aastane majanduskasvu analüüs on suurepärase alus järgmise Euroopa poolaasta alguseks, mil rakendatakse esimest korda hiljuti tugevdatud majanduse juhtimist,

hõlmates muu hulgas uut makromajandusliku tasakaalustamatuse järelevalve ja korrigeerimise menetlust. Euroopa Ülemkogu kevadisel kohtumisel tehakse kokkuvõtte saavutatud edusammudest ning võetakse vastu vajalikud juhised. Vaja on keskenduda kiiresti rakendamisele, eelkõige pidades silmas käesoleval aastal saavutatud ebaühtlaseid tulemusi strateegias „Euroopa 2020” seatud eesmärkide poole liikumisel ja riigipõhiste soovitude rakendamisel.

4. Laiendatud euroala paktiga ühinenud liikmesriikide riigipead ja valitsusjuhid tegid kokkuvõtte võetud kohustuste täitmise edenemisest siseriiklikul tasandil. Nad leppisid kokku, et 2012. aasta märtsis on vaja põhjalikumalt hinnata pakti eesmärkide saavutamiseks tehtud siseriiklikke jõupingutusi. Lisaks nõustusid nad võtma konkreetsemaid ja mõõdetavaid kohustusi igas paktiga hõlmatud valdkonnas ning andma tehtud edusammude kohta aru oma riiklikus reformikavas. Uut majanduse juhtimist tuleb täiendada tööhõive- ja sotsiaalpoliitika parema jälgimise teel, pöörates erilist tähelepanu meetmetele, mis võivad avaldada mõju makromajanduslikule stabiilsusele ja majanduskasvule, kooskõlas nõukogu 1. detsembri järeldustega.
5. Riigipead ja valitsusjuhid pidasid tööhõive, sotsiaalpoliitika, tervise- ja tarbijakaitseküsimuste nõukogu eesistuja aruandele ja iga-aastasele majanduskasvu analüüsile tuginedes esmase arvamuste vahetuse oma tööhõivepoliitika parimate tavade üle ning jõudsid ühisele arusaamisele, et majanduskasvu saavutamiseks on eelkõige vaja tööjõu täielikku mobiliseerimist. Kuna struktuurireforme tuleb jõuliselt jätkata, on kiiresti vaja võtta sihtmeetmeid nii riiklikul kui ka Euroopa tasandil kõige haavatavamate rühmade ja eelkõige noorte töötute jaoks. Tugevdatud aktiveerimispoliitikat tuleks täiendada oskuste parandamise alaste jõupingutustega, eelkõige kohandades haridus- ja

koolitussüsteeme tööturu vajadustele. Tööturule sisenejate tööhõive- ja äri võimaluste edendamine ning uue tasakaalustatud turvalise paindlikkuse poliitika arvessevõtmine võib anda olulise panuse noorte tööturu-väljavaadete parandamisse.

6. Riigipead ja valitsusjuhid väljendasid heameelt paktiga ühinenud liikmesriikide rahandusministrite ja komisjoni esitatud aruannete üle, mille teemaks on maksupoliitika koordineerimise küsimusi käsitlevate struktureeritud arutelude edenemine. Seda tööd tuleb jätkata kooskõlas laiendatud euroala paktiga, keskendudes valdkondadele, mille puhul on võimalik kaaluda julgemat tegutsemist. Erilist tähelepanu tuleks pöörata sellele, kuidas maksupoliitika võiks toetada majanduspoliitika koordineerimist ning aidata kaasa eelarve konsolideerimisele ja majanduskasvule. Rahandusministrid ja komisjon esitavad aruande edusammude kohta 2012. aasta juunis.

II. ENERGEETIKA

7. Eesistujariigi aruandest nähtub, et 2011. aasta veebruaris Euroopa Ülemkogu poolt siseturu täielikuks väljakujundamiseks 2014. aastaks, energiatõhususe suurendamiseks, infrastruktuuri arendamiseks ning ELi välissuhetes järjepidevuse ja sidususe tagamiseks antud suuniste järgimisel on tehtud olulisi edusamme. Sellega seoses tervitab Euroopa Ülemkogu kokkuleppele jõudmist põhja-lõuna ühendusi Kesk- ja Ida-Euroopas käsitlevas vastastikuse mõistmise memorandumis. Eelkõige on vaja teha kiireid edusamme järgmistes valdkondades:

- siseturgu reguleerivate õigusaktide täielik ja kiire rakendamine liikmesriikide poolt, pidades täielikult kinni kokkulepitud tähtaegadest;
- ükski ELi liikmesriik ei tohiks pärast 2015. aastat jääda eraldatuks Euroopa gaasi- ja elektrivõrkudest ega tunda muret selle pärast, et tema energiajulgeolekut ohustab asjakohaste ühenduste puudumine;
- kiire kokkuleppe saavutamine energiatõhusust käsitleva ettepaneku osas, mis peaks looma ambitsioonika ja paindliku raamistiku kooskõlas 2020. aastaks seatud 20% eesmärgiga, nagu Euroopa Ülemkogu 2010. aasta juunis kokku leppis;
- kiire kokkuleppe saavutamine energiainfrastruktuuri käsitleva ettepaneku osas;
- ELi energiaalase välispoliitika sidususe ja koordineerimise tõhustamist käsitlevate nõukogu 24. novembri 2011. aasta järelduste rakendamine, tagades muu hulgas, et kokkulepped peamiste varustajate ja transiidriikidega vastavad täielikult ELi siseturgu reguleerivatele õigusaktidele;

- kokkuleppe saavutamine vähese süsinikdioksiidihetega majandusele ülemineku 2050. aasta strateegia osas ning tulevase 2050. aasta energia tegevuskava hoolikas arvessevõtmine, millest tuleneb üksikasjalik analüüs pikemaajaliseks tegevuseks energeetikasektoris ja sellega seotud sektorites.

8. On tehtud edusamme ELi tuumaelektrijaamade ohutuse läbivaatamisel. ELi tuumaohutuse süsteemi usaldusväärsust suurendatakse veelgi tuumaküsimusi käsitleva õigusraamistiku jätkuva arendamise abil. Tööd tuumajulgeoleku alal ELis jätkatakse tuumajulgeoleku teemalise vahearuarande põhjal.
9. Tuletades meelde oma 2011. aasta märtsi järeldusi, kutsub Euroopa Ülemkogu üles:
 - rakendama täielikult ja õigeaegselt tuumaohutuse direktiivi ning kasutatud tuumkütuse ja radioaktiivsete jäätmete vastutustundlikku ja ohutut käitlemist käsitlevat direktiivi;
 - pidama jätkuvalt esmatähtsaks tuumaohutuse ulatuslikku läbivaatamist, võttes arvesse komisjoni 23. novembri teatist, ning esitama lõpparuande vastupidavustestide kohta 2012. aasta juuniks;
 - tegema intensiivsemaid jõupingutusi selle nimel, et kaasata kõik ELi naaberriigid täiel määral ohutuslaste vastupidavustestide läbiviimise protsessi ning täiustada tuumaohutuse raamistikku nii ELis kui rahvusvaheliselt;
 - jätkama tööd tuumajulgeolekut käsitlevate meetmetega ELis ja selle naabruses ning esitama lõpparuande 2012. aasta juuniks.

III. LAIENEMINE

10. Euroopa Ülemkogu kinnitab nõukogu 5. detsembri 2011. aasta järeldused laienemise ning stabiliseerimis- ja assotsieerimisprotsessi kohta ning tuletab meelde oma 2006. aasta detsembri järeldusi, mis moodustavad aluse laienemist käsitlevale uuele konsensusele.
11. Horvaatia ühinemislepingu allakirjutamine täna märgib olulist hetke Euroopa integratsioonis. Kuni ratifitseerimismenetluste eduka lõpuleviimiseni jääb Euroopa Ülemkogu ootama Horvaatia saamist ELi uueks liikmeks 1. juulil 2013. Horvaatia osaleb nüüd Euroopa Ülemkogu, nõukogu ja selle ettevalmistavate organite menetlustes aktiivse vaatejana.
12. Euroopa Ülemkogu väljendab heameelt komisjoni hinnangu üle, mis käsitleb Montenegro tehtud suuri edusamme, mis on andnud üldiselt rahuldavaid tulemusi. Pidades silmas ühinemisläbirääkimiste alustamist Montenegroga 2012. aasta juunis teeb Euroopa Ülemkogu nõukogule ülesandeks vaadata läbi Montenegro edusammud reformide rakendamisel, pöörates eriti tähelepanu õigus-

riigi ja põhiõiguste valdkonnale, eelkõige korruptsiooni ja organiseeritud kuritegevuse vastasele võitlusele, võttes aluseks komisjoni poolt 2012. aasta esimesel poolel esitatava aruande. Euroopa Ülemkogu kutsus komisjoni üles esitama viivitamata ettepaneku Montenegroga läbirääkimiste pidamise raamistiku kohta kooskõlas oma 2006. aasta detsembri järelduste ja väljakujunenud tavadega, võttes ühtlasi arvesse komisjoni poolt välja pakutud uut lähenemisviisi seoses kohtusüsteemi ja põhiõigusi ning õigust, vabadust ja turvalisust käsitlevate peatükkidega. Sellega seoses kutsutakse komisjoni samuti üles alustama Montenegroga *acquis communautaire*'i analüütilise läbivaatamise protsessi eespool nimetatud peatükkide osas.

13. Euroopa Ülemkogu märgib olulisi edusamme, mida Serbia on teinud Kopenhaagenis toimunud Euroopa Ülemkogu seatud poliitiliste kriteeriumide ning stabiliseerimis- ja assotsieerimisprotsessi nõuete täitmisel, ning seda, et Serbia on saavutanud Rahvusvahelise Kriminaalkohtuga koostöö tegemisel täielikult rahuldava taseme. Ülemkogu väljendab heameelt, et Serbia jätkab Belgradi ja Priština dialoogi ja liigub edasi kokkulepete rakendamise heas usus, ning tervitab integreeritud piirihalduse kokkulepet. Pidades silmas Serbiale kandidaatriigi staatuse andmist, teeb Euroopa Ülemkogu nõukogule ülesandeks analüüsida ja kinnitada, et Serbia on jätkuvalt näidanud üles tõelist pühendumist ning teinud täiendavaid edusamme dialoogi tulemusena saavutatud kokkulepete, sealhulgas integreeritud piirihalduse kokkuleppe heas usus rakendamisel, on jõudnud kokkuleppele kaasava piirkondliku koostöö küsimuses ning on teinud aktiivset koostööd, et võimaldada EULEXil ja KFORil täita oma volitusi. Analüüsi põhjal teeb nõukogu 2012. aasta veebruaris Serbiale kandidaatriigi staatuse andmise kohta otsuse, mille Euroopa Ülemkogu märtsiks kinnitab.

IV. MUUD KÜSIMUSED

14. Tuletades meelde nõukogu 5. detsembri järeldusi laiendamise kohta, väljendab Euroopa Ülemkogu Türgi avalduste ja ähvardustega seoses tõsist muret ja kutsus üles täielikult austama nõukogu eesistuja rolli, mis on aluslepingus sätestatud üks peamisi ELi institutsioonilisi tunnusjooni.
15. Tuletades meelde oma 2011. aasta juuni ja oktoobri arutelusid, märgib Euroopa Ülemkogu, et täidetud on kõik õiguslikud tingimused selleks, et võtta vastu otsus Bulgaaria ja Rumeenia Schengeni alaga ühinemise kohta. Ülemkogu kutsus nõukogu üles võtma selle otsuse vastu nii kiiresti kui võimalik. Vajaduse korral tuleb Euroopa Ülemkogu selle küsimuse juurde tagasi oma 2012. aasta märtsi kohtumisel.

16. Tuletades meelde oma 23. oktoobri 2011. aasta järeldusi ning kinnitades nõukogu 1. detsembri järeldusi, kordab Euroopa Ülemkogu oma tõsist ja süvenevat muret Iraani tuumaprogrammi olemuse pärast, nagu kajastatakse viimases IAEA aruandes, ning Iraani tahtmatuse pärast täita oma rahvusvahelisi kohustusi. Euroopa Ülemkogu tervitab nõukogus saavutatud kokkulepet kanda loetelusse 180 uut üksust ja isikut, kes on otseselt tuumaprogrammiga seotud. Ülemkogu kutsus nõukogu üles jätkama oma tööd seoses Iraani vastu suunatud ELi piiravate meetmete ulatuse ja olemasolevate sanktsioonide laiendamisega, kaaludes prioriteetse küsimusena täiendavaid meetmeid Iraani vastu ning võtma nimetatud meetmed vastu hiljemalt oma järgmisel istungil. Nõukogu kinnitas taas Euroopa Liidu pikaajalist pühendumust teha tööd Iraani tuumaküsimusele diplomaatilise lahenduse leidmiseks kooskõlas rööpse lähenemisviisiga.
17. Euroopa Ülemkogu mõistab üksmeelselt hukka Ühendkuningriigi valitsuse diplomaatilise esinduse vastu suunatud rünnakud Iraanis ning taunib asjaolu, et Iraani valitsus ei ole suutnud täita oma rahvusvahelisi kohustusi kaitsta diplomaatilist personali ja vara Viini konventsiooni kohaselt.
18. Euroopa Ülemkogu on jätkuvalt sügavalt mures Süüria režiimi poolt sõjalise jõu jätkuva kasutamise ning Süüria rahva represseerimise pärast. Kinnitades nõukogu 1. detsembri 2011. aasta järeldusi, kinnitab Euroopa Ülemkogu oma toetust Araabia Riikide Liiga jõupingutustele ning kutsus Süüria režiimi üles täitma täielikult Araabia Liiga tegevuskava. Ülemkogu rõhutab taas tungivat vajadust, et ÜRO Julgeolekunõukogu kõik liikmed täidaksid oma kohustusi seoses olukorraga Süürias.
19. Euroopa Ülemkogu tervitab 5. detsembril 2011. aastal Bonnis toimunud Rahvusvahelise Afganistani Konverentsi tulemusi ning kinnitab taas oma pühendumust Euroopa Liidu püsivale pikaajalisele kohalolekule Afganistanis pärast 2014. aastat.
20. Euroopa Ülemkogu tunnustab käesoleval poolaastal tulevase mitmeaastase finantsraamistiku osas tehtud intensiivset ettevalmistustööd ning võtab teadmiseks eesistujariigi esitatud aruande. Ülemkogu kutsus järgmist eesistujariiki üles seda tööd jätkama, eesmärgiga luua alus läbirääkimiste lõppetapiks, mida on kavas arutada 2012. aasta juunis toimival Euroopa Ülemkogu kohtumisel. Ülemkogu tuletab meelde institutsioonidele tehtud üleskutset teha koostööd selle nimel, et tagada mitmeaastase finantsraamistiku vastuvõtmine 2012. aasta lõpuks.

Tugevama majandusliidu suunas

Vahearuanne Euroopa Ülemkogule, 6. detsember 2011

26. oktoobril 2011 toimunud euroala tippkohtumisel tehti Euroopa Ülemkogu eesistujale ülesandeks teha tihedas koostöös komisjoni presidendi ja eurorühma esimehega kindlaks võimalikud meetmed, et viia majandusliit kooskõlla rahaliiduga, keskendudes järgmisele: majandusliku lähenemise täiendav tugevdamine, eelarvedistsipliini parandamine ning majandusliidu süvendamine euroalal. Käesoleva aruandega tehakse kokkuvõtte senistest saavutustest, mida sageli alahinnatakse, ning kehtestatakse edasine tegevus. Aruandes võetakse arvesse kahepoolseid konsultatsioone, mis toimusid ettevalmistusprotsessi käigus ELi kõigi liikmesriikidega.

* * *

1. Reageeringuna riigivõlakriisile on viimase pooleteise aasta jooksul toimunud märkimisväärsed muutused majanduse juhtimises – asutati EFSF, jõuti kokkuleppele tulevase ESMi osas, oktoobris toimunud euroala tippkohtumisel võeti vastu otsused eelarvejärelevalve, majanduspoliitika koordineerimise ja euroala laiendatud juhtimisstruktuuri kohta ning 16. novembril võeti vastu majanduse juhtimist käsitlev kuuest seadusandlikust aktist koosnev pakett. Kõnealuse paketi rakendamine algab detsembris. Komisjon esitas 23. novembril uued ettepanekud, kuidas oktoobris heakskiidetud suuniste põhjal võtta vastu õigusaktid, mis käsitlevad (i) eelarveprojektide järelevalvet ja hindamist ning ülemäärase eelarvepuudujäägi korrigeerimist euroala liikmesriikides ning (ii) majanduse ja eelarve järelevalve tugevdamist liikmesriikides, kes on suurtes raskustes või kellel on oht sattuda suurtesse raskustesse seoses nende finantsstabiilsusega euroalas.
2. Majandus- ja rahaliidu stabiilsuse ja terviklikkuse tagamiseks tuleb heakskiidetud meetmed kiirelt ja jõuliselt rakendada ning teha täiendavaid kvalitatiivseid samme tõelise „fiskaalliidu” suunas. See hõlmab märkimisväärselt tugevamat majanduspoliitika koordineerimist ning suuremat järelevalvet ja distsipliini siseriikliku poliitika teostamisel. Pikemaajalised struktuurimuutused euroala poliitika teostamisel on samuti vajalikud, et käsitleda ebakindlusi lühemas perspektiivis ning et taastada usaldusväarsus ja usaldus.
3. Selle tegemisel tuleb säilitada ELi terviklikkus ning euroala ja ELi kui terviku ühtsus; ELi institutsioonidel on oluline roll liidu kui terviku ühtsuse tagamisel.
4. Kriisi käigus on ilmnunud, et erinevad makromajanduslikud suundumused võivad negatiivselt mõjutada kogu euroala. Kui universaalset lähenemisviisi ei ole olemas, on mittejätksuutlike suundumuste vältimiseks vaja suurendada koordineerimist ja integreerimist. Integreeritud finants-
5. sektoriga rahaliidus on vastastikune sõltuvus ja mõjude ülekandumine väga suured.
6. Juba võetud meetmed hõlmavad ülemäärase tasakaalustamatuse menetlust, mis kehtestati majanduse juhtimist käsitleva seadusandlike aktide paketiga. See sisaldab varajase hoiatamise süsteemi, mis põhineb majandusnäitajaid koondaval tulemustabelil (tööjõukulud, laenukasv, jooksevkonto, eksporditurgude osakaalud ja kinnisvara hinnad), ning korrigeerivaid meetmeid koos võimalike sanktsioonidega, mida kohaldatakse liikmesriikide suhtes, kes korduvalt ei võta meetmeid tasakaalustamatuse käsitlemiseks. Paralleelselt on euroala liikmesriigid laiendatud euroala pakti raames võtnud täiendavaid kohustusi neljas valdkonnas, mis on lähenemise osas võtmetähtsusega: konkurentsivõime; tööhõive; riigi rahanduse jätkusuutlikkus; finantsstabiilsus. Kõnealuseid uusi meetmeid tuleb nüüd jõuliselt rakendada. Samal ajal on vaja süsteemi täiendavalt tugevdada.
7. Eeltoodut arvestades tuleks kaaluda järgmiste täiendavate meetmete võtmist:
 - a) Oktoobris toimunud euroala tippkohtumisel lepiti kokku, et euroala tasandil vaadatakse eelnevalt läbi kõik olulised majandusreformi kavad, mis võivad omada ülekanduvat mõju. Kõnealust kokkulepet tuleks nüüd täies ulatuses täita loodava erimenetluse kaudu, mis hõlmab eurorühma sisest arutelu, mis toimub komisjoni analüüsi alusel;
 - b) Euroala liikmesriikidele suunatud riigipõhiste soovitude, mis on vastu võetud ELi toimimise lepingu artikli 121 lõike 2 ja artikli 148 lõike 4 alusel ning mis seonduvad reformidega, mis on hädavajalikud rahaliidu sujuvaks toimimiseks, mitterakendamine peaks kaasa tooma rahaliste karistuste kohaldamise. Teistes õigusaktides tuleks määratleda selged kriteeriumid selliste soovitude eelnevaks kindlakstegemiseks, mille mitterakendamine võib kaasa tuua karistuste kohaldamise. Erilist tähelepanu tuleks pöörata euroala liikmesriikidele, kellel on probleemid konkurentsivõime ja/või kõrge töötusega.

EUROALA MAJANDUSE KOORDINEERIMINE JA LÄHENEMINE

4. Kriisi käigus on ilmnunud, et erinevad makromajanduslikud suundumused võivad negatiivselt mõjutada kogu euroala. Kui universaalset lähenemisviisi ei ole olemas, on mittejätksuutlike suundumuste vältimiseks vaja suurendada koordineerimist ja integreerimist. Integreeritud finants-

Kõnealuseid meetmeid saab võtta kehtivas aluslepingute raamistikus, ELi toimimise lepingu artikli 136 alusel.

EELARVEDISTSIIPLIIN

7. 16. novembril vastu võetud majanduse juhtimist käsitlevate õigusaktide paketiga tugevdatakse oluliselt eelarvedistsipliini. Uute mehhanismide aluseks on nii soovitud kui ka sanktsioonid. Euroalasse kuuluvate liikmesriikide suhtes rakendatavate sanktsioonide reguleerimisala on laiendatud (lisaks pakti korrigeerivatele meetmetele võidakse neid kasutada ka pakti ennetavate meetmete puhul) ning otsustusprotsessi on kiirendatud ja lihtsustatud, et suurendada automaatset kohaldamist. Komisjon esitas 23. novembril seadusandlikud ettepanekud, millega veelgi tugevdatakse euroala riikide eelarvedistsipliini ja nõuete täitmist.
8. Kõigi nende meetmete koosmõju on äärmiselt oluline. Kuid euroala arendamine tõelise majandusliidu suunas nõuab lisameetmeid integratsiooni süvendamiseks ja nn uue fiskaalkokkuleppe saavutamiseks. Turu usalduse taastamiseks euroala vastu ning solidaarsusmehhanismide poliitilise jätkusuutlikkuse tagamiseks on äärmiselt oluline suurendada meie eelarve-eeskirjade (eelarvepuudujäägi ja võla tase) usaldusväärsust ja tagada nende täielik täitmine. See nõuab tõenäoliselt aluslepingute muutmist.
9. Selles osas on kaks võimalust, mis ei välista teineteist:
 - a) aluslepingu protokoll nr 12 põhjalik muutmine koos täiendavate reformidega teiste õigusaktide abil;
 - b) aluslepingu muutmine ELi lepingu artiklis 48 sätestatud läbivaatamismenetluse kohaselt.

Protokoll nr 12 muutmine ja teised õigusaktid

10. Euroala liikmesriikide kohustuse saavutada ja säilitada majandusstabiilsust jooksul eelarvetasakaal võib lisada ülemäärase eelarvepuudujäägi menetlust käsitlevasse protokoll nr 12 vahendina, mille abil tagada ülemäärasest puudujäägist hoidumine ja võla vähendamine alla 60%. Vastavalt komisjoni kehtestatud ajakavale tuleks euroala liikmesriikide jaoks ette näha otsustav liikumine praegusest seisundist tasakaalustatud eelarvete suunas. Lisaks sisaldaks protokoll euroala liikmesriikide jaoks ka kohustust lisada selline nõue oma riiklikku õigussüsteemi, soovitatavalt põhiseaduse või samaväärsel tasandil. Euroopa Kohtul oleks õigus kontrollida selle nõude ülevõtmist siseriiklikusse õigusesse. Nimetatud nõuet tuleks täiendada kõrvalekaldumise korral automaatselt käivituva parandusmehhanismiga (näiteks kulude automaatne vähendamine, maksude suurendamine või mõlemad koos), mille määrab kindlaks iga liikmesriik. Euroala liikmesriigid peaksid andma eelnevalt aru oma riiklike võlakohustuste emiteerimisest ning euroala tasandil tuleks sisse seada keskne arvepidamine ja

järelevalve kõigi valitsemissektori emiteeritud võlakohustuste üle.

11. Seda võiks täiendada ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluse edasise tugevdamisega euroala liikmesriikide puhul, kasutades selleks ELi toimimise lepingu artikli 136 alusel kehtestatud teiseseid õigusakte. See võimaldaks muuta täpsemaks meetmeid, mida liikmesriigid võtavad vastu tihedas koostöös komisjoniga, kes võiks liikmesriigi esitatud programmi läbi vaadata ja kinnitada. Komisjoni või nõukogu õigusaktis sätestatud üldeesmärgid võiksid olla saavutatavate tulemuste osad siduvad.
12. Protokoll nr 12 saab muuta komisjoni ettepanekule tugineva nõukogu ühehäälsel otsusel pärast konsulteerimist Euroopa Parlamendi ja Euroopa Keskpankaga. Selline otsus ei nõua ratifitseerimist liikmesriikide tasandil. Kõnealune menetlus võiks seega tuua kaasa kiireid ja olulisi muutusi.

Aluslepingute muutmine vastavalt ELi lepingu artiklile 48

13. Teine võimalus, mida kasutada kas paralleelselt esimesega või selle järel, oleks muuta ELi toimimise lepingu majandus- ja rahaliiduga seotud artikleid, kasutades selleks Euroopa Liidu lepingu artiklis 48 sätestatud läbivaatamismenetlust. Selline läbivaatamine võiks sisaldada artikli 136 muutmist või asendamist ja/või eurorühma käsitleva protokoll nr 14 muutmist.
14. Nimetatud menetlus oleks aeganõudvam ja eeldaks ratifitseerimist kõigi liikmesriikide poolt, kuid see võimaldaks eelarveraamistiku põhjalikumalt muutmist, näiteks:
 - ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluse (artikkel 126) muutmine euroala liikmesriikide jaoks, tugevdades eelkõige selle automaatset kohaldamist nii käivitamise kui ka otsustusprotsessi osas, laiendades ümberpööratud kvalifitseeritud hääletamusega hääletamise kasutamist;
 - ELi institutsioonide tugevdatud roll, sealhulgas suurem sekkumine puuduliku rakendamise korral. Nende euroala liikmesriikide puhul, kelle suhtes kohaldatakse ülemäärase eelarvepuudujäägi menetlust, võiks komisjonil ja nõukogul (eurorühm) olla võimalik taotleda muudatuste tegemist eelarveprojekti enne selle esitamist riigi parlamendile, juhul kui riigi eelarvepoliitiline hoiak ei ole kooskõlas kokkulepitud kavadega. Abiprogrammiga hõlmatud euroala liikmesriikide suhtes, kes pidevalt tingimusi ei täida, võiks komisjon saada erivolitused, nagu näiteks kõigi olulisemate majandusreformide eelnev heakskiitmine;
 - euroala juhtimise valdkonnas kokku lepitud muudatuste sisseviimine läbivaadatud protokoll nr 14.

MAJANDUSLIIT

15. Kaaluda võiks ka kahte lisameedet, mis on tihedalt seotud majandusliku lähenemise ja eelarvedistsipliini valdkonnas tehtavate edusammudega:
- Tõhustatud koostöö kasutamine kõigi euroala liikmesriikide osalusel, keskendudes euroala tõhusa toimimise seisukohast olulistele valdkondadele, nagu tööturgude toimimine, pensionide ja sotsiaalkindlustussüsteemide jätkusuutlikkus ning pragmaatilised maksude koordineerimise meetmed. Lisaks tuleks kaaluda samme euroala täiendava finantsintegratsiooni suunas. Aluslepingu võimaliku muutmise kontekstis võiks kehtestada vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneval alal juba olemasoleva mehhanismiga sarnase mehhanismi, et kiirendada tõhustatud koostöö kasutamist. Niisugused arengud ei tohi kahjustada siseturgu.
 - Võimaluse avamine pikemas perspektiivis liikuda astmelise ja kriteeriumidel põhineva protsessi teel võlakohustuste ühise emiteerimise suunas, alustades näiteks teatavate rahastamisvahendite ühendamise. Mis tahes sel eesmärgil võetavad meetmed peaksid olema kooskõlas eelarvedistsipliini ja majanduslikku konkurentsivõimet käsitleva kindla raamistikuga, et vältida moraalset ohtu ning edendada vastutust ja nõuete järgimist. See nõuaks ka liikmesriikide eelarvepoliitilise hoiaku sekuvamat kontrollimist ELi poolt. Niisugune protsess rõhutaks euro pöördumatust, annaks rahastamise küsimusele pikaajalise väljavaate ning tugevdaks euro rolli ülemaailmse reservvaluutana. Samal ajal oleks see tegelikult ka eelarvedistsipliini seisukohast väga võimas mehhanism.

OLEMASOLEVATE KRIISIMEHCHANISMIDE TUGEVDAMINE

16. Eespool välja toodud pikemaajaliste reformidega peavad praegu turul valitsevate pingete jõuliseks käsitlemiseks kaasnema viivitamatud meetmed.

17. Esiteks tuleb lõpule viia juba otsustatud oluliste meetmete rakendamine. See hõlmab:
- kiire kokkuleppe saavutamist Euroopa Parlamendi ja nõukogu vahel komisjoni poolt 23. novembril esitatud kahe ettepaneku suhtes, mis võiks ideaalis toimuda 2012. aasta märtsiks; võimalusel võiks seda täiendada kooskõlas eespool osutatud protokoll nr 12 tehtavate muudatustega;
 - EFSFi võimendamise kiiret alustamist, kasutades selleks eurorühma poolt 29. novembril kokku lepitud kahte konkreetset valikuvõimalust.
18. Teiseks tuleks ESMi asutamislepinguga seonduv protsess lõpule viia ja leping kiirelt ratifitseerida, kohandades seda tõhusamaks muutmise eesmärgil järgmiselt:
- sätestades seoses erasektori osalusega selgesõnaliselt kohustuse pidada rangelt kinni IMFi selgelt määratletud põhimõtetest ja tavadest ning kinnitades selgelt, et 21. juulil Kreeka võla suhtes tehtud otsus on ainulaadne ja erandlik. See on võti turu usalduse taastamiseks riigivõlakirjaturgude vastu;
 - viies ESMi otsustamismenetlused rohkem kooskõlla IMFis kehtivate mehhanismidega (ühehäälsuse nõuet piiratakse teatavale arvule otsustele);
 - andes ESMile võimaluse panku otse rekapitalizeerida ning omada krediitiasutuse jaoks vajalikke funktsioone;
 - võimalus vaadata läbi klausel, millega piiratakse ESMi ja EFSFi konsolideeritud laenuandmisvõime 500 miljardile eurole, eesmärgiga anda ESMile täielik laenuandmisvõime vastavalt selle kapitali järk-järgulisele kohandamisele.
19. Lisaks sellele on vaja tagada, et IMFil oleks piisavalt vahendeid kriisiga toimetulekuks täiendavate vahendite eraldamise kaudu, nagu tehti 2009. aastal, eelkõige kahepoolsete laenude kaudu.

Koostanud nõukogu peasekretariaat

Euroopa Ülemkogu 2011. aastal

Luxembourg: Euroopa Liidu Väljaannete Talitus

2012 – 77 lk – 21,0 × 29,7 cm

ISBN 978-92-824-3442-0

doi:10.2860/39528

ISSN 1977-3161

Fotode autoriõigused

© Euroopa Liit

Lehekülg 19:

1. © AFP PHOTO/Leon Neal

2. © 2010 SIP / Zineb Ruppert

3. © Présidence de la République/C. Alix

4. © Valsts kanceleja

5. © Finnish Prime Minister's Office

6. © Grzegorz Rogiński/KPRM

Rue de la Loi/Wetstraat 175
1048 Bruxelles/Brussel
BELGIQUE/BELGIË
Tel +32 22816111

www.european-council.europa.eu

Väljaannete talitus

doi:10.2860/39528

ISBN 978-92-824-3442-0

9 789282 434420

ISSN 1977-3161